

12th March, 1963.

(Tuesday)

21st Phalgun 1884 S. E.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

—:O:—

Official Report

—:O:—

CONTENTS.

	PAGES
Oral Answers to Questions :	.. 199-233
Papers laid on the Table :	
Rules and Amendments under Section 69 (1) of the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act 1959	.. 233-234
The Andhra Pradesh (Telangana Area) District Municipalities (Payment of Bills and Charges) Rules 1962	... 234
Annual Financial Statement (Budget) for the year 1963-1964-Voting of Demands for Grants :	
Demand No. XXIX-Interest on Capital Outlay on Multipurpose River Schemes Rs. 3,39,41,000.	234-299
Demand No. XXX-Irrigation Rs. 7,89,09,700.	
Demand No. XLVI-Capital Outlay on Multipurpose River Schemes-Rs. 18,53,70,600.	
Demand No. XLVII-Capital Outlay on Irrigation-Rs. 6,81,27,000.	
Demand No. XXXI-Electricity-Rs. 3,26,88,000.	
Demand No. XLVIII-Capital Outlay on Electricity Rs. 6,09,66,600.	
(Not concluded).	

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES

OFFICIAL REPORT

*Twenty-eighth day of the Second Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly*

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY.

Tuesday, the 12th March, 1963.

The House met at Half past Eight of the Clock.

[*Mr. Speaker in the Chair*]

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

Laoni Land in Telangana Region.

1323—

*1567 (1516) Q.—*Sri A. Ramachandra Reddy (Bhoongiri)* :- Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

(a) the taluk-wise extent of laoni land in Telangana region for which pattas have been issued so far in favour of the cultivators of the said lands;

(b) the extent of the land (still available) for which pattas have not been issued;

(c) whether it is a fact that penalty at the rate of ten times has been levied on the poor ryots and agricultural labourers cultivating the laoni lands, during the jama-bandi this year ;

(d) whether it is a fact that no penalty was levied so severely in Telangana so far ;

(e) whether the Government will consider to cancel the said penalties levied this year during jamabandi in view of economic backwardness of Telangana; and

(f) the steps proposed to be taken by the Government for issuing the pattas to the cultivators of the said laoni lands ?

The Minister for Revenue (Sri N. Ramachandra Reddy)
(a), (b), (c), (d), (e), and (f), A statement is placed on the Table of the House.

Statement Placed on the Table of the House.

INFORMATION REGARDING EXTENT OF LAONI

Sl. No. The talukwise extent of laoni land in Telangana region for which pattas have been issued so far in favour of the cultivators of the said lands. The extent of land (still available) for which pattas have not been issued.

	Name of the Taluk	Dry.	Wet.	Dry & Wet Total	Dry.	Wet.
1.	2	2(a)	2(b)	2(a)&2(b)	3	3(a)
1.	<i>Hyderabad.</i>					
	Hyderabad (west)	3,919.11	48.00	3967.11		
	Chevella	3,912.18	nil	3912.18		
	Vicarabad	8,470.10	nil	8470.10		
	Pargi	8,226.04	nil	8266.04	6427.12	5.04
	Tandur	4,153.09	160.00	4313.09		
	Medchal	2,846.35	121.22	2968.17		
	Hyderabad (East)	3,809.08	nil	3809.08		
	Ibrahim-patam	6,242.18	39.06	6281.24		
		41,619.33	368.28	41988.21		

12th March, 1963

LAND FOR WHICH PATTAS HAVE BEEN ISSUED

Dry & Wet Total.	Whether it is a fact that penalty at the rate of 10 times has been levied on the poor ryots and agricultural labourers cultivating the laoni lands during the Jamabandi this year.	Whether it is a fact that no penalty was levied so severely in Telangana so far.	Whether the Govt. will consider to cancel the said penalties (ie. item 5 & 6) levied this year during Jamabandi in view of economic backwardness of Telangana.	The steps proposed to be taken by the Govt. for issuing the pattas to the cultivators of the said laoni lands.
3&3(a)	4	5	6	7

6482.16 No No Does not arise. No patta of the remaining land can be granted in view of the general ban on grant of land.

1.	2	2(a)	2(b)	2(a)&2(b)	3	3(a)
----	---	------	------	-----------	---	------

2. *Nalgonda.*

Nalgonda	—	—	4912.08	...	...
Suryapet	—	—	1440.18	...	...
Miryalaguda	—	—	1784.81		
Huzurnar	—	—	8558.05		
Devarkonda	—	—	5997.82		
Bhongir	—	—	4158.02		
Ramannapet	—	—	2065.26		
			23862.02		

3. *Karimnagar.*

Karimnagar	8856.29	882.27	4189.16	25.34	58.24
Huzurabad	1586.07	457.00	2043.00	224.38	...
Sultanabad	...	4844.17	4844.17	...	...
Sircilla	8544.12	635.25	9189.87	374.04	8.35
Jagtial	3612.22	245.11	3857.33	1219.35	258.20
Metpalli	...	4536.28	4536.28	...	...
Manthani	...	12408.27	12408.27	...	...
	17109.80	28955.15	41065.05	1844.81	815.89

4. *Mahabubnagar.*

Mahboobnagar	4292.21	19.28	4312.09	257.21	18.86
Shadnagar	2739.04	...	2789.04	30.86	...
Kalwakurthi	12229.28	88.15	12318.08	3927.26	...
Achampet	6219.36	77.18	6299.14	287.25	...
Nagar-					
kurnool	10878.21	307.02	11185.23	166.08	...
Kollapur	6209.26	52.06	6261.32	113.15	...
Gadwal	4676.19	282.17	4958.36	165.02	...

12th March, 1963

3&3(a) 4 5 6 7

1717.33	No	No	-do-	No patta of the
58.19				remaining land
956.30				can be granted in
9078.02				view of the gene-
6741.05				ral ban on assign-
1025.30				ment.
285.21				

19863.20

79.18	No	No	Does not arise.	No patta of the
224.38				remaining area
...				can be granted in
382.39				view of the gene-
1473.15				ral ban.

...

...

2160.30

271.17	No	Yes	Since huge pe-	In view of the
30.36			nalties have not	ban on assign-
3927.26			been imposed	ment of land no
287.25			during the cur-	patta certificate
166.08			rent year, Ja	can be issued.
113.15			mabandi, the	
165.02			question of	

1	2	2(a)	2(b)	2(a)&2(b)	3	3(a)
	Narsapur	...	...	11272.06	...	...
	Siddipet	...	...	9625.38	...	...
	Gajwal	...	...	9853.07	...	...
	Zahirabad	...	...	8029.33	...	...
	Narayankhed	...	...	5648.22	...	...
				61826.12	...	...
8.	<i>Adilabad.</i>					
	Adilabad	...	...	3947.24	...	...
	Uttoor	...	...	10769.01	...	...
	Boath	...	...	3210.01	...	...
	Nirmal	...	...	3734.15	...	...
	Mudhol	...	...	2619.03	...	...
	Khanapur	...	...	2130.02	...	...
	Luxettipet	...	...	2478.06	...	...
	Chinnur	...	...	1412.86	...	...
	Sirpur	...	...	8630.14	...	...
	Asifabad	...	...	6448.28	...	...
		...	...	45400.10	...	...
9.	<i>Khammam.</i>					
	Khammam	...	...	499.37	...	...
	Madhira	...	...	1532.00	...	...
	Burgampad	...	...	3719.10	...	...
	Yellandu	...	...	905.24	...	...
	Kothagudem	...	...	17845.27	...	...
		...	...	24502.18	...	...

* There has been no imposition of severe penalty is so one time penalty was levied on the ryots who were not eligible for assignment of land and who had occupied the land unauthorisedly.

12th March, 1963

3&3(a) 4 5 6 7

1197.22

called for.

420.29

1068.12

nil

937.28

11976.03

1129.27

No

Yes

Does not arise

Due to ban on assignment of land no action is called for.

189.11

150.15

510.19

2098.22

259.17

2049.27

9213.22

7357.00

5648.07

28606.07

148.20

No

No

-do-

Due to general ban on assignment of land, pattas cannot be granted.

122.00

No

No

-do-

29146.05

No

No

-do-

12120.05

No

No

-do-

29120.16

No

No

-do-

70676.06

(శ్రీ) ఎ. రామచంద్రారెడ్డి (భోనగిరి) :- మొత్తము అన్ని జిల్లాలలో ఎన్ని ఎకరాలు కట్టి ఇచ్చారండి.

(శ్రీ) ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :- 2, 54, 964, లెక్కలు ఇదివరకు పంపిణీ జరిగింది. 1, 27, 300 ఎకరాల పంపిణీ జరగవలసియున్నది.

(శ్రీ) ఎం. పిచ్చయ్య (పేకారావుపేట) :- ఒకవైపునేమా emergency అనేది వారికి పట్టాలు ఇవ్వడానికి అడ్డము వస్తున్నది. రెండవవైపునేమా భూస్వాముల కొన్ని వేల ఎకరాలు బంజరుభూములు lease కు ఇవ్వడానికేమా—ఈ emergency అడ్డము రాదు. ఒక గుంటూరు జిల్లాలోనే 2,551 ఎకరములు మొన్న జూన్ వరకు lease కు ఇవ్వడం జరిగింది. మరి పెద్దవాళ్ళకు పట్టాలు ఇవ్వడానికి ఇట్టం లేకపోతే, భూస్వాములు lease కు ఇవ్వడం అనేదేనా మానివేసే పద్ధతి ప్రభుత్వము అనుసరించిందా?

(శ్రీ) ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :- పట్టాలు ఇవ్వడానికిని, lease కు ఇవ్వడానికిని చాలా భేదము ఉన్నది. ప్రత్యేకంగా భూస్వాములకు lease కు ఇస్తున్నాము అనే టటువంటిది నా దృష్టికి రాలేదు. ప్రధానంగా societies కి lease కు ఇవ్వాలని ప్రభుత్వము వుత్తరువు చేసింది. ఎక్కడయినా ప్రత్యేకంగా వారు చెప్పిన విధంగా జరిగితే జరిగి వుండవచ్చు. కాని ప్రభుత్వముయొక్క policy మాత్రము అది పెద్దవాళ్ళకు ఇవ్వాలని కాదు.

(శ్రీ) జి. రామారావు (గుడివాడ) :- వరంగల్ జిల్లాకు సంబంధించినంత వరకు పర్కాల్ తాలూకాకు ఒకదానికే figures ఇచ్చారు. మిగతా తాలూకాలకు figures ఇవ్వలేదు. దీనినిబట్టి అక్కడ పట్టాలు ఇవ్వడానికిగాను దరఖాస్తులు ఇవ్వలేదని అనుకోవలసి యుంటుందా?

(శ్రీ) ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :- Collectors నుంచి వచ్చిన సమాచారం అందజేయబడింది. మిగతా lands ఉంటే, compact blocks ఉంటే ఉండవచ్చు ఆ compact blocks figures మాత్రం డాంట్లో చూపించబడలేదు.

శ్రీ) యం. పిచ్చయ్య :- ప్రధానంగా సాపైటిలకే భూములు lease కు ఇస్తామని చెబుతున్నారు. కనుక ఇకనుంచి, ముఖ్యంగా డబ్బు కలిగి, భూమి ఉన్న వ్యక్తులకు కాలుకు ఇచ్చే పద్ధతి మానుకుంటారా ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :- ఇదివరకుకూడా ప్రభుత్వముయొక్క policy అది కాదండి. Reference మాత్రం తప్పకుండా సాపైటిలకే ఇస్తున్నారు. ఇంక వేరే లంకలు ఎక్కడయిన ఉన్నప్పుడు, వాటికి auction పెట్టినప్పుడు, పెద్దవాళ్ళు పాడి అవి తీసుకొని ఉంటే తీసుకొని ఉండవచ్చు.

శ్రీ) పి. సుబ్బయ్య (యర్రగొందిపాలెం) :- అయినా ఎకరాలు లోపుగా వుండే చిన్న గైతాంగం కొంత భూమిని చేసుకొంటే, దానికి penalties విధిస్తున్నారు. రాయలసీమలోను, తెలంగాణాలోను, ఏ ఎకరాల గైతు అంటే చాలా బీద గైతుగా వుంటాడు. కనుక ఏ ఎకరాలకు మించకుండా చేసుకొనేటటువంటి బీద గైతులకు penalties వేయకుండా చేయడానికి ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ) ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :- ఇప్పుడు ఉన్న rules ప్రకారం five acre dry 2½ acres wet land కు హెచ్చుగా వున్నట్లయితే, penalties వేయాలని ఉన్నది. దానికి ఎక్కడో ఒకచోట restriction పెట్టకపోయినట్లయితే, పెద్దవాళ్ళు ఇంకా హెచ్చుగా చేయడానికి అవకాశం వుంటుంది. కనుకనే ఆ విధంగా ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది.

శ్రీ) వి. శ్రీకృష్ణ (మంగళగిరి) :- మంత్రిగారు పిచ్చయ్యగారి ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పతూ, పెద్దవాళ్ళకు, అస్త్రీ ఉన్నవాళ్ళకు ఇవ్వడం లేదని చెప్పారు. కాని, సుమారు 2300 ఎకరాలు రేపల్లి, గుంటూరు ప్రాంతములలో ఉండేటటువంటి భూమిని ఆ ప్రాంతములో ఉండే బీదవాళ్ళకు కాకుండా, గుంటూరులో పొగాకు వ్యాపారం చేస్తున్నటువంటి, చాలా అస్త్రీ ఉన్నవాళ్ళకు ఇచ్చినారు. అది బహుశా మంత్రిగారి దృష్టికి వచ్చినట్లయితే, వాటిని cancel చేసి అవి బీదవాళ్ళకు ఇప్పిస్తారా ?

శ్రీ) ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :- అది ప్రభుత్వానికి రాదు. కలెక్టరు మరి ఏవిధంగా యిచ్చాలో తెలియదు. Lease కు యివ్వడానికి, మరి పట్టా యివ్వడానికిని భేదము వున్నదని ఇదివరకే మనవి చేశాను. Leases విషయంలో, సాపైటిలకే prefer-

ence ఉత్పలసిందని అన్నారు. ఒక వేళ సాపైటిలు ముందుకు రాకపోతే, ఆ విధంగా ఇచ్చారేమో !

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి :- తెలంగాణాలో 9 జిల్లాలలో పదింతలవరకు penalties వేశారు. మరి గత పది సంవత్సరాలలో ఎప్పుడు వేయ నంత ఈ సంవత్సం ఈ విధంగా ఇంత ఎక్కువగా వేశారు. కనుక దానిని మాఫ్ చేయడానికి చర్య తీసు కొంటారా, అని నా ప్రశ్నలో అడిగాను. దానికి సమాధానం చెప్పాలని కోరు తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :- Ten times వేసిన్నట్లయితే, మరి అవిధంగా కలెక్టరునుంచి రాలేదు. But under Section (I) (c), it is the discrimination of the Collector to levy penalty.

శ్రీ యం. పిచ్చయ్య :- ఇప్పటికి భూస్వాములయొక్క ఆక్రమణలో కొన్ని వందలు, వేలు ఎకరాలు బంజర్లు ఉన్నట్లుగా అనేకసార్లు ప్రభుత్వానికి తెలియజేయడం జరిగింది. కనుక వారిని ఆ భూములనుంచి కాళీ చేయించడానికి ప్రభుత్వము ఎటువంటి చర్య తీసుకొంటుంది?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :- అది నాకు అంతగా తెలియదండి. ఎక్కడెక్కడ అటువంటివి ఉన్నాయో మరి ప్రత్యేకంగా వ్రాసి పంపిస్తే, అవి చాలా పెద్ద భూస్వాముల స్వాధీనంలో వున్నట్లయితే తప్పకుండా వాళ్ళను తొలగించి పేదవాళ్ళకు ఇచ్చేందుకు చర్య తీసుకొంటుంది ప్రభుత్వము. అదే ప్రభుత్వముయొక్క policy.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :- ఒక నెంటు భూమి కూడా లేనటువంటి పేదవాళ్ళు, వనం పోరంబోకులని, కాలవ పోరంబోకులని, వాగు పోరంబోకులని ఇటువంటివాటిని, నీటి పారుదలకు ఎటువంటి అభ్యంతరం లేనటువంటి వాటిని, చేసుకొంటున్నప్పటికి కూడా, వారిమీద కూడా penalties వేస్తున్నారు. కాబట్టి ప్రభుత్వము అట్లాంటి పేద వారిపై penalties పడకుండా ఆలోచన చేస్తారా ?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :- దీనిని ప్రత్యేకంగా ఆలోచన చేయవలసిన అవసరం లేదండి. Un-objectionable గా వున్నట్లయితే, penalties వేయకూడదు. Objectionable గా వున్నట్లయితే, వేయాలి అని ఇదివరకే ఉత్తరువులు వున్నాయి.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ (కర్నూలు) :- Compact blocks ఇట్లాంటివి వుండేటటువంటి స్థలాలలో co-operative farming కు పీలుగా వుండే విధంగా సాపైటీలు పెట్టడానికి ఏమైనా ప్రభుత్వము ఆలోచిస్తోందా?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :- దానిని అనుసరించే ఆ విధంగా 250 compact blocks ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. కనుక అది ప్రభుత్వము ఆలోచిస్తూనే వున్నది.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :- ఇప్పుడు ఒంగోలు తాలూకాలో ఉప్పుగుండ్లూరు, అమ్మనబ్రోలు అనేచోట్ల ఒక పెద్ద బంజరు area ఉన్నది. దానిని ఆ మధ్య ఒక రంగుల వ్యాపారికి, చీరాలలో ఉన్న అతనికి, ద్రాక్షారం చంద్రమూలి అనే అతనికి 1100 ఎకరాలు lease కు యిచ్చారు. అతను ఆ lease conditions కూడా fulfil చేయకపోతే అది రద్దు చేయకుండా ఇప్పటికీకూడా ఆ పాత బకాయాలు కట్టితే మీకే ఉంటుందని అంటున్నారు. ఆ చుట్టుప్రక్కల చాలామంది బీదవాళ్ళు ప్రయత్నం చేసి నప్పటికీ వారికి ఇవ్వడంలేదు. కనుక దానిని రద్దుచేసి బీదవాళ్ళకు యిచ్చేటటువంటి ఏర్పాటు చేస్తారా?

Sri N. Ramachandra Reddy :- I do not know about the specific case. Any way I take the information.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి :- అధ్యక్షా, మంత్రిగారి దృష్టికి 1, 2 కేసులు తీసుకొనివస్తే ఆ భూస్వాములను లేదఖలు చేయడానికి వుత్తరువులు చేశారు. దానిని implement కూడా చేశారు. కాని వారు High Court కు వెళ్ళి writ petition పెట్టారు. దానికి సంబంధించినంతవరకు ప్రభుత్వానికి స్పష్టమైన rules లేవు, చట్టము లేదు. కనుక ప్రభుత్వము మున్ముందు అయినప్పటికీ, వీటిని legal గా చేయడానికి ఒక సమగ్ర మైన చట్టమును తీసుకొని వస్తారా?

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి :- Rules ఉండనే ఉన్నాయండి. మరి High Court intervention జరిగితే, ప్రభుత్వము ఏమి చేయగలుగుతుంది?

Survey operations in Telangana Arca.

1324

*1886Q. Sri P. Rajagopal Naidu: [Put by Sri Ramachandra Rao Desapande] (Narayankhed): Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state:

(a) whether the survey operations were started in Telangana area ; and

(b) if so, in which districts ?

Sri N. Ramachandra Reddy: a) Yes Sir,

b) The Survey operations are in progress in the seven districts of Nalgonda, Khammam, Mahbubnagar, Hyderabad, Nizamabad, Karimnagar and Warangal.

*Irregularities in Settlement operations in Srikakulam
and Visakhapatnam Districts.*

1325—

*2784 Q. *Sri K. Govinda Rao (Narasannapet) (Put by Sri S. Jagannadham):*—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to State:

(a) whether it is fact that serious irregularities have been found in the settlement operations conducted in ex-zamindari areas during his tour to Visakhapatnam and Srikakulam districts in the month of October 1962; and

(b) if so, the steps taken by the Government so far to rectify the defects?

Sri N. Ramachandra Reddy:

(a) It is a fact that some defects have been complained of ; but they are remediable in nature.

(b) Government have issued press notes inviting applications from such of the ryots of the taken over Estate villages who have any complaints to prefer, and time

limit prescribed for filing the applications has been allowed upto 31—1—1963. Special staff has also been employed where ever necessary for rectification of the alleged defects complained of by the ryots and the work is in progress.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు (నందిగామ):—Remedied irregularities ఉన్నాయని చెప్పారు. Why are they not remedied ?

Sri N. Ramachandra Reddy :—They are being rectified now.

శ్రీ యస్. జగన్నాథం :—శ్రీకాకుళం జిల్లాలో, విశాఖ పట్నం జిల్లాలో, ఈ settlement operations ఇంకా పూర్తికాలేదు. దానికి కారణం ఏమో చెప్పతారా ?

శ్రీ యస్. రామచంద్రారెడ్డి :—Settlement operations జరుగుతున్నాయి. Defects కూడ rectify చేయబడుతున్నాయని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ యస్. జగన్నాథం :—కొన్ని ఇనాం గ్రామాలలో operations ఇంకా పూర్తికాలేదు. ఆ staffను ఎలాట జిల్లానుంచి మరొక జిల్లాకు తరలించారు. ఇప్పుడు staff లేక పోవడం మూలాన, operations పూర్తికాకుండా నిలిచి పోయినాయి. కనుక special staffను ఏర్పాటు చేసి ఇనాం గ్రామాలలో settlement అయ్యే విధంగా చేస్తారా ?

శ్రీ యస్. రామచంద్రారెడ్డి :—కొన్నిమిలి పోయినట్లయితే, తప్పకుండా special staffను పేయించడానికి అభ్యంతరం లేదు.

శ్రీ యం. పిచ్చయ్య :—ఈ సర్వేలో జరిగినటువంటి లోపాలవలన, చాలామంది రైతులకు చాలా ఇబ్బంది కలిగింది. దానికి time extend చేయాలని కోరుతున్నాము. రెండవది, మూడు ఎకరాలు వున్నచోట 8 ఎకరాలుగాను, 8ఎకరాలు ఉన్న రైతుకు 4 ఎకరాలుగాను నమోదు చేసినచోట, 3 ఎకరాలు ఉన్నరైతును 8 ఎకరాలకు కిస్తు కట్టవలసిందని నిర్బంధం చేస్తున్నారు. ఆ విషయంకూడ పరిశీలించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి :- పరిశీలిస్తున్నాము. దాన్ని గురించి ప్రత్యేక సిబ్బంది చేయడము, ఒక date కూడా ఏర్పాటు చేయడం కూడా జరిగింది. గౌరవనీయ సభ్యులు నూచించి నందువల్లనే, ఇదివరకు రెండుసార్లు date extend చేసినాను. ఆ date ఈ మధ్యనే ఆయిపోయింది. ఇదివరకు applications వచ్చినాయి దాన్ని గురించి, వాటిన్నింటిని పరిశీలన చేయడం జరిగింది.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :- (నందిగామ) అధ్యక్షా, ఏ ఏ ఇరెస్ట్ర్ ల-రిజిస్ట్ర్ కమిటీ చేశారు ?

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి :- సేచర్ ఆఫ్ డిఫెట్ట బట్టి ఉంటుంది రాంగ్ రిజిస్ట్ర్ ఆఫ్ సేప్స్ చాల వరకు కెట్టిపై చేయబడినవి. ఎక్స్టెండ్ విషయంలో కొంత విచారణ జరగవలసి ఉంటుంది గనుక కొంత ఆలస్యం జరుగుతుంది.

శ్రీ పి. వి. రమణ :- (కొండకర్ల) ఇనాము భూములను ఇనామ్-బి రిజిస్టర్ లోను, సర్వే ఆయిన తర్వాత సెటిల్ మెంట్ రిజిస్టర్ లోను రిజిస్టర్ చేసి ఒకే భూమికి రెండు పన్నులు వసూలు చేయటం జరుగుతున్నది. అప్లికేషన్స్ పెట్టే విషయం రైతులకు తెలియదు కాబట్టి టైమ్ ఎక్స్టెండ్ చేసి, వారికి ఆ అవకాశం కలుగ చేస్తారా ?

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి :- చాలా వ్యవధి ఇవ్వటం జరిగింది. 81-5-62వ తేదీన ప్రథమ పర్యాయం లచ్చున్న గారు ఈ విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకు వచ్చారు. దానిమీద జనవరి 6 రిజిస్టర్ టైమ్ పొడిగించ బడింది. ఈ రోజు వరకు కూడా చాలామంది అప్లికేషన్స్ పెట్టారు. అవన్నీ జాగ్రత్తగా చూస్తున్నాము.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :- ఇంకా కొంతమంది అప్లికేషన్స్ పెట్టుకో నట్లు తెలుస్తున్నది. వారికీ కూడా అవకాశం ఇవ్వటానికి ప్రభుత్వానికి అభ్యంతరం ఏమిటి ?

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి :- ఎంతవరకు టైమ్ ఇవ్వాలి ? ఒక టైమ్ లిమిట్ ఉంటేనే కార్యక్రమం కొంత జరుగుతుంది కాని-పది సంవత్సరాలు టైమ్ ఇచ్చినా, ఇంకా మిగిలేవారు మిగులుతూనే ఉంటారు. ఇంకో మాడుమాసాలు ఎక్స్టెండ్ చేస్తున్నాము గనుక మీరు కూడా రైతులకు నచ్చచెబితే బాగుంటుందని ప్రెస్ నోట్ తో బాటు గా, కాసన సభ్యులందరికీ కూడా వ్రాసి పంపించాము.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :- ఇంకా దరఖాస్తులు పెట్టుకోవలసినవారు శ్రీ కాకుళంలాంటి వెనుకబడిన జిల్లాలలో చాలామంది ఉన్నారు. కృష్ణా జిల్లాలోనే

కొందరు అప్లికేషన్స్ పెట్టుకొనటమంటి ఘటనలున్నవి. కాబట్టి కనీసం ఒక సంవత్సరమైనా టైమ్ ఎక్స్టెండ్ చేయటానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా ?

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి :- ఇదివరకే రెండు గడువులివ్వటం జరిగింది. మొదట అసిస్టెంట్ సెటిల్ మెంట్ ఆఫీసర్ దగ్గర అప్లికేషన్స్ పెట్టుకోలేదు. ఆ వ్యవధి గడిచిపోయింది. మళ్ళీ మరల ఆవకాశం కల్పించబడింది. అప్పుడు కూడ పెట్టుకోలేదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:- (మాడుగుల) ఇప్పుడు పొరపాట్లు జరుగుతున్నవి. సెటిల్ మెంట్ ఆఫీసర్స్, ఎసెస్ మెంట్స్ మామూలుగా కంటన్యూయన్ గా జరుగుతూ ఉండేవే. రెగ్యులర్ గా సెటిల్ మెంట్ కాగానే అవి బోర్డ్ ఆఫ్ రెవిన్యూ వారు చూస్తూ ఉండాలి కదా? కాబట్టి వారెప్పుడు అప్లికేషన్స్ పెట్టుకొంటే అప్పుడు దానిని విచారించడానికి ఎందుకు ఆవకాశం ఇవ్వకూడదు? ఫలానా తేదీ లోపల ధరఖాస్తు పెట్టుకొంటేనే సవరిస్తామని లేకపోతే వేరు తప్పు ఉన్నప్పటికీ, ఎక్స్టెంట్ తప్పు ఉన్నప్పటికీ అలా అనుభవించవలసిందే అని ఆచటంకన్నా వారెప్పుడు అప్లికేషన్స్ పెట్టుకుంటే అప్పుడు విచారణ చేసే పద్ధతి చూస్తారా?

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి :- ఇందుకు ప్రత్యేకంగా సిబ్బంది ఏర్పాటు చేశాము. చాలా రోజులక్రితంనుండి ఇది జరుగుతూ ఉండెను. కాలపరిమితి లేకుండా, ఎప్పుడు అప్లికేషన్స్ పెట్టుకొన్నా, ఈ కార్యక్రమం జరగవలెనంటే చాలా రోజులు పడుతుంది.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:- అసలు ఇందులో కొంత టైమ్ లిమిట్ పెట్టటం వల్లనే ఈ పొర పాట్లు అన్నీ జరుగుతున్నవి. ఫలానా వ్యవధిలోపల వచ్చిన అప్లికేషన్స్ మాత్రమే మేము చూస్తాము; మిగిలినవి చూడము అనే టప్పటికి-ఆఫీసర్స్ తొందరై, అప్లికేషన్స్ పెట్టుకొనేవారికి తొందరై, చాలా వికృతమైన పొరపాట్లు జరుగుతున్నవి. ఒకే కంటంబంట్లో 90 ఏళ్ళుగా ఆ భూమి అనుభవంలో వస్తుంటే, ఆ భూమి, మరొక పేరు మీద వ్రాయడం జరిగింది. అప్లికేషన్స్ పెట్టుకొంటానికి టైం అయిపోయిందన్నారు. అతడు ఎప్పుడో వెళ్ళినపుడు చూస్తే-తప్పు వ్రాసినట్లు తెలిసింది. అప్పటికి అప్లికేషన్స్ పెట్టటానికి టైం దాటిపోయింది దానికప్పుడు లిమిటేషన్స్, అబ్జెక్షన్స్ వస్తాయి. పిటీషన్స్ ఎప్పుడు ఇరెగ్యులారిటీస్. నోట్ చేస్తే అప్పుడు గవర్న మెంట్ దగ్గరకు రావటానికి, అప్పుడు గవర్న మెంట్ ఆలోచనచేసి న్యాయం చేయటానికి మార్గం నూచించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి :- అప్పటికే చాలా అప్లికేషన్స్ వచ్చాయి అవన్నీ పరిష్కారమైన తర్వాత చూడవచ్చును.

Removal of Presidents of Panchayat Samithis.

1326—

* 1385 Q.—*Sri E. Ayyapu Reddy (Midihur)*:- Will the hon. Minister for Planning be pleased to state:

(a) the number of Panchayat Samithi Presidents against whom notices for removal were issued so far; and

(b) whether any action has been taken against them?

The Minister for Planning (Dr. M. Chenna Reddy):-

(a) So far, notices under section 34 of the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act, 1959 (i.e. for removal of Presidents of Panchayat Samithis from office) were issued in six cases.

(b) In one case action was dropped as the President himself resigned after the issue of show cause notice. In the other cases the Government after scrutinising the explanation and considering all the aspects of the matter admonished the President wherever it was necessary.

Shri E. Ayyapu Reddy: What were the main charges on which notices were issued to these six Panchayat Samithi Presidents? Was the misuse of the jeep or misappropriation of funds, anyone of the charges for which notices were issued. What are the gravamen of the charges against these six Presidents?

Dr. M. Chenna Reddy: Mr. Speaker, Sri, they are of a variety in nature. One thing is that the meetings were not convened or the general body of the Panchayat Samithi was not Convened to have the elections of the Standing committees, or the misuse of the jeeps or sometimes proper accounts were not maintained of the several monies under different heads. So in each case, there are different types of reasons.

Shri E. Ayyapu Reddy: In how many cases were the Presidents of the Panchayat Samithis given notice for the

misuse of the jeeps; If so, will the hon Minister give the name of the President or at least mention the name of the Panchayat Samithi whose President has been given notice for the misuse of the jeep?

Dr. M. Chenna Reddy: One Panchayat Samithi President of Pallapatla was reported to have used the jeep for the purpose of attending a conference of Panchayat Samithi Presidents. And this was considered as objectionable. But after he submitted his explanation, the Government condoned.

Shri E. Ayyapu Reddy: The hon. Minister was pleased to state that notice was issued to one of the Presidents of the Panchayat Samithi because he took the jeep to attend the conference of the Presidents of Panchayat Samithis. Is that a misuse of the jeep? In a number of cases, the jeeps are taken for private purposes, for example, for attending marriages, going to Thirthayatra and such other things. Is merely taking the jeep to attend conference of the Presidents of the Panchayat Samithis, a misuse of the jeep?

Dr. M. Chenna Reddy: Sir, there are 5 allegations against that particular President. I have all the details before me but I thought this information was enough and particularly the use of jeep was not for an Official Conference but a private conference for which the jeep was used and it was in the department's opinion an improper use.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :- మంగళగిరి పంచాయితీ సమితి ఏరియాలోని కొలనుకొండ పంచాయితీ బోర్డు ప్రెసిడెంట్ పంచాయితీ బోర్డు సమావేశము జరపకుండానే, పంచాయితీ సభ్యులు సమావేశానికి రావటంలేదనే విషయో వారి సభ్యత్వమును రద్దు చేయటము; డిప్రీక్ట్ పంచాయితీ ఆఫీసర్ ఆ సభ్యుల మెంబర్ షిప్ రద్దుచేయటం తప్పని, వారిని సమావేశానికి పిలవాలని, వారిసభ్యత్వం రెస్టోర్ అవుతుందని, వారు పంచాయితీ సభ్యులేనని చెప్పటం—ఆ తర్వాతకూడ ఆ ప్రెసిడెంట్ వారికి నోటీసు

లివ్వక పోవటంకూడ మంత్రిగారి దృష్టికి వచ్చింది. ఇంత ఇరెన్సులారిటీస్ ఉన్న ప్రెసిడెంట్ విషయంలో మంత్రిగారు ఎందుకు చర్యతీసుకోలేదు ?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :—ఇది పంచాయితీ సమితి ప్రెసిడెంట్ కు సంబంధించిన ప్రశ్న. గౌరవసభ్యులు చెబుతున్నది పంచాయితీ బోర్డు ప్రెసిడెంట్ గురించి. ఆ సమాచారం నాదగ్గర లేదు.

శ్రీ బి. హెచ్. నాగభూషణ రావు :—(వరంగల్) షో కాజ్ నోటీసు ఇవ్వగానే తమంతటతాము వాలంటరీగా ప్రెసిడెంట్ పదవి విరమించుకొన్నారని మంత్రిగారు చెప్పారు. వారెవరో చెబుతారా ?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :—గౌ. సభ్యుని జిల్లాకు చెందిన కొడకొండల్ల బ్లాకు పంచాయితీ సమితి అధ్యక్షుడు. 1962 మొదట్లో వారు ప్రెసిడెంట్ పదవి విరమించుకొన్నారు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :— సమితి సభ్యులను అక్రమంగామిటింగ్ కు రానివ్వకుండా ఉండినందుకు ఏ సమితి ప్రెసిడెంట్ పైన అయినా చర్య తీసుకున్నారా ?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :—గౌ. సభ్యులు—తమ మనసులో ఉన్న పేరు చెబితే నేను కనుక్కుని చెబుతాను.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు :—(యల్లందు) షో కాజ్ నోటీసు ఇవ్వటంతో ఒక పంచాయితీ సమితి ప్రెసిడెంట్ గారు రాజీనామా ఇచ్చారన్నారు. వారికిచ్చిన షో కాజ్ నోటీసులో ఉన్న కారణాలు ఏమిటి ?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :—పంచాయితీ సమితి సమావేశం జరిపి స్టాడింగ్ కమిటీ ఎన్నికలు జరుపవలసిన బాధ్యత వారు పూర్తయ్యేకే పోయినందుకు -వారికా విధంగా షో కాజ్ నోటీసు ఇవ్వబడింది.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—ఆరుగురు పంచాయితీ సమితి అధ్యక్షులు-అని మంత్రి గారన్నారు. వారెవరు? వారికి ఎందుకుగాను నోటీసు లిచ్చారో నెలవిస్తారా ?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :—తేదీవారీగా నేను మనవి చేస్తున్నాను. 21 జనవరి 1961—పంచాయితీ సమితి కొడకొండ—వరంగల్ జిల్లా. వెస్ట్ గోదావరి జిల్లా చెందులూరు 12 అక్టోబరు 1961, మెదక్ జిల్లా నర్సపూర్ 14 అక్టోబరు 1961. మల్లారెడ్డి వేదనగర్ 3 జనవరి 1962. గజ్వీల్ 27 మార్చి 1962, కల్లపట్ల 26 జూలై 1962.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—ఈ ఆరుగురి మీద ఏ రకమైనచర్య తీసుకున్నారు ?

డా. యం. చెన్నారెడ్డి :—నేను మొదలే మనవి చేశాను మొదటి వారు కొడకండల పంచాయితీ సమితి స్వయంగానే రాజీనామా ఇచ్చినారు మిగతావన్నీ condone చేయబడ్డాయి. వాటికి చెప్పిన తరువాత వారు rectify చేసుకున్నప్పుడు యివి condone చేయ బడ్డాయి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఒక పంచాయితీ సమితిలో election జరుగుతూ ఉంటే ఈ పంచాయితీ సమితి ప్రసిడెంటుగారు ఆ car తీసుకుపోయినారని ప్రభుత్వానికి complaint వచ్చినదా? గుంటూరు Districtలో రెండు మూడు చోట్ల అలా జరిగింది. జిల్లా కలెక్టరుగారికి, ప్రభుత్వానికి complaint ఇచ్చారు. దానిమీద ఏమిచర్య తీసుకుంటారు ?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :—ఏ మైనా పంపిస్తే నేను విచారణ చేయస్తాను Show cause notices ఎవరికి ఇచ్చారు అనే ప్రశ్న సందర్భాన ఆరుచెప్పాను నేను.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ :—ఈ రి కేసులలో cases of misappropriation charges ఉండే పంచాయితీ సమితి అధ్యక్షులు ఎవరైనా ఉన్నారా? ఉన్నట్లయితే పేర్లు చెబుతారా ?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :—Misappropriation ఏమీలేదు. Misuse అంటే improper use. హరిజనుల యిండ్లకొరకు ఇచ్చిన డబ్బును వెంటనే distribute చేయకుండా, లేక treasuryలో పెట్టకుండా చేతిలో పెట్టుకున్నారు అనే ఆక్షేపణ వచ్చినది. అది ఎందుకు పెట్టావు అని చెప్పగానే నాకు తెలియదు అని వెంటడే మరునాడే treasuryలో వేశాడు. ఈ ఆరు కేసులలో misappropriation కేసులు ఏమీలేవు.

శ్రీ వి. రామచంద్రరావు :—పంచాయితీ రాజ్ క సంబంధించిన institution ఉన్నాయి. Office bearersకు వ్యతిరేకంగా Anti-corruption department వ్యవహరించేందుకు అవకాశం ఉన్నదా?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :-తప్పకుండా ఉన్నది.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:-సమితి ప్రసిడెంట్లు విషయంగా ! పంచాయితీ సమితి ప్రెసిడెంట్ డబ్బుచేతిలో ఉంచుకోవడం ఏమిటి ? B.D.Os., Officers అంతా ఏమిచేస్తున్నారు. President private conference అన్నారు. Officialగా President అంటున్నారు Presidents ఇక్కడ Official హాదాలో అయినప్పుడు private conference ఎలాగ ఉంటుంది. Public conference ఎలా ఉంటుంది. ఇందులో department వారు ఏమి ఆలోచించారో చెప్పండి.

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :-నర్సాపురం పంచాయితీ సమితిలో జరిగినవ్యవహారం విశ్వనాథంగారు చెప్పినట్లు డబ్బు draw చేసినప్పుడు అతని దగ్గరకు పోకూడదు, B. D. O., దగ్గర ఉండవలసిందే. రెండువేల అయిదువందలలో ఎంతో amount సరిగా తెలియదు. డబ్బుచేతిలో ఉన్నది. Distribute చేయడానికి అని తీసుకు వెళ్ళి ఆవిధంగా పెట్టడం తప్పు అని చెప్పగానే వెంటనే ఆయన credit చేయడం జరిగింది. పంచాయితీ ప్రెసిడెంట్లతో మరెవరితో conference గవర్నమెంటు department వారో లేక జిల్లా పరిషత్ వారో సమావేశ పిలిస్తే అదివేరు. ఇది అట్లాకాకుండా వారి వారి Political Partiesకు సంబంధించినవారు సమావేశాలు ఏర్పాటు చేసుకొన్నప్పుడు పంచాయితీ ప్రసిడెంటులో, పంచాయితీ సమితి ప్రెసిడెంటులో conference చేసుకొని చర్చించుకోవడం జరుగుతున్నది. విశ్వనాథం గారు అనుకున్నట్లే ప్రెసిడెంటు conference గదా నేను జీవితీసుకపోతే అభ్యంతరం లేదేమో అనుకున్నాడు. అదిసరికాదు. Departmentగాని, జిల్లాపరిషత్ గాని పిలవ లేదు కాబట్టి యిదిపొరపాటు అని వారిదృష్టికి తేబడ్డది. అది నేను మనవిచేశాను.

శ్రీ కె. యల్. నరసింహారావు :-సమితి ఛైర్మన్లు జీవ్స్ను దురపయోగ పరిచారు అని notice యివ్వడం జరిగిందా ? అట్లాంటివి జిల్లా పరిషత్ ప్రెసిడెంటుకు ఏమైనా యిచ్చారా ? ఈ ఊళ్ళో జిల్లాపరిషత్ వాన్స్ ఎప్పుడూ కనబడుతుంటాయి. అసెంబ్లీకి వస్తూఉంటాయి, quarterకు వస్తూఉంటాయి. హైదరాబాద్ జిల్లాపరిషత్ తో నిమిత్తంలేని vans కూడ చాల కనబడుతూ ఉంటాయి. ఇట్లాంటి నోటీస్ ఏమైనా జిల్లా పరిషత్ కు కూడ యిచ్చారా ?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :-ఇది ఈ ప్రశ్నతో సంబంధంలేదు.

శ్రీ యం. పిచ్చయ్య :-పల్లపల్ల పంచాయితీ సమితి అధ్యక్షులు జీవ్లు ఉపయోగించే పద్ధతులలో 5, 6 రకాల charges ఉన్నాయి అన్నారు. అవిఏవో తెలివిస్తారా ?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :-జీప్ ఉపయోగించేదానిలో 5,6 రకాలుకావు. జీప్ ఉపయోగించేదానిలో ఒకటే ఉన్నది. అది నేను యిదివరకే మనవిచేశాను.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ :-ఈ విధంగా తీసుకుని నోటీసులు యిచ్చిన తరువాత డబ్బు కట్టడం అయిందని చెప్పారు. ఈ మధ్యకాలం ఎంత ? వారు draw చేసిన దానికి, మరల remit చేసినదానికి అయినకాలం ఎంత ? ఒకవేళ తీసుకున్నట్లయితే Temporary misappropriation అవుతుందా కాదా ?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :-ఎక్కువకాలం కాదు. దగ్గర పెట్టుకోకూడదని తెలియదు. తెలియకుండా చేసినది. తెలియగానే మరునాడో మూడవరోజో ఆయన credit చేశారు.

శ్రీ టి. గౌల కృష్ణ :- (సత్యవీడు) :- పంచాయితీ ప్రెసిడెంట్లు జీప్ misuse చేయడం powerను misuse చేయడం, డబ్బును misappropriation చేయడం యీలాంటి charges వస్తున్నాయని యిక్కడవింటున్నాముగనుక ఇలాంటి ఆధికారులు లేకుండా కేవలం వాళ్ళను advisory bodyగా పెట్టడానికి ప్రభుత్వం యోచిస్తుందా ? ఈ అధికారాలంతా అధికారులకిచ్చి వాళ్ళపైన supervision చేస్తే బాగా ఉంటుంది కాబట్టి దానినిగురించి యోచిస్తారా ?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :-ఇది hypothesis. That presumption is wrong.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :-ఒకరోజున మాత్రమే డబ్బు దగ్గర పెట్టుకున్నారు, వెంటనేకట్టారు అని చెప్పారు. ఒక్కరోజు మాత్రమే డబ్బు దగ్గర పెట్టుకున్నారుఅని ప్రభుత్వదృష్టికి ఎవరు తీసుకువచ్చారు ?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :-ప్రక్కన ఉండేటటువంటివారు complaint చేస్తారు. యధార్థం ఏమిటంటే-B. D. O., స్వయంగా గుర్తుపట్టి ఇదిదగ్గర పెట్టుకోకూడదు. ఈ డబ్బు credit చేయాలంటే చేసివేశాడు. డబ్బుతీసుకపోయినాడు అని ప్రక్కన ఉండే గౌరవసభ్యులు రాజకీయపార్టీలలో పనిచేసే కార్యకర్తలు complaint పంపిస్తే విచారణ చేసినాము విచారణ ప్రభుత్వానికి వచ్చేవరకే ఆది credit అయిపోయింది.

Constitution of Panchayat in Tirumala:

1327—

* 1432 Q.—Sri P. Rajagopal Naidu [Put by Sri Ramachandra Rao Deshpande].—Will the hon. Minister for Planning be pleased to state :

(a) whether there is any proposal with the Government to constitute a Panchayat in Tirumalai; and

(b) if not, the reasons therefor?

Dr. M. Chenna Reddy :—(a) No, Sir.

(b) It is considered not desirable due to administrative reasons.

శ్రీ ఎ. పి. వజ్రవేలు చెట్టి :—(కుప్పం) :—Administrative reasons ఏమిటో తెలివిస్తారా ?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :—తిరుమలై ప్రాంతములో దేవస్థానంవారు మిగతా ఏర్పాట్లుచేస్తున్నారు. Sanitationకు సంబంధించిగాని accommodationకు సంబంధించిగాని, water supplyకి సంబంధించిగాని యివన్నీవారు చేస్తున్నప్పుడు అక్కడ ఒక పంచాయితీ ఏర్పాటుచేసి వారికి ఈ బాధ్యత అప్పజెప్పడం administrative reasonలో సాధ్యంకాదు వారికిఅదాయముఉన్నది. వారుఈపనిచేస్తున్నారు. పని సక్రమంగా జరుగుతూఉన్నది. కాబట్టి అవసరంలేదనిప్రభుత్వంవారుభావిస్తున్నారు.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ :—దేవాలయానికి సంబంధించిన కట్టడాలు మొదలైనవి గాక అక్కడ permanentగా settle అయినవారు కొంతమందిఉంటున్నారు. వాళ్ళవకావలసిన యితర అవసరాలు ఉంటాయి. వాటన్నిటిని దృష్టిలోపెట్టుకొని పంచాయితీ ఏర్పాటుచేయటానికి వీలు పడుతుందా ?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :—Permanentగా settle అయినవారియొక్క అవసరాలను కూడ దేవస్థానం administration వారు చూస్తున్నారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య :—పంచాయితీలు, local boards ఏర్పరచేది మొత్తం ప్రజాసేవకొరకని లేక ఎవరైనా సౌకర్యం కల్పిస్తే సరిపోతుందా ? అలాఅయితే యిప్పుడు యాదగిరి గుట్టఉన్నది. యాదగిరిగుట్ట దేవాలయాన్ని పంచాయితీ area నుంచి exclude చేస్తారా ? ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ campus ఉన్నదానిని మనిసిపాలిటీలోనుంచి exclude చేస్తారా ? ఎందుకంటే Sanitary arrangement వాళ్ళే చేసుకుంటున్నారు. అది policy అయితే ఆవిధంగా చేస్తారా ?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :—కవునండి. ఆవిధంగా చేస్తాము. యాదగిరి గుట్టప్రాంతం పంచాయితీనుంచి exclude అయింది. ఆంధ్రయూనివర్సిటీ గాని, మిగతా యూనివర్సిటీ ప్రాంతాలుగాని exclude అయ్యే ఉన్నాయి. Townships

అనేవి ఏర్పాటు చేసుకొనడం అవసరమా, ఉపయోగకరమా అనేవిషయం Integrated Panchayat Actలో ఆలోచించబడుతున్న సంగతికూడ గౌరవ సభ్యులకు తెలుసునని పేను మనవిచేస్తున్నాను.

వావిలూ గోపాలకృష్ణయ్య :-నేను అడిగినదానిలో వారు సగం ఒప్పు కున్నారు. ఇంకా సగం ఉన్నది. వాళ్ళదగ్గర tax వసూలుచేయకుండా ఉంటారా? పంచాయితీలు మునిసిపాలిటీలు ఎప్పుడైతే facilities యివ్వడంలేదో అప్పుడు tax యివ్వాలన్న అవసరం కూడలేదు. Township ఏర్పరచేలోగా దానిని exempt చేశారా ?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :-Exempt అయ్యేఉన్నాయి. యాదగిరిగుట్టలో గుట్టమీద ఉండే exclude అయిన areaలో పంచాయితీవారు tax వసూలు చేయడంలేదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :-మంత్రిగారు చెప్పినట్లుగా ఏ యూనివర్సిటీ కూడ ఆవిధంగా ఎక్స్ క్లూడ్ చేయదు. మరి, మంత్రిగారు ఏ భోగట్టపై యిస్తున్నారు?

డా. యం. చెన్నారెడ్డి :-ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ యొక్క కేంపస్ లో మునిసిపాలిటీగాని, పంచాయితీగాని ఆపరేషన్ చేయడంలేదు. మామూలుగా ఒక పంచాయితీ ఏరియాలోగాని వుండే భోరణిలో ఆక్కడ టాక్సేషన్ సిస్టమ్ ఉండదు. ఇటువంటి ప్రాంతాలలో టౌన్ షిప్స్ ఏర్పాటుచేయడం వలన ఉపయోగంఉంటుందా, లేదా అవేవిషయం కూడా ఇంటిగ్రేటెడ్ ఆర్డరు సంబంధించిన ఆలోచనలోఉన్నది.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :-మా ఇంటి కాంపౌండులోకి రావట్లే యూని వర్సిటీ కాంపస్ లోకి కూడ మునిసిపాలిటీ వారు వెళ్ళరు. కానివారు అద్దెలు వసూలు చేసుకుంటూవుంటే మునిసిపాలిటీని వారు టాక్సేషన్స్ తీరరా, యివ్వరా ?

డా. యం. చెన్నారెడ్డి :-నేను మనవి చేశాను. ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ ఏరియాకు సంబంధించి నాకు వివరాలు తెలియవుగాని, ఉస్మానియా యూని వర్సిటీ కేంపస్ లో మాత్రం పంచాయితీ, మునిసిపాలిటీ ఆర్డర్స్ ఆపరేషన్ లో లేవు. వాటర్ సప్లయ్, కానిలేషన్ మొదలైనవన్నీ వారేచూసుకుంటున్నారు.

Narsampet as best Panchayat

1328-

* 1468 Q.—*Sri A. Venkateswara Rao (Narasampet)*:—Will the hon. Minister for Planning be please to state :

whether Narsampet Panchayat Committee was awarded a prize of Rs. 1000 as the best Panchayat in Warangal District in Narsampet area ?

Dr. M. Chenna Reddy:—Yes Sir., This Panchayat was selected as the best in Samithi and not in the district.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి:— ఆ ప్రైజ్ ఇచ్చారా ?

డాక్టరు యం. చెన్నారెడ్డి:— ఇవ్వబడింది.

*Amount given towards Minor Irrigation to Zilla Parishad,
Chittoor.*

1329-

* 2301 Q.—*Sri P. Rajagopal Naidu (Put by Sri Ramachandra Rao Deshpande)*:—Will the hon. Minister for Planning be pleased to state :

(a) the amount given towards Minor Irrigation to Zilla Parishad, Chittoor, during 1961-62; and

(b) the amount lapsed ?

Dr. M. Chinna Reddy:—

(a) Rs. 13,18,200;

(b) Rs. 32,938.

శ్రీ టి. బాలకృష్ణయ్య:— ఆ మొత్తం (రూ. 32,938) lapse కావడానికి ఆల కారణాలేమిటి ?

డాక్టరు యం. చెన్నారెడ్డి:— మొత్తం ప్రైజ్ లోనుండి యీ మొత్తాన్ని చూపినప్పుడు 3% ఎంతో అవుతుంది. ఇంతతక్కువకాతం lapse అయినదంటే ఆ జిల్లాపరిషత్తు చాలా చురుగ్గా పనిచేస్తున్నదని అర్థం. ఇంతకంటే ఎక్కువగా lapse

కావడం జరుగుతూ వుంటుంది. దీనినిబట్టి మంచి performance చేశారనే చెప్పవలసి వుంటుంది.

Compensation paid to the Share-holders of Chittoor Electric Corporation.

1330-

* 1028 Q.—*Sri P. Rajagopal Naidu (Put by Sri Ramachandra Rao Desapande) :—*Will the hon. Minister for Irrigation and Power be pleased to state :

(a) whether compensation was paid to the share-holders of the Chittoor Electric Corporation after taking it over by the Government ; and

(b) if so, the amount of compensation paid?

The Minister for Irrigation and Power (Sri A. C. Subba Reddy) :

(a) & (b) : An Amount of Rs. 5,10,268/- was deposited in the State Bank of Hyderabad towards the compensation payable in respect of the electrical undertaking. The District Judge Chittoor was appointed as the Special Officer, for disbursement of the compensation. The Official Liquidator has raised certain objections to the amount of final compensation as declared by the Government. The matter is under examination in consultation with the Electricity Board.

శ్రీ ఎ. పి. వజ్రవేలు చెట్టి:- ఆ కార్పొరేషన్ యొక్క మూలధనం ఎంతో మంత్రిగారు చెప్పగలరా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:- ఇన్ ఫర్ మేషన్ లేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :- హైదరాబాదు స్టేట్ బ్యాంక్ లో దీనిని డిపాజిట్ చేయడంవలన చిత్తూరుజిల్లా వారికి చాలా ఇబ్బందిగావున్నది. అందువలన అక్కడనే వుండే బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియాలోగాని మరొకచోటగాని ఏర్పాటుచేయడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా ?

Floating of Loan by the State Electricity Board.

1331-

* 2047 Q.—*Sri P. Rajagopal Naidu*: (Put by *Sri Ramachandra Rao Desapande*):—Will the hon. Minister for Irrigation and Power be pleased to state :

(a) whether the State Electricity Board is going to float a separate loan this year as in Madras State ; and

(b) if not, the reasons therefor?

Sri A. C. Subba Reddy:— (a) No, Sir.

(b) It is reported that the State Electricity Board has not felt the need for an open market loan in view of loans from Government and other sources.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:— ట్రిట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ హైదరాబాదులో ఎందుకు డిపాజిట్ చేశారో ఇక్కడ ఇన్ ఫర్ మేషన్ లేదు. ఏమైనా, ప్రజలకు సౌకర్యంగా వుండేటట్ తప్పక ఈ డిపాజిట్ చేయడానికి ఆలోచించవచ్చును.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— అయిదు కోట్లు వసూలు చేయడానికి పర్మిషన్ ఇచ్చామన్నారు. ఇది ఏవిధంగా ప్లాట్ చేశారు; ఇందులో కొంత అయినా చేశారా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:— ఈ ప్రశ్న జరిగిన సంవత్సరానికి సంబంధించినది. జరగబోయే సంవత్సరంలో అయిదుకోట్ల రూపాయలు ఎట్లాగు లోన్ గా తీసుకుంటామనే విషయం సభ్యులకు తెలుసు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:— ప్రశ్నలో whether the State Electricity Board is going to float a separate loan this year. దానికి సమాధానంగా 'లేదు' అంటే మాకు కొంత కన్ ఫ్యూజన్ గా వుంటుంది.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:— 'దిస్ ఇయర్' అంటే— మార్చి నెలవరకు వుంటుంది. మార్చి నెల తరువాత వచ్చే సంవత్సరం ప్రారంభమవుతుంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— ముందుగానే వచ్చే సంవత్సరం గూర్చి అడిగితే హైపాథెటిక్ అంటారు. మామూలుగా అడిగితే జరిగిపోయింది. ఇదంతా గతంలోది అంటారు. ప్రతిదానికి సున్న చుడితే మేము ఏమిచేయగలం; కనుక తమరు ప్రశ్నలకు సరియైన సమాధానాలు ఇప్పించవలసినదిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి:- ప్రశ్న 62-63కు సంబంధించి గౌరవసభ్యులు అడిగినప్పుడు ఆది 63-64కు సంబంధించి అడిగివుంటారని ఎలా భావించుకోవలసివస్తుంది; ఏ సంవత్సరానికి సంబంధించి ప్రశ్న అడిగితే ఆ సంవత్సరానికి సంబంధించే సమాధానం యివ్వబడుతుంది.

Mr. Speaker:- When the member sent the question, he could have said 1962-63 or 1963-64. The question could have been made clear.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:- అది నిజమే. మా చిక్కుకూడ వారు గ్రహించాలి. 1961-62 వ సంవత్సరంలో ప్రశ్న అడిగితే ఆది 65 లో వస్తుంది, ఇప్పటినుండే ఆ సంవత్సరానికి సంబంధించి అడగమంటారా? వారు జాగ్రత్తగా త్వరగా సమాధానం తెప్పిస్తామంటే మేము మామూలుగా అడుగుతాము. లేకపోతే ఇంకొకవిధముగా అడగమంటే ఆవిధంగా అడగవలసి వస్తుంది.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:- అడిగిన ప్రశ్నకు సరియైన సమాధానం తెప్పించడానికే ప్రయత్నము చేస్తున్నాము. కాని, వారు లోపల అనుకునే ప్రశ్నలకు సమాధానాలు తెప్పించడం మాత్రం కష్టమని మనవిచేస్తున్నాను.

Depreciation reserve by Andhra Pradesh Electricity Board.
1332-

* 2077 Q.-Sri P. Rajagopal Naidu (Put by Sri Vavilala Gopala Krishnayya):-Will the hon. Minister for Irrigation and Power be pleased to state :

(a) whether the Andhra Pradesh Electricity Board created any depreciation reserve after its formation; and

(b) if so, the amounts paid to the reserve till now?

Sri A. C. Subba Reddy:-Yes, Sir.

Rs. 1,58,18,145-37 nP.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:- ఎంత మొత్తమో మరొకసారి తెలియజేయమనండి.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:- రు. 1,58,18,145-37 నయనైసలు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :- కాలం ఎంత ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:- 2½ కాలం.

Provisions of Electricity Supply Act, 1948.

1333-

* 2068 Q.—*Sri P. Rajagopal Naidu (Put by Sri Ramachandra Rao Deshpande)* :—Will the hon. Minister for Irrigation and Power be pleased to state :

(a) whether all the provisions of the Electricity Supply Act, 1948 came into force in Andhra Pradesh; and

(b) if so, the provisions of the Act, that have not come into force?

Sri A. C. Subba Reddy :—(a) Yes Sir,

(b) Does not arise.

Sri E. Ayyapu Reddy :—May I know when the Act of 1948 came into force.

Sri A. C. Subba Reddy :—The provisions of this Act were brought into force from 31-3-1948.

Sri E. Ayyapu Reddy :—There is a general complaint that the tariff rules are changed often and are causing confusion among the consumers. Will the Government make it convenient that whenever tariff rules are changed, they are placed on the Table of the House ?

Sri A. C. Subba Reddy :—If they want, I have no objection to place them on the table of the House.

గెజిట్ లో ప్రచురిస్తున్నాము. గెజిట్ లో వేస్తే ఫ్లార్ ఆఫ్ ది హౌస్ లో వుండినట్లే అవుతుందనుకుంటాను.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—గెజిటులో ప్రచురిస్తున్నా మన్నారు. సాధారణంగా ప్రజాసౌకానికి గెజిటు చూసే అలవాటు లేదు. కనుక తెలుగు పత్రికలలో ప్రచురించేటట్లు చూస్తారా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—ఇంచుమించుగా పత్రికలన్నింటిలో యిది వచ్చినది. గెజిటులో వేసిన ప్రతిదీ పత్రికలలో రావాలంటే అడ్వర్ టైజ్ మెంట్ చార్జెస్ క్రింద చాలా యివ్వవలసి వస్తుందేమో.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:- ప్రజలకు తెలియడం గుర్తు. పత్రికలలో ప్రకటిస్తే నష్టమేమి వుంటుంది.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:- గెజిటు చదవకపోతే, అలవాటు చేసుకోవాలి. ఇటువంటి హార్డ్ షిప్స్ వస్తే నేగాని వారు అలవాటుపడరు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:- టేబుల్ పై పెట్టటం అంటే హాస్ లో విధిగా పెట్టాలి. గెజిట్ చదవడం అలవాటు చేసుకోమన్నారు. గెజిటు సకాలంలో వస్తే తప్పకుండా అలవాటు చేసుకుంటాము. పదిహేనుమాసాలుగా గెజిటు రాని సందర్భాలుగూడా వున్నాయి. ఎన్నోసార్లు కంప్లైయింట్స్ చేయడంకూడా జరిగింది. అందుకే పత్రికలలో ప్రకటించమని అడుగుతున్నాము. కనీసం శాసనసభావేదిక పైనైనా పెడతారా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:- వేదికపై పెట్టడానికి నాకు ఆభ్యంతరం లేదని చెప్పాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :- ఇక్కడ పెట్టలే శాసనసభ్యులకు తెలుస్తుంది. కాని కన్స్ట్రక్షన్స్ లక్షలకొలది వున్నారు. రైల్వే రేటులు పెంచు చేసినప్పుడు పేపర్ లో వేస్తుంటారు. అడ్వర్టైజ్ మెంట్ చార్జెస్ అయినప్పటికీ తప్పకుండా పేపర్ లో వేయస్తారా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :- ఇది ఆలోచించవలసిన విషయమే. ఇప్పుడు చెప్పడానికి పిలుచేదు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:- ఏదేనీ గెజిట్ లో పడ్డదో చెప్పగలరా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:- సపరేట్ క్వశ్చన్ సర్.

Shifting of Construction Division from Chittoor.

1334—

*2408 Q. *Sri P. Rajagopal Naidu: (Put by Sri. Ramachandra Rao Deshpande)* Will the hon. Minister for Irrigation and Power be pleased to state:

(a) the reasons for shifting the construction division (Executive Engineer's Office) from Chittoor during May 1962; and

(b) whether sanction has been accorded for this division for 1962-63?

Sri A.C. Subba Reddy:—The subject relates to the State Electricity Board. As ascertained from them, the answer is as follows :—

(a) After due consideration of the works position as also the low budget provision during this year (62-63) for rural electrification, it was decided to shift the construction division at Chittoor to Gooty and redesignate it as T.L.C. Division to be incharge of works relating to construction of 132 K. V. lines etc., entrusting the continuing works in Chittoor area to Gudur Division.

(b) Sanction to Transmission Line Construction division exists upto 28—2—1963.

Bangareddypalle Electricity Extension Scheme.

1335—

*2446 Q:—*Sri C. D. Naidu (Put by Sri Ramachandra Rao Deshpande):*—Will the hon. Minister for Irrigation and Power be pleased to state:

(a) the stage at which Bangareddypalle Electricity Extension Scheme in Chittoor taluk and district stands; and

(b) when it will be completed?

Sri A.C. Subba Reddy: It has been reported that a scheme for extension of supply to Banagareddipalle and 6 other villages in Chittoor Taluq was received from the Superintending Engineer, Operation, Anantapur and is under consideration by the Chief Engineer for Electricity (Board).

(b) Does not arise. now.

Bridge on Kanigiri-Kandukur Road.

1336—

* 939 Q.—*Sri K. Guruswamy Reddy (Kanigiri)* :— Will the hon. Minister for Buildings and Highways be pleased to lstate:

(a) whether estimates have been prepared for the construction of a bridge over Nerella Vagu near Ganga on Kanigiri-Kandukur road in Kanigiri taluk, Nellore district ;

(b) if so, when; and

(c) the estimated expenditure therefor?

The Minister for Buildings and Highways (Sri Mir Ahmed Ali Khan):—(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

(c) Does not arise.

Construction of a bridge on Kanigiri-Pamuru Road.

1337—

* 941 Q.—*Sri K. Guruswamy Reddy*:—Will the hon. Minister for Buildings and Highways be pleased to state:

(a) whether estimates have been prepared for the construction of a bridge over the river Manneru on Kanigiri-Pamuru Road in Kanigiri taluk, Nellore district;

(b) if so, the estimated expenditure therefor; and

(c) if so, when the work will be taken up?

Sri Mir Ahmed Ali Khan:—(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

(c) Owing to inadequency of III Plan provision for 'Roads' the works under reference cannot be accommodated in the III Plan. It may however be considered for inclusion in the IV Plan.

Agricultural Farm at Gundlapalli Village.

1338—

* 487 (2150) Q.—*Sri P. Parvatareddy (Peddavoor)*—
Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) the reasons for not paying compensation to the ryots for the land acquired nearly 15 years ago by the Government for starting of an Agricultural Farm at Gundalapalli village, Devarakonda taluk, Nalgonda district;

(b) whether any lease amount has been paid to the ryots every year from the date of taking possession of the said land; and

(c) whether the Government propose to return the said land to the ryots?

The Minister for Agriculture (Sri A. Balarami Reddy):—

(a) The parties submitted several petitions for compensation in the shape of land. The award was delayed for some time and finally it was given in 1958 for Rs. 22,123.93 nP. which was not accepted by the parties, who went in appeal to the Session Court.

(b) No, Sir.

(c) No, Sir.

(శ్రీ) పి. పర్వత రెడ్డి :— 1950 వ సంవత్సరములో ప్రభుత్వం ఆ భూమిని వ్యవసాయక్షేత్రానికి తీసుకున్నారు. మంత్రిగారు కొంత డబ్బు యిచ్చినట్లు చెబుతున్నారు. మార్కెటు వాల్యూ యివ్వాలన్నా— ఇంతవరకు డబ్బు యివ్వలేదు. ఈ కేసు కోర్టుకు వెళ్ళింది. ఎకరం రెండుపుట్ల ధాన్యం పండే భూమి రైతులనుంచి దాదాపు 15 సంవత్సరాల క్రితం తీసుకోబడ్డది. ప్రతి సంవత్సరం యింత కాలు అనే పద్ధతిలోనైనా చెల్లించే ఆవకాశం వున్నదా అని అడిగాను. మంత్రిగారు వివరంగా చెప్పలేదు. ఆ కేసుకుడ డిస్పోజ్ కాలేదు. రైతులకు డబ్బు దొరకలేదు. తొందరగా వారికి డబ్బు యిప్పించే ఏర్పాటు చేస్తారా ?

శ్రీ ఎ. బలరామరెడ్డి :- గైతులకు డబ్బు చెల్లించామని నేను చెప్పలేదు. కాని ఇందులో ప్రభుత్వం ఆలస్యం ఏమీలేదు. భూమి తీసుకున్నమాట వాస్తవము. గైతులు మాకు కాంపెన్సేషను అక్కరలేదు, దానికి సంపాద్యే భూమి ప్రతిఫలంగా కావాలని కోరడంవల్ల ఈ అవార్డు యివ్వడమే ఆలస్యమయింది. ఆ అవార్డు వచ్చిన తరువాత గైతులు సెషన్సు కోర్టుకు అపీలుకు పోయినందువల్ల ఆలస్యమయిందని మనవి చేశాను.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి :- ఇప్పటికి 12 సంవత్సరాలైంది. వెంటనే వారికివ్వవలసిన డబ్బు యివ్వడానికి ప్రభుత్వం యికముందైనా చర్యలు తీసుకుంటుందా?

శ్రీ ఎ. బలరామరెడ్డి :- ఎందుకు ఆలస్యమైనదో చెప్పాను. మొట్టమొదట వారు భూమి కావాలని కోరడంవల్ల ఆలస్యమయింది. అవార్డు పాస్ కావడం జరిగాక, డిస్టిక్ట్ సెషన్సు కోర్టులో ఛాలెంజ్ చేయడం, అవార్డులో నిర్ణయించిన మైకం చెల్లించడం జరిగింది. ఆ తరువాత సెషన్సుకోర్టుకు పోయారు, అక్కడ 22 వేలు ఖరీదుచేసే భూమికి 76 వేల రూపాయల చిల్లర కాంపెన్సేషనుగా యివ్వాలని నిర్ణయించబడింది. ఇంటిరెస్టుకూడ ఆ పీరియడ్ నుంచి యివ్వాలని కోర్టు ఉత్తరువు చేయడం జరిగింది. అది ఎక్కవ అని ప్రభుత్వం భావించి మైకోర్టుకు అపీలుకు వెళ్ళింది. అందువల్ల ఆలస్యం అయింది.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :- ప్రభుత్వం 22 వేలు అనుకుంటే కోర్టు 76 వేల రూపాయలు యివ్వాలని నిర్ణయించినందువల్ల ప్రభుత్వం మళ్ళా మైకోర్టుకు అపీలుకు వెళ్ళింది. అందువల్ల ఆలస్యమయిందంటున్నారు. లేక అహంటు యివ్వకుండా, భూమిని తిరిగి యివ్వమన్నా యివ్వకుండా, కోర్టు నిర్ణయించిన రేటుకూడ యివ్వకపోవడం బాధ్యతతో చేసినట్లేనా?

శ్రీ ఎ. బలరామరెడ్డి :- మైకోర్టులో ఆ అపీలు పరిష్కారం కాగానే యిస్తాము. కోర్టు చెప్పిన డబ్బు బాగా ఎక్కువఅని ప్రభుత్వానికి తోచినందువల్ల అపీలుకు పోవడం జరిగింది.

Fingerlings supplied to the villages in Kurnool District.
1339—

*949 Q. Sri P.O. Satayamarayana Raju (Kosigi)—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) the number of fingerlings supplied to the villages in Kurnool district during 1961-62;

(b) the amount spent for the purpose; and

(c) the steps taken for the development of inland fisheries there?

Sri A. Balarami Reddy :-

(a) Seed supplied to Blocks	... 82,606
Supplied to private pisci- culturists.	... 4,398
	87,004

(b) Rs. 2,000/- for Kurnool division.

(c) The activities of the department centre round conservation, exploitation and development of Inland fisheries. During 1961-62, the 34 tanks under the control of Department, were surveyed from the point of view of development of fisheries. Fish seed is imported from other divisions and stocked in the tanks. Deep Water netting experiments are undertaken. Licences are issued for fishing in Cumbum tank. The scheme for Expanded Nutrition Programme with the aid of UNICEF is under implementation in Kodumuru Block.

Sri P. O. Satyanarayana Raju: Will the hon. Minister be pleased to give the reasons for the slow development of inland fisheries ?

శ్రీ ఎ. బలరామరెడ్డి :- ఆ జిల్లాలో పెద్ద చెరువులు ఎక్కువగా లేవు. కంభం ట్యాంక్ ఒకటి వున్నది. అక్కడ ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. 34 చిన్న చిన్న చెరువులు వున్నాయి. వాటిలో ఈ కార్యక్రమం కొనసాగించడానికి ప్రభుత్వం పూనుకుంది. పని జరుగుతూ వుంది.

* Q. No. 1340

Compounding fees in respect of Forest Offences.

1341—

* 2107 Q.—*Sri P. Rajagopal Naidu (Put by Sri T. K. R. Sarma)* :—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

whether there is any proposal with the Government to empower the Forest Range Officers to Collect Compounding fees for the forest offences, with special reference to Chittor East Division?

Sri A. Balarami Reddy :—Forest Range Officers are already empowered to collect compounding fees in respect of Forest Offences.

Development of Minor Produce in the Forests.

1342—

* 2321 Q.—*Sri P. Rajagopal Naidu (Put by T. K. R. Sarma)* :—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) whether any officer was appointed during 1960–61 to suggest ways and means to develop minor produce in the forests in the State;

(b) whether any report was submitted by him to the Government;

(c) whether the report was published; and

(d) the action taken by the Government on the report.

Sri A. Balarami Reddy :—(a) An Assistant Conservator of Forests with two Range Officers and other Ministerial staff to assist him

*Not put and not answered in the House. Hence the question and answer are included in the proceedings at the end of the Question Hour.

was appointed during 1959-60 and 1960-61 to conduct Economic Survey of Minor Forest Produce and its utilisation to the best advantage of the State.

(b) The answer is in the affirmative.

(c) The answer is in the negative.

(d) Action is being taken to print and distribute copies of the report among all Forest Officers for taking action on the various suggestions contained in the report.

శ్రీ జి. గంగారెడ్డి (మధోల్):- అధ్యక్షా, ఈవేళ రాజగోపాల నాయుడుగారిపై పది ప్రశ్నలున్నాయి. మూడు ప్రశ్నలకంటే ఒక మెంబరు ఎక్కువ వేయకూడదని వున్నదికదా. ఇక ముందైనా ఇట్లా రానియకుండా చూస్తారా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :- ఆ రూలును రిలీజ్ చేశాము. వారు ఎక్కువ ప్రశ్నలు పంపిస్తున్నారు. రోజూ 20 ప్రశ్నలు వేయాలి. ఈనాడు మాత్రం వారిపై పది ప్రశ్నలు వేశారు, అంతే.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు:- అధ్యక్షా, ప్రభుత్వంవారు అధికోత్పత్తి, పశుగణ పోషణ, మన ప్రణాళికలు, ప్రాథమిక లక్ష్యాలు మున్నగు విదారు పుస్తకములు మాకు డిస్ట్రిబ్యూట్ చేశారు. అవి ఫిబ్రవరి, మార్చి, ఏప్రిల్ 1962 లో అచ్చు వేయబడి గ్రామపీఠులలోకి వచ్చేయాయి. సభ్యులకు మాత్రం మార్చి 68లో ఇస్తున్నారు. ఇట్లా ఆలస్యం కావడానికి కారణం ఏమిటి? పీఠున్నంత తొందరగా ఇచ్చే ప్రయత్నం చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

మాకు ప్రతి సంవత్సరం డైరీలు ఇవ్వడం అలవాటుగా వుంటున్నది. మార్చి 12 వ తేదీ వచ్చినా ఇంతవరకు మాకు డైరీలు ఇవ్వలేదు. అసలు జనవరి నెల నుంచి డైరీలు వ్రాసుకోవాలి కదా. ఇట్లాగే గవర్న మెంటు పబ్లికేషన్స్ ఏమివచ్చినా ఎం. ఎల్. ఎలకు సంవత్సరం, అర్ధసంవత్సరం గడచినతరువాత వస్తున్నాయి గాని సమయానికి అందడంలేదు. ఇక ముందైనా సమయానికి ఇచ్చే ఏర్పాటు చేయించ వలసిందిగా ప్రార్థిస్తున్నాను.

Cold storage facilities for Mangoes in Chittoor District.

1340—

* 1022 Q.— *Sri P. Rajagopal Naidu.*—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) whether the Government are contemplating to create cold storage facilities for mangoes in Chittoor district; and

(b) if so, when they will be created?

(a) The answer is in the negative.

(b) Does not arise.

PAPERS LAID ON THE TABLE.

Rules and amendments made under Section 69(1) of the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act. 1959.

The Minister for Agriculture (Sri. A. Balarami Reddy)-With your permission, Mr. Speaker, on behalf of the Minister for Planning and Panchayat Raj, I beg to lay on the Table under sub-section (2) of Section 69 of the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act, 1959 a copy of the following rules and amendments made in exercise of the powers conferred by sub-section (1) of section 69 of the said Act and notified in the following issues of the Andhra Pradesh Gazette.

Rules issued in- Published in Gazetted dated.

1. G.O. Ms. No, 936 P & LA Rules Suppleemnt Part I,
dated 17—7—1962 dated 13—9—1962
2. G.O. Ms. No. 1233 P & LA Part I, dated 1—11—1962
dated 26—9—1962
3. G.O. Ms. No. 1245 P & LA Rules Supplement Part I,
dated 27—9—1962 dated 25—10—1962
4. G.O. Ms.No. 1394 P & LA Rules Supplement Part I,
dated 8—11—1962 dated 29—11—1962

234 12th March, 1963

*Annual Financial Statemen
(Budget) for the year 1963—
1964—Voting of Demands for
Grants.*

5. G.O. Ms. No. 1470, P & LA Part I dated 13—12—1962
dated 24—11—1962
6. G.O. Ms. No. 1471 P & LA Part I dated 13—12—1962
dated 24—11—1962
7. G.O. Ms. No. 1521 P & LA Rules Supplement Part I,
dated 11—12—1962 dated 27—12—1962
8. G.O. Ms. No. 1522 P & LA Part I dated 27—12—1962
dated 11—12—1962

Mr. Speaker:- Paper laid on the Table

*The Andhra Pradesh (Telangana Area) District
Municipalities (Payment of Bills and Charges)
Rules 1962.*

The Minister for Municipal Administration (Sri A. Venkataramaiah): Mr. Speaker, Sir, I beg to lay on the Table a copy of G.O. Ps. No. 1392, Municipal administration dated 26—10—1962 containing the Andhra Pradesh (Telangana Area) District Municipalities (Payment of Bills and charges) Rules, 1962, applicable to the Municipalities in Telangana Region, as required under section 308 (1) of the Andhra Pradesh (Telangana Area) District Municipalities Act, 1956.

Mr. Speaker :- Paper laid on the Table.

*Annual Financial Statement (Budget) for the year, 1963—64.
Voting of Demands for Grants:*

Demand No. XXIX—Interest on Capital Outlay on
Multipurpose River Schemes—
Rs. 3,39,41,000.

Demand No. XXX—Irrigation—Rs. 7,89,09,700.

Demand No. XLVI—Capital Outlay on Multipurpose River Schemes—Rs. 18,53,70,600.

Demand No. XLVII—Capital Outlay on Irrigation—Rs. 6,81,27,000.

Demand No. XXXI—Electricity—Rs. 3,26,88,000.

Demand No. XLVIII—Capital Outlay on Electricity Schemes—Rs. 6,09,66,600.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి :- అధ్యక్షా, మన రాష్ట్రంలో మొత్తం 28,997 గ్రామాలు ఉన్నవి. ఇందులో 4,084 గ్రామాలకు మాత్రమే యంతరకు విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయ చేసినదని నిన్న మనవి చేసిన సందర్భంలో సమయం అయిపోయింది. ఈ సందర్భంలో ఇంకా 24,913 గ్రామాలకు అదనముగా ప్రభుత్వము విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయ కావించవలసి ఉన్నది. 24,913 గ్రామాలలోని ప్రజలు అంధకారమయ జీవితమును అనుభవిస్తున్న సంగతి ప్రత్యేకంగా తెలుపవలసిన అవసరం లేదు. ఈ అణియగంలో ఆంధ్రరాష్ట్రంలో 24 వేల గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయ చేయడానికి సముగ్రమైన స్క్రీము తయారు చేయలేదని ప్రభుత్వదృష్టికి తెస్తున్నాను. కనీసం చతుర్థ పంచవర్ష ప్రణాళిక అంతం అయ్యేనాటికై నా 24 వేల గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయ కావించడానికి ప్రభుత్వం సముగ్రంగా ఆలోచించి సముగ్ర పథకాన్ని రచించడానికి వూనుకోవలసినదిగా మరొకసారి ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. శ్రీ జె.వి. నరసింగరావుగారు విద్యుచ్ఛక్తి మంత్రిగా ఉండగా కొన్ని స్క్రీములకు ప్రారంభోత్సవం చేశారు. ఆయన మంత్రిపదవి పోగానే ఆ స్క్రీములు అగిపోయాయని ఆవైపుపంచి మాట్లాడారు.

(Sri P. V. Sivaiah in the Chair)

వారి తరువాత శ్రీ అల్లూరి సత్యనారాయణరాజుగారు విద్యుచ్ఛక్తి శాఖకు మంత్రిగా ఉండగా కొన్ని స్క్రీములకు ప్రారంభోత్సవం చేశారు. వారు పోవడంతోనే ఆ స్క్రీము అగి ఎగిరిపోయాయి. ఇప్పుడు మంత్రిగా శ్రీ సుబ్బారెడ్డిగారు వచ్చారు. శ్రీ సుబ్బారెడ్డిగారుండే నాలుగు సంవత్సరాలలో అదనముగా 24 గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయ చేయబోతున్నామని ప్రభుత్వం తీవ్రంగా తీసుకుని సముగ్ర పథకాన్ని రచించి ప్రకటించవలసినదిగా మనవి చేస్తున్నాను. విద్యుచ్ఛక్తి చట్టం ఇతర రాష్ట్రాలలోకంటే మన రాష్ట్రంలో హెచ్చు చట్టమైనదిగా ప్రత్యేకముగా చెప్పవలసిన అవసరం లేదు.

అనేక సందర్భాలలో ముఖ్యమంత్రిగారు సమాధానం ఇస్తూ వాస్తవంగా ఇక్కడ విద్యుచ్ఛక్తి రేట్లు ఎక్కువగా ఉన్నాయని ఆంగీకరించిన విషయమే. అయితే వున్న రేట్లను కేన్సిల్ చేస్తూ వాటి బదులు రేట్లను హెచ్చిస్తూ గెజిటులో ప్రకటించారు అని మార్చి మొదటి తేదీనుండి అమలులోకి వచ్చాయని తత్ఫలితముగా రు. 1,40,00,000 లు అదనముగా వస్తుందని పాలసీ స్టేటుమెంటులో మంత్రిగారు చెప్పారు. రేట్లను తగ్గించడం బదులు హెచ్చించడం విచారకరమైన విషయం. ఇతర రాష్ట్రాలన్నింటితో పోల్చి చెప్పడానికి సమయం లేదుగాని మచ్చుకి మైసూరు రాష్ట్రంలో విద్యుచ్ఛక్తి రేట్లు ఏవిధముగా ఉన్నాయో, తమద్వారా ప్రభుత్వదృష్టికి తేదలుచుకున్నాను. మైసూరు రాష్ట్రంలో మొదటి 105 యూనిట్లకు 5 నయాపైసలు తీసుకోబడుతవి. 105 యూనిట్లకు పైబడితే ప్రతి యూనిట్కు 8 నయాపైసలు మాత్రమే. కాని మన రాష్ట్రంలో మొదటి 200 యూనిట్లకు ప్రతి యూనిట్కు 9 నయాపైసలు. 200 యూనిట్లకు పైన 500 యూనిట్లకు తక్కువ అయితే 8 నయాపైసలు 500 యూనిట్లకు ఎక్కువయితే ప్రతి యూనిట్కు 6 నయాపైసలు ఈ రేట్లను ప్రభుత్వం కేన్సిల్ చేసి flat rate పెట్టారు. మార్చి మొదటి తేదీనుంచి 8 పైసలు ఇవ్వవలసి ఉంది. ఇంతకుముందు minimum charge ఒక H. P. కి 20 రూపాయలుంటే దానిని 45 రూపాయలకు పెంచారు. ఈ విధంగా హెచ్చించడంవల్ల రు. 1,40,00,000లు అదనంగా లభిస్తుందని మంత్రిగారు చాలా స్పష్టంగా చెప్పారు. ఈ విధముగా రేట్లను పెంచడంవల్ల బావులక్రింద తరి నేద్యం చేసేవారిపైన మోయరాని భారం పడుతుంది. 20 రూపాయలను 45 రూపాయలకు పెంచడంకూడా మోయరాని భారం అవుతుంది. మోటర్లు పెట్టుకుని 10 సంవత్సరాలకు అగ్రిమెంటు వ్రాసినవారు హెచ్చించడంవల్ల మోయజాలం మోటరు తీసివేసినా ఘరవాలేదంటున్నారు. ఈ విధమయిన ఉదాహరణలు అనేకం తీసుకురాగలను. అందుచేత ప్రభుత్వం పునరాలోచించి ఇంతకు పూర్వం ఉన్న రేట్లను అమలు పరచవలె నని మనవి చేస్తున్నాను. ఇంతకు పూర్వం ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటువారు స్కీములను సర్వే చేయడానికి గ్రామాలకు వెళ్ళినపుడు 8 H.P. కావలసి వుంటే remunerativeగా వుండకుండుక ప్రభుత్వం ఇవ్వదని దానికి బదులు $5\frac{1}{2}$ H.P. తీసుకోవలసినదని 5 H.P. అవసరమైతే 10 H.P. కి ఆంగీకరిస్తేనే మంజూరవుతుందని చెప్పడంవల్ల అగ్రిమెంటు వ్రాయించారు. 5 H.P. వ్రాసినప్పటికీ 3 H.P. తీసుకున్నారు. 10 H.P. వ్రాసి నప్పటికీ 5 H.P. తీసుకున్నారు. అగ్రిమెంటులో ఉన్న దాని ప్రకారం 20 రూపాయలను 40 రూపాయలకు హెచ్చించడంవల్ల ఈనాడు రైతులు మోటరు లేకున్నా ఘరవాలేదు, ఈ పన్ను భారం మోయలేము అని రైతాంగంలో ఆందోళన వచ్చింది. కనుక అన్ని విషయాలను దృష్టిలో ఉంచుకుని ఏ బావికి ఎన్ని H.P. తీసుకున్నారో చూసి దాని

ప్రకారం పూర్వవలె వుంచాలని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం సామర్థ్యానితో ఆలోచిస్తుందని విద్యుచ్ఛక్తి మంత్రిగారు ప్లానింగు మంత్రిగారు రీజియన్ కమిటీలో సబ్ కమిటీలో చెప్పారు. కాని పాలసీ షేటు వెంటలో హెచ్చింపువల్ల 1,40,00,000 రూపాయలు వస్తుందని చెప్పడం విచారకరంగా వున్నది. పాతధారంగా సామర్థ్యానితో ఆలోచించి ఇంతకు పూర్వం ఉన్న కేటే వుంచుకొని ప్రకటిస్తే రైతాంగానికి మేలు చేసినవారవుతారు. ఎన్ని H.P. set పెట్టుకున్నాలో ఆ ప్రకారంగా తీసుకోవలసినదని మనవి చేస్తున్నాను. మంత్రిగారు రైతు బాంధవులని పేదగలిగినవారు. రైతుల కష్టాలను తెలిసినవారు. రాయలసీమనుంచి వచ్చినవారు. రాయలసీమ తెలంగాణా వ్యవసాయ రంగంలో వెనుకబడి వున్నది. ప్రభుత్వముయొక్క సర్వే రిపోర్టులో సర్కారు ప్రారంభం 8½ దామాషా తెలంగాణా 1½ రాయలసీమ 1½ ఈ విధముగా గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయి కావించబడినది. రిపోర్టులో సర్కారులో 2048 గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయబడినదని, రాయలసీమలో 1200 గ్రామాలకు తెలంగాణాలో 888 గ్రామాలకు సప్లయి కావించబడినది. తెలంగాణా, రాయలసీమ ప్రాంతములు చాల వెనుకబడినవని కరువుకు గురి అవుతున్నవని తెలియని విషయం కాదు. అందుకని రాయల సీమ, తెలంగాణా చొంటి వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయి కావించడానికి స్కీములు తయారుచేసి అమలు చేయవలసిన అవసరముంది. కృష్ణా, గోదావరిలొంటి పెద్దపెద్ద ప్యాజెట్టులున్నాయి. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టుకు రు. 138 కోట్లు ఖర్చుపెడుతున్నారు. ఈ పెద్ద ప్యాజెట్టులవల్ల సర్కారు జిల్లాలోని ప్రజలు రైతులు చాల బాధపడుతున్నారు. తెలంగాణాలోకాని రాయలసీమలోకాని పెద్ద ప్యాజెట్టులు కట్టే అవకాశాలు లేవు. అక్కడ మున్ముందుకూ ఎట్టి అవకాశాలు లేని సందర్భంలో ప్రభుత్వం కొన్ని కోట్లు ఖర్చుచేసి పెద్ద ప్యాజెట్టులకూడా కడుతున్న పుడు విద్యుచ్ఛక్తివై అదనంగా ఖర్చుచేసి అయినా తెలంగాణా రాయలసీమలో ఎక్కువ గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయి చేయడం అవసరమని ప్రభుత్వం దానిని గుర్తించి తగిన చర్య తీసుకుంటారని మనవి చేస్తున్నాను. పోచంపాడు ప్యాజెట్టు విషయం అదవ పేజీలో చెప్పారు—ఈ సంతకం 15 లక్షలు కేటాయించామని. ఈ ప్యాజెట్టుకు 15 కోట్లు ఖర్చు అవుతుందని ప్రభుత్వంవద్ద డబ్బు లేనందువల్ల తెలంగాణా నిధులనుంచి 50 లక్షలు అడికామని ఇందులో ఉన్నది. పోచంపాడు ప్యాజెట్టు తెలంగాణా ప్రజలకు బేగర, బి. రామకృష్ణారావుగారు ఈ ప్యాజెట్టుకు కట్టితీరుతామని శాసనసభలో అంగీకరించారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడకపూర్వం వికాలాంధ్ర వాడులమైన మేము మనకు పోచంపాడు ప్యాజెట్టు నిర్మాణం కావాలంటే, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడితేనే ఖర్చులను తగ్గించుకుని తెలంగాణానుంచి వచ్చే ఎక్సైజ్ ఏడుకోట్ల రూపాయల డబ్బుతో కట్టకోగలుగుతాము

అని వాదించినవారము మేము మా, పార్టీ. ఇంతకాలం గుచ్చినా పోచంపాడు ప్యాజెట్ట నిర్మాణానికి 15 లక్షల రూపాయలు నామమాత్రంగా కేటాయించడం, 50 లక్షల రూపాయలనిధులు తెలంగాణా నిధులనుండి కావాలని బిచ్చం ఎత్తడం ఆకర్షణంగా ఉన్నది. తెలంగాణా సీరా నిధులనుండి 50 లక్షల రూపాయలు అడుగవలసిన అవసరం ఏమి వచ్చింది? తెలంగాణానుంచి వచ్చిన డబ్బు తెలంగాణా అభివృద్ధిపై ఖర్చు చేయడంలేదని గత మూడు నాలుగు సంవత్సరాలనుండి అనేకమైన విమర్శలు వచ్చాయి. ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వం తెలంగాణా నిధులనుండి కాకుండా వేరే పద్ధతులనుండి తగ్గించి అయినా పోచంపాడు ప్యాజెట్ట నిర్మాణానికి పూనుకోవలసిందిగా మనవి చేస్తున్నాను. చిన్నతరహా నీటిపారుదల నిర్వహణకై నాలుగుకోట్లు ఖర్చు చేస్తున్నామని ప్రకటించారు. చాలా సంతోషం. తెలంగాణాలోను రాయలసీమలోను ఎన్నో చిన్న చెరువులు గండ్లు పడి వున్నాయి, కట్టలు లేవు. నల్లొండ జిల్లాలోనే నాలుగైదు వందలవరకు ఉన్నాయి. ఈ నాలుగుకోట్ల రూపాయలు సరిపోవని మనవి చేస్తున్నాను. కనీసం కేటాయించిన డబ్బు అయినా సకాలంలో ఖర్చు చేసేందుకు ప్రభుత్వం తగు చర్య తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. మూసినది హైదరాబాదు మధ్యనుంచి ప్రవహిస్తోంది. దానిపై 22 ఆనకట్టలున్నాయి. అందులో రెండు ఆనకట్టలు మాత్రమే మంచి స్థితిలో వున్నాయి. తక్కిన కట్టలన్నీ సర్ సాలార్ జం కాంట్లో నిర్మించబడినవి. ఆ ఇరవై ఆనకట్టల మీద ఆనాటినుంచి ఈనాటివరకు ఒక్క రాగిపైస అయినా ఖర్చు చేయలేదు. కొన్ని వేల ఎకరాల భూమి ఉన్నది. ప్రతిరైతు గడ్డపారలతో గండ్లు పూడ్చుకుని నీరు తీసుకుని వెడుతుంటాడు. గత సంవత్సరం అదనపు శిస్తు చట్టం చేసిన ఫలితంగా రేట్లు చాలా వరకు పెరిగిపోయాయి. ఈ విధంగా అదనంగా వచ్చే ఆదాయంతోనైనా ఆనకట్టల నిర్మాణానికి పూనుకోవలసిందిగా మనవి చేస్తున్నాను. గత సమావేశంలో ప్రశ్న వేశాను. సమాధానం చెప్పారు. 22 ఆనకట్టలున్నాయి; అందులో రెండు ఆనకట్టలు మాత్రమే పీ.డబ్ల్యు.డి. వారు చేస్తున్నారు; తక్కిన 20 ఆనకట్టలపై ఏమీ ఖర్చు పెట్టలేదు; వాటికి స్క్రీము తయారవుతోంది. సర్వే అవుతోందని చెప్పారు. ఈనాడు 20 ఆనకట్టలు శిథిలవస్థలో వున్నాయి. వాటి విషయమై ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. భీమగిరి తాలూకాలో గంధమల్ల చెరువు అని వుంది. పెద్ద చెరువు. గట్టు చూస్తేనే కండ్లు తిరుగుతాయి. వంద సంవత్సరాల క్రితమే ఆరేడు గండ్లు పడ్డాయి. జాగీరు పరిపాలనలో ఆ గ్రామం ఉండడంవల్ల గండ్లు పూడ్పించడానికి జాగీరుదారుకు శక్తి లేకపోవడంవల్ల అలాగే ఉండిపోయింది. గంధమల్ల చెరువు నిండితే వర్ధమాన కోటకు నీరు వస్తుందనే సామెతకూడా వుంది. వర్ధమానకోట 70 మైళ్ళలో ఎత్తైన ప్రదేశంలో వుంది. ఈ చెరువును బాగుచేస్తే కొన్ని వేల ఎకరాలు సాగు అవుతాయి.

ఈ పాఠశాలను ప్రథమ పంచవర్ష ప్రణాళికలో చేర్చారు; స్వీటీయ ప్రణాళికలో చేర్చారు; మూడవ ప్రణాళికలో చేర్చారు. ఇంతవరకు గంధమల్ల చెరువు అడవిధంగా ఉండిపోయింది. జి. వి. నరసింగరావుగారు, మెట్టి నవాజ్ జంగ్ గారు, డాక్టర్ మేల్కొట్టేగారు—వీరందరి కాలాలలోను cut motions తీసుకురావడం, ఆందోళన చేయడం జరిగింది. మూడవ ప్రణాళిక అంతం అవుతున్నా గంధమల్ల పాఠశాల నిర్మాణానికి పూనుకోకపోవడం చాలా విచారకరమైన విషయం. ఈనాడు విద్యుచ్ఛక్తి మంత్రిగారు ఆంధ్రలోను తెలంగాణాలోను అమలులో వున్న విద్యుచ్ఛక్తి రెట్లను హెచ్చు చేశారు. వాటిని కాన్సిల్ చేసి కనీసం గత సంవత్సరం ఉన్న రెట్లైనా అదే ప్రకారంగా ఉంచాలని మనవి చేస్తున్నాను. మైసూరురాష్ట్రంలోని రైతు మూడు పైసలు ఇస్తున్న దానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని రైతు 8 పైసలు ఇవ్వవలసివస్తోంది. ఇది మోయరాని భారం అని వేరే చెప్పవలసిన అవసరంలేదు. అక్కడ H. P. కి రు. 18 లు అయితే ఇక్కడ రు. 45 లు—రెండింతలుకంటే ఎక్కువ. ఈ విధంగా గోళ్లు ఊడకొట్టి వనూలు చేస్తే రైతాంగంలో ఆసంతృప్తికి దారి తీస్తుంది. సానుభూతితో ఆలోచించి గత సంవత్సరం ఉన్న రెట్లనే అమలు చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. సమయం అయి పోయింది. నేను చెప్పిన ముఖ్య విషయాలపై చర్య తీసుకుంటారని ఆశిస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :-అధ్యక్షా, ఈజేష ఇరిగేషన్, ఎలక్ట్రిసిటీ సమస్య చర్చించే సమయంలో ఆంధ్రులకు చాలా విషాదమైన వార్త పత్రికలలో వస్తుంది. శ్రీకైలం ప్రాజెక్టుకూడా చేయడానికి ప్రత్యేక ప్రయత్నాలు ఢిల్లీలో జరుగుతున్నాయి. అందుకై మూడు రాష్ట్రాల పార్లమెంటుసభ్యులు కలిసి మాట్లాడుతున్నారు. అందులో నీళ్ళు ఎన్ని ఉన్నాయోనే సమస్యపై వివాదాలు వచ్చాయని 1951 ఒడంబడికను విస్మరించి వ్యవహరించడానికి ఎవరికి అభ్యంతరం లేదని వార్తలు వస్తున్నాయి. ఈ వార్తలమీదనే మనం ఆధారపడవలసి వస్తోంది. గుల్బర్గా మిషన్ రిపోర్టు ఎన్నిరోజులు రహస్యంగా ఉంటుందో, దానిలో విషయాలన్నీ విన్న వేతప్ప కళ్ళారా జూసినది లేనందువల్ల చర్చలన్నీ రహస్యంగానే ఉన్నందువల్ల ఈ విషయాలన్నీ వార్తలుగానే వున్నాయని ఏనాడు సిద్ధుగువలె వార్తవస్తుందో తెలియని స్థితిలో వున్నాము. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం 1951 ఒడంబడికను మార్చేది లేదని చెప్పాము అన్నారు. సంతోషం. మహారాష్ట్ర, మైసూరు ముఖ్యమంత్రులు ఢిల్లీలో కూర్చుని కేంద్ర ప్రభుత్వమీద తీవ్రమైన వత్తిడి చేస్తున్నారు. ఎందుకు ? శ్రీకైలం ప్రాజెక్టు ఆపుచేయాలని, జవహర్ లాల్ నెహ్రూ గారివద్దకు వెళ్ళారు. వారుకూడా అలోచన చేస్తామన్నారు. వారు అటు చెప్పారు అనికాని ఇటుచెప్పారు అనికాని

చెప్పను. దానికి తగిన pressure ఇవతలనుంచి వస్తున్నదా అంటే గట్టిగా చెప్పాము నే కాని తగిన pressure లేదేమో అనిపిస్తుంది.

ఈవివాదము గురించి అలోచిస్తే కొయనా ప్రాజెక్టు పైన వున్నట్లుగా తోస్తున్నది. మైసూరు ప్రభుత్వము 1000 T.M.C. నీరు కావాలని అడుగుతున్నది. వాడుకలోవున్నది పోగా మిగిలిననీరు 1000 T. M. C అని 1951లో పెద్దలు అనుకొన్నారు దానిలో 1000 T. M. C. వారికి కావాలంటే ఎక్కడనుంచి వస్తుందో బోధపడడము లేదు. “మేము ఏమీ ప్రాజెక్టులు ఇవ్వలేదని చెబుతున్నారు”. ఆ అగ్రిమెంటునాడే 127 T. M. C. కొయనా ఇరిగేషను ప్రాజెక్టు కోసము, హైద్రో ఎలక్ట్రిక్ కోసం 46 T. M. C. వారు అడిగారు హైదరాబాదు ప్రభుత్వము పైన మైసూరువారు నేరము వేస్తున్నారు. Upper Krishnaకి నీరు హైదరాబాదు ప్రభుత్వము అడగ లేదు మమ్ములను మరచిపోయింది.” అని అన్నారు. 125 T. M. C., కావాలని అడగడము జరిగినది. నిజలింగప్పగారు ఒకమాట చెప్పారు. So long as there is no sufficient water for irrigation in the thirsty and famine stricken areas, it is not morally justified to make the position worse, by diverting water into the sea. 226 T. M. C. సముద్రములో కలపడానికి కావలసివుంటుందని, గోదావరి నీరు 25 T. M. C. ఇవ్వవలసివుంటుందని గుల్తాతీ కమిషను రిపోర్టులో చెప్పినట్లు తెలుస్తున్నది. 226 T.M.C, అప్పుడయితే అక్కడకు పోతున్నదో అప్పుడు మైసూరు ప్రభుత్వము పోట్లాడడం న్యాయము. సముద్రములో కలపవద్దు Electricity కన్న ముందు Irrigation ముఖ్యము. ఈ రెండింటిని తీసు కొనిరాగలిగినది శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు. దీనికి ఎందుకు నీరు ఇవ్వరు? నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు వల్ల ఎక్కువ భూమి సాగువుతుంది మొత్తము పై కొంత ఉపయోగపడుతుంది తక్కినవాటికి అభ్యంతరము లేదని అన్నాము. మైసూరు ప్రభుత్వము స్థితి కుడిటిలోపడ్డ ఎలుక మాదిరిగా వుంది. కాబట్టి చెయ్యి కొరకడానికి ప్రయత్నిస్తోంది. రాష్ట్రాల విభజన తరువాత ఒక కాన్ఫరెన్సు జరిగినది. దానిలో వారికి తోచిన పరిస్థితి ఇది. గాడ్గేర్ గారి కోరికపైన కొయనా ప్రాజెక్టుకు 67 T. M. C. ft. water మళ్ళించు కోవచ్చునని చెప్పాము. అప్పుడున్నది బొంబాయి ప్రభుత్వము. బొంబాయి స్టేటులోని బీజపూరు ప్రాంతము చాల బీద ప్రాంతము. అప్పటి బొంబాయి ప్రభుత్వము 121 T. M. C. ft. నీరు direct చేయడానికి అలోచించినది ఏదైతే 180 T. M. C. feet water direct చేయడానికి 20 నుంచి 40 T.M.C. వరకు అక్కడ కరువు ప్రాంతానికి ఇవ్వాలని ఉద్దేశించబడినది. ఈ నీరు ఎక్కడనుంచి పోవాలంటే అది చదివి వినిపించాను.

The Bombay Engineers said water to be stored in Koyana Dam will have to come out of the allocations of Krishna waters to the Mysore State. Mysore Engineers agreed”.

వారికి ఇచ్చినది సముద్రములో కలపడానికి వారు అంగీకరించారు.

They further contended that in case 61 T. M. C. feet of water should be allocated in all the years not admitted by the Mysore Engineers for the present, the pro-rate charges of the capital cost should be on the basis of qualities of design utilisation.

Mysore Engineers also mentioned that they had under consideration the Upper Krishna Irrigation Project with the storage site at Sultanapur. They mentioned that if water could be stored at Koyana dam for the project, storage at Sultanapur could be reduced proportionately. Bombay Engineers pointed out that this proposal would put an entirely different aspect on the subject under discussion as it has all along been thought that those waters were to be used entirely for the benefit of Bijapur District for which no other source was possible-not elsewhere. Such a proposal of storage at Sultanapur could hardly be considered by Bombay Government as entitling to sharing the storage water. Mysore Engineers stated that upper Krishna Project benefits as also the Bijapur. Bombay Engineers clarified that the above project not being an ex-Bombay State project was not relevant to the discussion.

1951లో discuss చేసిన వాటిలో నిర్ణయము చేసుకొన్నది కాదుకనుక ఇప్పుడు రావడానికి వీలులేదని అన్నారు. మైసూరు ప్రభుత్వము ఇరకాటములోపడి ఏమి చేయడమో అని అలోచిస్తున్నది. మద్రాసు వారికి 6 T. M. C. మంచినీటి కొరకు ఇస్తాము అని మన ముఖ్య మంత్రి గారు చెప్పారు. గోవావరమంచి వారి ఖర్చు తోవాళ్ళు మంచి

నీరు కొరకు నీళ్ళు తెచ్చుకుంటే అభ్యంతరములేదు అని చెప్పాయుకాని ఇస్తాయు అని ఎక్కడా చేప్పలేదని మైనూరు ముఖ్యమంత్రి నిజలింగప్పగారు స్టేటు మెంటుయిచ్చారు. మన పార్లమెంటు సభ్యులు, మైనూరు పార్లమెంటు సభ్యులు చర్చ చేస్తున్నారని పత్రికలలో వచ్చినది. ఒకమాట చదివి వినిపిస్తాను. While differences have continued to persist, one thing it is clear that is that the 1951 agreement should not come in the way of discussions." 1951 అగ్రిమెంటుకు binding అయివుండవలసిన అవసరములేదు. చర్చలు ప్రారంభించ వచ్చునని వార్తయిస్తే చాల ప్రమాద పరిస్థితిలో పడ్డాము అని చెప్పవలసివుంటుంది. 1951 అగ్రిమెంటు ఏమి అయినట్లు అని ప్రశ్నిస్తున్నాను "మద్రాసుకు మంచి నీరు కాల్యద్వారా తీసుకొని రావడానికి వీలులేదు. ఆంధ్రప్రభుత్వము నీరు ఇస్తానన్నందుకు సంతోషము. వైపులద్వారానే నీరు తీసుకొని రావలసి వుంటుంది. ఇంకొకవిధముగా అయితే తెచ్చుకొనడానికి వీలులేదు" అని ఖచ్చితముగా లక్ష్యణస్వామి మొదలి యారు గారు చెప్పారు. కృష్ణలో బాగా జలవున్నదని, పరిశ్రమలు లేకపోయినా ఈ జల వాడుకొని ఆంధ్రులు బాగు పడుతున్నారని ఉద్దేశము ఉంది. మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వము ఒక మాట చెప్పినది. The dispute relates principally to the waters of Krishna. So far as Godavari river is concerned, barring one or two sub-basins whether the water resources might be tight, the discharge is plenty and no serious difficulties are expected to arise.

కృష్ణలోని నీరు మహారాష్ట్రకు 220 టి.ఎమ్.సి. feet గుల్తాతీ కమిషను ఇవ్వడమే మన పని తలక్రిందులయిపోవడానికి వీలయిన పరిస్థితి ఏర్పడినది. కొయినా ప్రాజెక్టులో submersion కు ఒప్పుకొంటూ, సంతకము చేసినట్లుంటే పోచంపాడు ప్రాజెక్టుకు ఒప్పుకొంటాము అని చెప్పారు. ఇది అంతా మన ఇంజనీర్లకు తెలుసు, మంత్రులకు తెలుసు. ఇవాళ వున్న పరిస్థితులలో కృష్ణ, గోదావరి మాత్రమే ప్రధానముగా వుండడానికి కారణము ఏమిటి? కృష్ణలో నీరు ఎవరికి కావాలి. మైనూరు ప్రభుత్వము ఆ రోజు తీసుకోలేక ఇప్పుడు బాధపడుతున్నది. ఆంధ్రులు చాల ప్రమాదస్థితిలో వున్నారు. గుల్తాతీ కమిషను కేంద్రప్రభుత్వము వేసినరోజుననే పెద్ద ప్రమాదము జరుగుతుందని అనుకొన్నాము. ఈ కుట్రను రహస్యముగా వుంచి ఎప్పుడో ఒకసారి బయటపెట్టడానికి కేంద్రప్రభుత్వము ఆలోచిస్తున్నది. కృష్ణలో నీరు ఎక్కడవుంది

అని అడిగితే కృష్ణలోసీరు లేదు గోదావరినుంచి తీసుకునివచ్చి పెట్టమని అన్నారు. గోదావరి నీరు వాడడములేదు కనుక తెచ్చిపెట్టమని అన్నారు. రామపాదసాగర్ కావాలని ఇదివరకు కోరినాము. ఇచ్చుంపల్లి, ఇళ్ళూరు ప్రాజెక్టులు కావాలని అనుకొన్నాము. వీటన్నింటిని గుల్తాతీ కమిషను ఒకదానికొకటి వ్యతిరేకముగా వున్నవి. వివాదాలున్నవి అని చెప్పి భూపాలపట్నం మునిగిపోతుంది కనుక ఇచ్చుంపల్లి ఇళ్ళూరు ప్రాజెక్టులు తీసుకొని రావడానికి వీలులేదని చెప్పడం జరిగింది. రామపాదసాగర్ ప్రాజెక్టు లేదు కనుక గోదావరినుంచి కృష్ణలోకి నీరు కలపండి అన్నారు. ఇదివరకు రామపాదసాగర్ సౌత్ కానాల్ అని ఏదయితే చెప్పారో దానినే అన్వయించి మొత్తముమీద సరిపుచ్చారు. మొత్తము రిపోర్టు చాల ప్రమాదకరమున స్థితిలో వుంది. జోనల్ కాన్సిల్ సమావేశములో మద్రాసుకు నీరు ఇస్తారా అని ఆంధ్రమంత్రి లను మద్రాసువారు అడిగారు. రిపోర్టును తయారుచేస్తున్నాము అని అన్నప్పటినుంచి భయము చేస్తున్నది. అధ్యక్షా, అసలు ప్రతి కాగితాన్ని దాచిపెట్టి ప్రజలకు తెలియ నీయకపోవటంవల్ల ప్రమాదం వచ్చి అందరు కొట్టుకుపోయే పరిస్థితి వచ్చింది. ఆ రిపోర్టులో అన్ని సీళ్ళు వాడుకొన్నతరువాత మీకు 100 టి. ఎమ్. సి. ఇవ్వటానికి వీలవుతుందని చెప్పారు. ఆ ప్రకారం లెక్కతీసుకొంటే అసీరు ఇప్పుడే వుంది కనుక ఇప్పుడే ఇవ్వవచ్చునని వ్రాయటం జరిగింది. ఉన్న రిపోర్టు అన్నీ ప్రజలముందు పెట్టక పోతే ప్రజలను అంధకారంలోపెడితే, గుల్తాతీ చెప్పిన ప్రపోజర్స్ను అమలు జరిపితే ఇవాళ కృష్ణానది క్రింద నీరులేని పరిస్థితివచ్చి ఇచ్చుంపల్లినుండో ఆల్ బాక్సునందో కాల్యాలనుండి నీరు ఇవ్వవలసిన పరిస్థితి వస్తుంది. వారు ఒకమాట చెప్పారు, కృష్ణకు నాగార్జునసాగర్ క్రింద వున్న భాగానికి ఒక్క చుక్కమాడా అక్కరలేదని. రెండు కాల్యాలద్వారా ఇచ్చుంపల్లి దగ్గర తీసుకోండి, లేదా పోలవరం తీసుకోండి, రెండూ కలసి 211 టి. ఎమ్. సి. వాటర్ మీరు తీసుకొంటే అది సరిపోతుందని వారుచెప్పారు. అప్పుడు ఇవాళ మనం కడుతున్న నాగార్జునసాగర్ గతి ఏమి కావాలి ? ఇవాళ దేశం మొత్తం హైడ్రో ఎలక్ట్రిక్ ప్రాజెక్టుకోసం శ్రీశైలం కావాలని ఎదురుచూస్తుంటే అదేం కావాలి ? మద్రాసుకు నీరు ఇవ్వటం తప్పనిసరి అయితే వారు ఎటునుండి తీసుకు వెళ్ళినా ఇక మిగిలే నీరు ఏమిటి ? ప్రభుత్వాన్ని గట్టిగా అడుగుతున్నాను. ప్రభుత్వం ఏ దృక్పథంలో వున్నదని. సుబ్బారెడ్డిగారు చెప్పిన మాటలను, సంజీవరెడ్డిగారు చెప్పిన మాటలను మేము విశ్వసించకమానము. కాని విశ్వసించేటప్పుడు వృద్ధులు పూర్వకంగా విశ్వసించాలంటే మాకు వున్న వివరాలన్నీ చెప్పవలసిన ఆవసరం వుంది. జోనల్ కాన్సిల్ లో ఒక ఇంజనీర్ రిపోర్టు ఇస్తామని చెబుతున్నారు. ఆ రిపోర్టును బైట పెడతారా అని అడుగుతున్నాను. గుల్తాతీ రిపోర్టు గురించి మళ్ళీ వ్రాస్తారా, మన

ప్రభుత్వం తరఫున అక్కడికి వెడతారా అని అడుగుతున్నాను. మన ఆంధ్రులందరూ ఆందోళన కల్గిస్తున్న సమస్య ఇది. ఇక్కడ శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు ఆపితే, గోదావరి ప్రాజెక్టు లేకుండా చేస్తే, నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టుకు నీరు ఇవ్వకపోతే మా స్థితి ఏమవుతుందని కేంద్రప్రభుత్వాన్ని అడిగారా అని అడుగుతున్నాను. క్రైస్తవ ప్రాజెక్టుమీద కోడ్ ప్లాన్ కమిటీ వ్రాసిన రిపోర్టు నేను చదివాను. దానిలో వివాదం వుందని వారు వ్రాశారు. గుల్జరాతీ వ్రాసినవాటిలో కూడ ఒక విషయం తెలుస్తున్నది. అయ్యతగాదాలేని ప్రాజెక్టులు ఏవి, ఇప్పుడు ప్రాజెక్టు, ఇచ్చుపల్లి ప్రాజెక్టు, క్వయినా ప్రాజెక్టు అని అన్నారు. క్వయినా ప్రాజెక్టు ఎవరితో తగాదా అంటే అప్పర్ కృష్ణా ప్రాజెక్టు మైసూరువారితో తగాదావుంది. అప్పర్ కృష్ణా ప్రాజెక్టు కట్టటం నిర్ణయిస్తే వారికి వున్న తగాదా పరిష్కారం కాదని చెప్పారు. తగాదా అక్కడినుండే ప్లాట్లు అయింది. బొంబాయి పవర్ ఫుల్ గావుండి, మద్రాస్ పవర్ ఫుల్ గావుంది. నేనో మాట అంటే వారికి కోపంవచ్చింది. ఎనిమిదవ ప్రక్కనవుంటే ఎలా అని. దురదృష్టవశాత్తూ ఎనిమిదవ ఫలితంగా మనం లాంగ్ పోవటమా లేక బ్రతకటానికి ప్రయత్నించటమా అంటే బ్రతకటానికే ప్రయత్నించక తప్పదు. దానికి భయపడితే లాభంలేదు. కృష్ణా గోదావరి వాటర్ మీద సీరియస్ సిట్యుయేషన్ వుంది. 1951 వ సంవత్సరపు ఒడంబడికలో ఏ మార్పు వచ్చినా ఆంధ్రులు సహించరు. పేపర్లవల్ల మనకు తెలిసింది వేయి టి.ఎమ్.సి.ల వాటర్ వుందని. గుల్జరాతీ కమిషన్ వారు చెప్పింది మనకు వస్తున్న వార్తలనుబట్టి నీరు ఇదివరకు వున్న దానికంటే ఎక్కువ వుందని వారు చెప్పింది లేదని, వేయి టి.ఎమ్.సి.లు ఎక్కడవుంది? ఇదివరకు వున్న నీరు వాడుకోగా 980 వుంటే దానిని రాండ్ ఫీగర్ చేస్తే వేయి అయింది. అది ఆనాడు బొంబాయి ఈనాడు మహారాష్ట్ర, ఆనాడు హైదరాబాదు ఈనాడు మైసూరు, ఆనాడు హైదరాబాదు ఆంధ్ర ఈనాడు విశాలాంధ్ర వీటన్నింటికీ కలిపి ఇచ్చింది అవుతుంది. ఆ వేయి టి.ఎమ్.సి.లలో మైసూరుకుకూడా కావాలి, లేకపోతే శ్రీశైలం అక్కరలేదని అంటున్నారు. గుల్జరాతీ రిపోర్టు 15 వ తేదీన వస్తున్నది. ఎవార్డుగా వస్తే ఏమి చేస్తామనే నిస్సహాయంలో పడతామేమోననిపిస్తున్నది. ఆంధ్ర ప్రజలు, ఆంధ్ర ప్రభుత్వం చైతన్యవంతంగా వ్యవహరించకపోతే తరతరాలకు తీరని నష్టం సంభవిస్తుంది. ఇక, ఎలక్ట్రిసిటీ ప్రాజెక్టులకుకూడ ప్రమాదం రాబోతున్నది. ఆలిండియా గ్రిడ్ అని ఏర్పాటు చేయబోతున్నారు. ఒకదానిలో మద్రాస్, కేరళ, మైసూర్, ఆంధ్ర దక్షిణప్రాంతం వుంటుందన్నారు. దక్షిణప్రాంతం అంటే శ్రీశైలం వస్తుంది. ఉత్తర ప్రాంతంగా వున్న మాంచీ ఖండను ఒరిస్సా, మహారాష్ట్ర, మధ్యప్రదేశ్, ఆంధ్రప్రదేశ్ కలిపి ఒకటిగా వేశారు. ఎక్కడెక్కడ విద్యుచ్ఛక్తి వుంటుందో వాటన్నింటిని బాగా

పరిగెత్తినారు. అక్కడ చాలా పలుకుబడి, పరపతి ఉన్న చవన్ అక్కడ ఉన్నారని మనం అనుకుంటున్నాము. కాని మన ముఖ్యమంత్రిగారు ఆరకంగా పరుగెత్తలేదు.

మన ముఖ్యమంత్రిగారు కూడ ఈ సమంలో ఢిల్లీ వెడితే, — పాకిస్తాన్ భారత దేశాల మధ్య నదీ జలాల విషయంలో ఈనాటికే తెగకుండా ఏ విధంగా తగాదా ఉన్నదో అదేవిధంగా, ఈ నీటితగాదా విషయంలో మనరాష్ట్రాన్ని భారతదేశంలో అంతర్భాగాలుగా ఉన్నాయా, లేక, వేరు వేరు దేశాలుగా వ్యవహరిస్తున్నాయా, అనే విచారకరమైన భావానికి దారితీసే అవకాశం ఉండేదని మనవి చేస్తున్నాను. మన ముఖ్యమంత్రిగారు అక్కడకు పోకుండా వారు చూపించిన నిగ్రహం, హుందా తనం మిక్కిలి కొనియాడతగినది. కేంద్రప్రభుత్వము, మనముఖ్య మంత్రిగారు రా లేదనేది ఒక కొరతగా భావించకుండా, మన ముఖ్యమంత్రిగారు చూపించిన నిగ్రహం, హుందాను కేంద్ర ప్రభుత్వం మనసులో పెట్టుకొని మనకు అన్యాయం జరగకుండా చూడ వలసి ఉన్నది. భారత దేశాన్ని ఏక మొత్తంగా చూడాలిగాని—ఏరాష్ట్రానికా రాష్ట్రం విడి విడి భాగాలుగా చూడకూడదనే అంశాన్ని మనమందరం గౌరవించాలి. ఈ అంశం ముఖ్యంగా గుర్తించవలసింది కేంద్ర ప్రభుత్వం. నదీజలాలు ఎవరికక్కడ ఉపయోగం? ఎవరు దీనిని చౌకగా ఉపయోగించుకొని ఎక్కువ పంటలు పండించ గలుగుతారు?—అనే విషయం కేంద్ర ప్రభుత్వం ముఖ్యంగా ఆలోచించాలి—కేంద్ర ప్రభుత్వం పరిశ్రమలిచ్చే విషయంలో—వాటికి కావలసిన ముడి పదార్థాలు ఎక్కడెక్కడ దొరుకుతాయో ఆలోచించి—అక్కడ పరిశ్రమలు ఇస్తున్నట్లుగా - ఎక్కడైతే హెచ్చు వ్యవసాయానికి అవకాశం ఉన్నదో, ఎక్కడైతే చౌకగా హెచ్చు అహారధాన్యాలను పండించగలమో - అక్కడ హెచ్చునీరు ఇవ్వటానికి ప్రయత్నించాలి. భారతదేశంలో అన్ని రాష్ట్రముల కంటే ఆంధ్రదేశమే వ్యవసాయాన్ని చౌకగా చేయ గలుగుతున్నది. మనం చౌకగా నీటిని వ్యవసాయానికి ఉపయోగించుకోగలం—మనకు నదీజలాలకు ఎకరానికి 600 రు. ఖర్చు అవుతుంది ఇదే బొంబాయి వారికి ఎకరానికి 2000 రు. ఖర్చు అవుతుంది.—మైసూరు వారికి 4 వేల రూపాయలు ఖర్చు అవుతుంది. వారు ఒక చోట చెరువు కట్టి ఆ చెరువులోనుండి 300 అడుగులు పైకి నీరు పంపుచేసుకోవాలి. పంపు చేస్తేగాని వారు నీరు ఉపయోగించుకోవటానికి వీలులేదు. కొయినా ప్రాజెక్టులు లాంటివి 11 కట్టుకొని మన నదులలోకి నీరు రాకుండా చేయాలనేది వారి ప్రయత్నము. కేవలం వర్షం కురిసి నదిలోకి వచ్చిన నీరు మాత్రమే మనం ఉపయోగించు కోవాలనే నీతిగా వారి ఎత్తు గడలన్నీ ఉన్నవి. కృష్ణా రైల్వాల మోస్తరివి 11 వారు ఏర్పాటు చేసుకోవాలనేది వారి ఎత్తుగడ. ఈ పరిస్థితిలో కేంద్ర ప్రభుత్వం మనకు న్యాయం చేస్తుందా అన్యాయం చేస్తుందా అని ఆంధ్రదేశంలోని ఆబాలగోపాలం నేడు ఎదురు చూస్తున్నారు. మన కేంద్రప్రభుత్వం కాళ్ళమీద పడి, మొరపెట్టుకొని మాకన్యాయం

కలుగజేయమని చెప్పుకోవలసిన పనిలేదు. ఇది యావత్ భారతదేశానికి సంబంధించిన సమస్య కనుక, జవహర్లాల్ నెహ్రూ అందరియొక్క విశ్వాసాన్ని చూరగొన్న ఏకైక నాయకుడు గనుక, ఈ విషయంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం పక్షపాతంగా వ్యవహరించి మనకు అన్యాయం చేస్తుందని భావించలేము. ఫలానా రాష్ట్రానికి మేలు చేయాలి; ఫలానా రాష్ట్రముకు దగ్గరగా ఉంది—అనేవిధంగా జవహర్లాల్ నెహ్రూ లాంటి మహానాయకులు ఆలోచించకూడదు. వారికి ఉన్నా లేకపోయినా—మనకు మాత్రం జవహర్లాల్ నెహ్రూపైన ప్రగాఢమైన విశ్వాసం ఉన్నదని రుజువు చేసుకొన్నాము. ఎందుకీ తగాదాలు? మనం ఈ విషయం పండిత జవహర్లాల్ నెహ్రూకు వదలి పెడదాము. ప్లానింగ్ దృష్టిలో పెట్టుకొని, మన ఆవసరాలు దృష్టిలో పెట్టుకొని వారిని పంపకం చేయమనండి. “మనం గాభరా పడవద్దు; మనకు పైన మేలు చేసే వారు ఉన్నారు, వారి ఎడల మనం విశ్వాసం ప్రకటించాలి, ఈ విషయంలో కాస్త పట్టు విడుపులు ప్రతి ఒక్కరికి ఉండాలి. మనం భారత దేశంలో అంతర్భాగమేగాని, భారత దేశం వేరు—మనం వేరు—అని కాదు. భారతదేశం వేరు, మనం వేరు అని ఇతరులెవరైనా అనుకొంటే అది పొరపాటు.” అని చాలా హుందాగా ముఖ్య మంత్రిగారు చెప్పారు. మనహుందా తనాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు అపార్థం చేసుకొని “ఆంధ్రులు బలహీనురని” అనుకొని మనకు అన్యాయం చేసినట్లయితే భారత దేశంలో మనం ఆందర్భాగం కాదని ఆంధ్రులలో స్పష్టమయ్యే మోస్తరుగా తయారవుతుందని, అది చాల ప్రమాదకరమైందని మనవి చేస్తున్నాను. “భారత దేశంలో దక్షిణ ప్రాంతానికి అన్యాయం జరుగుతున్నది, ఉత్తరాది వారి నాయకత్వం క్రింద మనం పడి ఉండాలి—ద్రవిడ మండలం పేరుతో మనం ప్రత్యేకంగా ఉంటే, ఉత్తరాది వారి బారినుండి మనం తప్పించుకోగలము”—అని దేశానికి అరిష్టమైన ఆలోచన చేసే ద్రవిడజగంవారు ఇప్పటికే తమిళ నాడులో ఉన్నారు. ఇట్లాంటిది మన ఆంధ్రదేశంలో జరగదు—జరగ నివ్వకూడదు—కాని ఈ విషయంలో మనకు అన్యాయం జరిగితే—మన రాష్ట్రంలో తప్పక దీనికి బీజాలు ఏర్పడతాయనే సంగతి కేంద్ర ప్రభుత్వం, కేంద్ర నాయకుల దృష్టిలో ఉంచుకొని వ్యవహరించాలని నా మనవి. కేంద్ర ప్రభుత్వం మనమీద సవతి తల్లి ప్రేమ చూపించటానికి కారణం—కేవలం వారిలోకేనా? మనలోటు కూడ ఏదైనా ఉన్నదా?—అన్నది ఆలోచించాలి. వారికి మనమీద ఇంత నిర్లక్ష్యభావం ఉండటానికి—మనంకూడా కొంతవరకు కారణము. మన నాయకులను బలపరచే మోస్తరుగా కొందరు నాయకులు, పెద్దలు వ్యవహరించటం లేదు—ఇది చాలా దురదృష్ట కరమైన విషయము—మొన్న పాగ్ల మెంటులో మన మంత్రిని విమర్శిస్తూ మన (ఆంధ్ర) పాగ్ల మెంటు సభ్యులే మాట్లాడి నారంటే అది

చాలా సిగ్గు పడవలసిన విషయము. మన నాయకులను బలహీన పరచే విధంగా మనం వ్యవహరిస్తున్నందుకు విచారపడాలి, లజ్జపడాలి. ఈ విధంగా చెబుతున్నందుకు నాకు చాలా చింతగా ఉన్నది. మన ఆంధ్రదేశం చాలా మెలకువతో అప్రమత్తతతో ఉండాలని మన పెద్దలు చెబుతున్నారు. ఆ విధంగా ఉండవలసినదే, అందోళన లేవదీయవలసినదే. ఏ విధంగా అందోళన లేవదీయాలి? ఏ విధంగా అప్రమత్తతగా ఉండాలన్నది ఆలోచించాలి—పొట్టి శ్రీరాములు చనిపోయినపుడు పెద్ద అందోళన బయలుదేరింది. అది చాలా దౌర్జన్యముతో కూడుకొన్నది. అది మనదేశానికి గాని, ఆంధ్రదేశానికి గాని మంచిదికాదు. దౌర్జన్యానికి దారి తీసేమోస్తూ మన అందోళన ఉండకూడదు. మన నాయకులను, మన ముఖ్యమంత్రిని మనమంతా బలపరచాలి. మన ముఖ్య మంత్రిగారికి మన ఏకైక నాయకుడుగా ఆంధ్రదేశాన్ని నడిపించగలిగిన బాధ్యత, శక్తి ఉన్నదని వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య గారు చెప్పినదాంతో నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. మనకు న్యాయం జరగడానికి మనంతాగాలు చేయాలని చెప్పారు—మనం చేయవలసిన త్యాగం ఏమిటి?—నాకు తోచినదేమిటంటే—మనకు ఏలాంటి అన్యాయం జరిగినా మన మంత్రులు రాజీనామా చేయాలి—మన మంత్రులు రాజీనామా చేసినంత మాత్రమున సరిపోదు—మనమందరము కూడా మన రాజీనామాలను ముఖ్య మంత్రిగారి చేతిలో ఉంచాలి—మన శాసన సభయొక్క మర్యాదయేగాక, మన ఆంధ్రప్రజల మర్యాద దక్కించవలసిన బాధ్యత మాదికనుక, మేమంతా మా రాజీనామాలు మీ చేతిలో పెడుతున్నాము—మారాజీనామాలన్నీ తీసుకొని మీరు ఢిల్లీలో ఉన్న పెద్దలతో సంప్రతించి—“మాకు అన్యాయం జరిగిన పక్షంలో—మా వాళ్ళెవరు ఎం. ఎల్. ఎ. లుగా ఉండరు; మేం మంత్రులుగా ఉండము—కావలసి వస్తే మీరే ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో రాజ్యాంగాన్ని నడుపుకోమని” చెప్పే ఛోరణీలో మనం వ్యవహరించగలిగిన నాడు మన ఎడల వారికి గౌరవం ఏర్పడుతుంది. లేకపోతే “ఆంధ్రులు ఊరికే మాట్లాడుతూనే ఉంటారు; ఒకరు మాట్లాడింది మరొకరు వ్యతిరేకిస్తూ ఉంటారు” అనే నిర్లక్ష్యభావం మనపైన ఏర్పడు తుందని మనవి చేస్తున్నాను—

Sri Tenneti Viswanatham :—We entirely support the proposal made by the hon Member, Sir.

శ్రీ కె. ఓబుల రెడ్డి :—మన రాష్ట్రంలో ఇంగ్లీష్ ప్రాజెక్టులు చాలా ‘అన్ యూజిబుల్’ గా డెవలప్ అవుతున్నది—మనం డబ్బు అంతా తీసుకపోయి నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టుకే ఖర్చు పెడుతున్నాము. అందువల్ల మిగతా ప్రాంతా

లలో అభివృద్ధి లేకుండా ఉంది—ఇప్పటికీ కూడా మనమీద నిర్లక్ష్యభావం వహించి కేంద్రప్రభుత్వంవారు తీసుకోవలసినది ఈ irrigation projectను మనమీద రుద్ది నారు. ఇలాంటి అన్యాయములు అన్నీ సవరించుకోవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఈ నాడు opposition అని గాని, ప్రభుత్వానికి సంబంధించిన పక్షం అని గాని లేకుండా ఈ విషయంలో అందరూ ఏకధాటిగా మెలగుతూ ఉన్నారు. కనుక దీనిని ప్రభుత్వమువారు ఉపయోగించుకొని మన ఆంధ్రదేశానికి గౌరవ ప్రదంగా ఉండే మోస్తరుగా వ్యవహరించాలని కోరుతూ తెలపు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ) యం. రామ గోపాల రెడ్డి :—అధ్యక్షా, తెన్నేటి విశ్వనాథం గారు గోపాల కృష్ణయ్యగారు ఓబుల రెడ్డిగారు మాట్లాడిన తరువాత గుల్తూతి కమిషన్ విషయం ఎక్కువగా మాట్లాడ వలసిన అగత్యంలేదు. గుల్తూతి కమిషన్ వారు తీసుకున్న నిర్ణయాలు చాల ఆశ్చర్యకరంగా ఉన్నాయి. ఈ మధ్య కేంద్ర మంత్రి శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యంగారు వచ్చినపుడు, ఆంధ్రలో పరిశ్రమలకు చాల అవకాశాలున్నాయి. మీరు విద్యుచ్ఛక్తి ఎక్కువ ఉత్పాదన చేయండి అని చెప్పినారు. ఆ విషయ చాలా హాస్యాస్పదంగా కనబడుతుంది. దప్పి అయినవానికి నీవు మంచినీళ్ళు త్రాగు అని చెప్పినట్లున్నది. విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పాదన అయితే దేశం బాగుపడుతుందని అనుకొనేంత పరిజ్ఞానం యిక్కడ ప్రజలకు, ప్రభుత్వానికి ఉన్నదని వారు అంతమటుకైనా విశ్వసించాలి. ప్రతిపారి మనం ఎక్కువ విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పాదన చేసే సమయములో కేంద్ర ప్రభుత్వం, గుల్తూతి కమిషన్ లేకపోతే Central Water Commission యితే అడ్డం వస్తున్నాయి. వారుమనకు చెప్పే బదులు ఆంధ్ర చాల వెనుకబడిన ప్రాంతం కనుక దానికి అడ్డం రాకూడదని గ్రహించితే బాగా ఉంటుంది. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు విషయంలో దాని ఎత్తు 80 అడుగులు తక్కువ చేయాలని నూచన చేసినట్లు మనం అందరము చూస్తున్నాము. రాయలసీమకు వరప్రసాదంగా వెలయవలసి ఉన్న శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు ఎత్తు 80 అడుగులు తక్కువ చేసినట్లుంటే ఆ రాయలసీమ సమగ్రంగా అభివృద్ధి అయ్యే అవకాశాలు లేకుండా పోతాయి. ఇటువంటి నూచనలు చేస్తూఉంటే దేశ ఆర్థిక పరిస్థితి పాడై పోతుంది. మన ఆర్థిక పరిస్థితి యిప్పటికే మైనూరు, మహారాష్ట్రకన్న ఎంతో వెనుకబడి ఉన్నది. ఇప్పటి మైనూరు మహారాష్ట్ర levelకు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రావాలంటే ఇంకా వచ్చే 4 generationsలో అయినా మనం అందుకోలేక పోవచ్చును. ఈ విషయం ఈ విధంగా మాట్లాడితే ఆంధ్రులు సంకుచిత బుద్ధితో మాట్లాడు తున్నారని అక్కడక్కడ కొందరు అంటారు. సంకుచిత బుద్ధికాదు. ఆంధ్రుల విశాల హృదయం వల్లనే ఆంధ్రులకు తీరని నష్టం

వస్తున్నదని తమ ద్వారా విన్నవించుకుంటున్నాను. ఈ వికాల దృష్టికొరకు కారణం కొంత బలహీనత కూడ కావచ్చు. ఈ విషయాలు 1952 నుంచి చర్చలలో ఉన్నాయి. ఇంత జాప్యానికి ప్రభుత్వం వద్ద ఏమి సమాధానం ఉన్నదని ప్రశ్న. ఇంత తప్పు చేసినందుకు అనాడు ఉన్న గవర్న మెంటుకు charge sheet యివ్వవలసి యున్నది. ఈ విధంగా గవర్న మెంటు చేస్తే దానికి ఎవరూ ఆక్షేపణ తెలుపరు. అందుకోసం 1959 నుంచి 62 వరకు ఉన్న గవర్న మెంటుకు అసెబ్లీ ద్వారా charge sheet యివ్వాలి. సెంట్రల్ లో ఉన్నది Congress Government, States లో ఉన్నది Congress Government. Successive Government కూడ కాంగ్రెసు గవర్న మెంటే కనుక దీనికి పూర్తిగా బాధ్యత వహించి గవర్న మెంటు తప్పు చేసినదని కనీసం ఒప్పుకోవాలి. మహాత్మా గాంధీగారికి వారసులు ఈ కాంగ్రెసువాదులు. మహాత్మా గాంధీ గారి సూత్రాల ప్రకారం తప్పుచేసిన వాళ్ళు ఒప్పుకోవాలి. అందువల్ల ఈ విషయంలో వికాల హృదయం కలిగి పొరపాట్లు జరిగాయి యికముందు పొరపాట్లు కానివ్వమ అని ఈ గవర్న మెంటు ఒప్పుకుంటే చాల బాగుంటుందని నేను తమతో మనవి చేస్తున్నాను. నిజామ్ సాగర్ క్రింద drainage system కావాలని 1958లోనో, 59లోనో నిజామ్ షాగర్ ఫ్యాక్టరీ management 9 లక్షల రూపాయల స్కీము రియర చేసి Chief Engineer Irrigationకు పంపించారు. దానిలో 6 లక్షల రూపాయలు ఫ్యాక్టరీ ఖర్చు పెట్టుకోవలసినది. ఇతర రైతుల భూములు అందులో కలిపి ఉన్నాయి. కనుక 6 లక్షల రూపాయలు రైతుల దగ్గరనుంచి సేకరించవలసి యున్నది. గవర్న మెంటు ఏ మైనా development loan యిస్తే రైతులు ఆ రూపాయలు యివ్వడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. 1958-59 నుంచి యంతవరకు ఆ స్కీము Chief Engineer Officeలో ఉన్నది అంటే చాల విచారకరము. దానివల్ల పెద్దనష్టం వస్తున్నది. నిజామ్ షాగర్ ఫ్యాక్టరీలో, ప్లానింగ్ మంత్రిగారు బోధన్ పోయినప్పుడు ఒక drain గేట్ల ఖర్చుతో తీసినది చూపించినారు దానితో 100 ఎకరాల భూమిని సాగుచేయు చున్నారు. పూర్వం 5, 6 టన్నులు ఉత్పత్తి అయినచోట యిప్పుడు 60, 70 టన్నుల చెరుకు ఉత్పత్తి అవుతున్నది. ప్లానింగ్ మంత్రిగారు మూడు నెలల క్రితం చూసినారు. సాధారణంగా ఒక మినిష్టరు ఒక ప్రదేశానికి పోతే అక్కడ ఏమైన విషయాలు చెబితే రాగానే ఒక note ఆ concerned departmentకు పంపించాలి. వారు పంపించాలో లేదో తెలియదు. పంపించకపోతే ఇప్పుడు నేను ఈ సూచన చేసిన తరువాత నైనా దయయించి వారు ఈ సూచనను బలపరిస్తే బాగా ఉంటుంది. గవర్న మెంటు తక్షణం చర్యలు తీసుకోవాలి. నిజామ్ సాగర్ లో మట్టినిండిపోతున్నది. సాధారణంగా ఈ ప్రాజెక్టులన్నీ 100 సంవత్సరాల కోసం desing చేయబడ్డాయి.

ఒక్క భక్రాసంగో మాత్రమే 800 సంవత్సరాల కొరకు design చేయబడ్డది. 100 సంవత్సరాలలో దగ్గర దగ్గర 35, 40 సంవత్సరాలు అటుపోయినాయి. దానిలో మట్టి నిండుతున్నది. ఇంతకు పూర్వం దేవనూరు ప్రాజెక్టు కట్టాలని నిర్ణయం తీసుకొని కొంత survey జరిగింది. అది చాల ఖర్చుతో కూడుకొని ఉన్నది. అందులో 1000 రూపాయలకు కూడి ఒక కిలో వాటు విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పాదన కాదు అని ఆ విధంగా report అయింది. చాల costly affair అని దానిని విరమించుకున్నట్లు తెలిసినది. సాధారణంగా 750 రూపాయలకు ఒక కిలోవాటువిద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తి అవుతుంది. ఏ మైనప్పటికీ 4వ పంచవర్ష ప్రణాళిక, 5వ పంచవర్ష ప్రణాళిక నాటికైనా దేవనూరు ప్రాజెక్టు సిద్ధం చేసుకొని ఆమలు జరపకపోతే నిజామ్ సాగర్ కు పెద్ద గెబ్బ తగులు తుందని తమ ద్వారా నేను మనవి చేసుకుంటున్నాను. నిజామ్ సాగర్ లో మట్టి తీసే ఏర్పాట్లు చేస్తున్నారు. ఆ ఏర్పాట్లకు ఎంతో ఖర్చు అవుతుంది. అంతకున్న కొత్త ప్రాజెక్టు కడితే నయమని తమ ద్వారా విన్నవించు కుంటున్నాను. నిజామ్ సాగర్ క్రింద కాలవలు ఉన్నాయి. చాల పాతకాలం కాలవలు ఎక్కడ చూసినా తెగి పోయినాయి. ఒక sluice క్రింద 42 ఎకరాల భూమి ఉంటే యింకో sluice క్రింద 185 ఎకరాల భూమి ఉన్నది. ఇది గవర్న మెంటుకు తెలుసు. ఇంజనీర్లు చూశారు. 42 ఎకరాలు ఉన్న sluice క్రింద భూములకు మంచిగా నీళ్ళు సప్లయ అవుతున్నాయి. ఎక్కడైతే 145 ఎకరాలు 185 ఎకరాలు ఒక sluice ఉన్నదో అక్కడ సరిగా నీళ్ళు అందక ఆ పంట చెబ్బలింటున్నది. ఆ విధంగా చెబ్బలింటే దేశానికి నష్టం. అందుచేత పూర్తిగా survey చేయాలని, ఈ లోపాలన్నిటినీ కట్టు దిట్టంగా సవరించాలని గవర్న మెంటుతో మనవి చేసుకుంటున్నాను. ఆ ప్రాజెక్టునుంచి ఎంతలాభం పొందవలెనో అంతలాభం పొందలేక పోతున్నాము. ఇంతకుపూర్వమే ఇరిగేషన్ మినిష్టరుగారికి రెండు మూడు సార్లు చెప్పాము. మీరువచ్చి రోడ్డుమీద ప్రయాణించకుండా canal వైపునుంచి పోతే అన్ని సంగతులు మీ కళ్ళుబడతాయి అని చెప్పాము. అక్కడ రైతులు తయారుగా ఉన్నారు. గవర్న మెంటు దగ్గరపైకం లేకపోతే రైతులు తాము స్వయంగా కష్టం చేసేందుకు సిద్ధంగా ఉన్నారు. శ్రమ దానం అంటూ ఉంటారు. ఎక్కడైతే రైతులకు కావలసియున్నదో అక్కడ రైతులు పనిచేసేందుకు తయారుగా ఉన్నారు. అందుకొరకు మంత్రిగారు ఒక్కొక్క Block కు ఒక్కొక్క meeting పెట్టి రైతులందరినీ నీలిచి ఈ పనులు చేయవలసి ఉన్నది. మీరందరూ కాయకష్టం చేయండి. యుద్ధకాలం. గవర్న మెంటుదగ్గర పైకం ఎక్కువ లేదు. అందుకోసం మీరు కష్టం చేయండి అంటే వారు సంతోషంగా చేసేందుకు తయారుగా ఉన్నారు. కాని గవర్న మెంటు ఆ విధమైన ప్రయత్నము చేసేందుకు

నిర్ణయ పడడంలేదు. దయచేసి ఇప్పుడైనా శీర్షపడ వలెనని మనకు చేస్తున్నాను. Electricity విషయం. ఎక్కడ Electricity యివ్వాలి. ఎక్కడివ్వవద్దు అనేదానికి ఒక scheme లేదు. Application పెట్టుకోవాలి. హైదరాబాదు వచ్చి పైరవి చేయాలి; గ్రామాలలో ఒక్కొక్క బావికి 100 రూపాయలు చొప్పున పైరవికి వసూలు చేస్తున్నారు. నేను ఆ గ్రామాలకు వెళ్ళాను. వాళ్ళు నన్ను అడిగినారు. ఎక్కడానికి 100 రూపాయలు యివ్వ వలెనా, అని నన్ను అడిగినారు. ఈ విధంగా ఒక్కొక్క గ్రామానికి 3000, 4000 రూపాయలు వసూలు చేసి ఖర్చు పెడుతున్నారు. గవర్నమెంటు ఏ ప్రదేశానికి high యివ్వడలచుకున్నావో అదంతా survey చేయించి నిర్ణయాలు తీసుకోవాలి. లేనిచో పెద్ద పెద్ద మొత్తాలు పైరవి క్రింద ఖర్చు పెడుతున్నారో లేక అక్కడ పనిచేసే పెద్దమనిషి తినేస్తారో గాని మొత్తం పైన 30 రూపాయలనుంచి 100 రూపాయల వరకు గ్రామస్తులు నష్ట పడుతున్నారు. నన్ను అడిగితే ఒక్కొక్క బావికి 5 రూపాయలు యివ్వండి అని చెప్పాను. హైదరాబాదుకు పైరవి కొరకు వస్తే ప్రతిసారి 20 రూపాయలు ఖర్చు అవుతాయి. నా మోటారులో తిరగండి, నాయింటిలో ఉండండి కానీ ఆ విధంగా చేయవద్దు అని నా constituency వాళ్ళకు మనవి చేసుకున్నాను. పెద్దఎత్తున ఒక్కొక్క గ్రామంలో 8 వేలు, 4 వేల రూపాయలు ఖర్చు అవుతున్నాయి. గవర్నమెంటువారు ఎక్కడైతే యివ్వడలచుకున్నారో ఆ బ్లాక్ గాని, గ్రామాలుగాని, survey చేయించాలి. చెరువు నుండి ఏ గ్రామానికి ఎట్లా నీరు ఇవ్వాలి అని మొదటే నిర్ణయం అవుతుంది. నీళ్ళకొరకు ఆ గ్రామాలవారు పైరవి చేయవలసిన అవసరం ఉండదు. Electricity విషయంలో ఈ విధంగా పైరవి చేయాలంటే చాల కష్టం. Electricity కొరకు ఇంత ఒత్తిడికి గురి కావలసివస్తున్నదో గోచరం కాదు. మోటారుపెట్టి ఎడ్ల సహాయంతో నీళ్ళతోడి వ్యవసాయం చేస్తే 500 రూపాయలు ఖర్చు అవుతుంది. డీసెల్ ఇంజన్స్ తో చేస్తే అదే area కు 80 రూపాయలు ఖర్చు అవుతాయి. Electricity తో చేస్తే 40 రూపాయలు అవుతాయి. ఇవి గవర్నమెంటు లెక్కలు exhibition లో వ్రాసి పెట్టారు. నేను note చేసుకున్నాను. 9.40 రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి electricity సహాయంతో వ్యవసాయం చేస్తే ఎన్ని వడ్లు పండుతాయో 80 రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి డీసెల్ సిల్టు పెట్టి వ్యవసాయం చేసినా అంతే పంట పండుతుంది. 500 రూపాయలు పెట్టి మోటారు బావితో చేసినా అంతే ధాన్యం పండుతుంది. డీసెల్ ఎడ్లతో వ్యవసాయం చేస్తే ఎంత నష్టమో గమనించవలసిన విషయం. సమాన కష్టానికి సమాన ఫలితం కావాలని మన సోషలిస్టు సమాజ సిద్ధాంతం. ఎవరైతే 500 రూపాయల కష్టం చేస్తున్నారో వాళ్ళకు ఎంత ధాన్యం పండుతుందో, అంతే ధాన్యం, 40 రూపాయలు పెట్టి electricity

సహాయంతో చేసినా, ఇంత పెద్ద disparity దేశంలో ఉన్నప్పుడు ఆ దేశానికి చాలా క్లిష్ట సమస్యలు ఎదురు కాగలవు.

శ్రీ పి. శ్యామసుందరరావు (ఆచంట):- అధ్యక్షా, ఇన్ఫ్రేమ్ డిమాండుపై మాట్లాడే సమయములో మంత్రిగారిదృష్టికి కొన్ని విషయాలు తీసుకురావలయుననుకుంటున్నాను. గోదావరిపై పెద్ద ఆనకట్ట నిర్మించే విషయం ఇంతలో అయ్యేది కాదనీ, వాయిదా పడుతుందని అనుకోవలసి వస్తున్నది. గోదావరి డెల్టా ప్రాంతం, ధాన్యా గారంగా చెప్పకుంటున్న ప్రాంతం. కానీ అక్కడ వున్న ధవళేశ్వరం ఆనకట్టకు వంద సంవత్సరాలు నిండినది. దానిని నిర్మించిన ఇంజనీయరుగారు దాని వయస్సు వంద సంవత్సరాలేనని చెప్పారు. హతాత్తుగ ఎప్పుడైనా ఉధృతంగా నీరు వచ్చినప్పుడు కొట్టుకుపోతుండేమోనని రైతులు ఆందోళన చెందుతున్నారు. ఆ ఆనకట్టపై ఇటుకలు, సిమెంటు పెచ్చులుగా వూడిపోవడం జరుగుతున్నది. అందువలన ఆ ఆనకట్టకు బదులుగా బ్యారేజీ నిర్మించమని రైతులు ఆందోళన చెందుతున్నారు. నాలుగుమాసాల క్రితం చీఫ్ ఇంజనీయరుగారు, ఇన్ఫ్రేమ్ మంత్రిగారు ధవళేశ్వరం వచ్చినప్పుడు కాసన సభ్యులందరినీ సమావేశపరిచినప్పుడు ఈ బ్యారేజీ విషయం అడిగితే మనకు పోచంపాడు ఆనకట్టకూడ అవుతున్నదని, అది వచ్చినట్లయితే అప్పుడు బ్యారేజీ నిర్మాణం అవసరమే, అవసరం కాదా అనే విషయం పోచంపాడు ఆనకట్టను దృష్టిలో వుంచుకుని ఆలోచించుకొనవలసి వుంటుందని చెప్పారు. అయితే పోచంపాడు ఆనకట్ట నిర్మాణం ఎప్పుడు పూర్తి అవుతుందో ఎవరూ చెప్పలేని పరిస్థితిలో వున్నది. దానికి కేటాయించిన సామ్యుకూడా బహు తక్కువ. దానికి తోడు నదీ జలాల సమస్యకూడా ఉన్నది. దీనికి ఎప్పుడు ఫుల్ స్టాపు పెడతారో ఎవరూ చెప్పలేని స్థితిలో వున్నారు. అందువలన చాలా ప్రమాదకరంగాను, ఎటుపోతుందనుకునే గోదావరి ఆనకట్టకు బదులు ఒక బ్యారేజీని నిర్మించే విషయం వాయిదా వేయడం సరియైన విషయం కాదు. బ్యారేజీ నిర్మాణానికి ప్రభుత్వం వద్ద సామ్యు లేదని ధవళేశ్వరంలో జరిగిన సమావేశంలో మంత్రిగారు చెప్పారు. అందుకు కావలసిన సామ్యు అప్పుడూపంలో యివ్వడానికి సిద్ధంగా వున్న మన రైతాంగం, కాసన సభ్యులుకూడా అప్పుడు చెప్పడం జరిగింది. అనేక లక్షల ఎకరాలు ఆ ధవళేశ్వరం ఆనకట్టపై ఆధారపడి వున్నాయి. అదిపోతే ఆ డెల్టా ఏరియాంతా నాశనం అయిపోతుంది. దీనినిగూర్చి బడ్జెటులో ప్రస్తావించకపోవడము విచారకరమైన విషయం. రాజమండ్రివద్ద గోదావరిపై రైల్వేబ్రిడ్జి కట్టవలయునని కేంద్రప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నట్లు, సామ్యుకూడా కేటాయించినట్లు తెలుస్తున్నది. ఈసమయంలో కేంద్రప్రభుత్వంతో సంప్రదించి రైల్వేలైన, రోడ్లు, బ్యారేజీ ఈ మూడు కలిపినప్పట్లు తక్కువ ఖర్చుతో

ఎక్కువ ఉపయోగకరంగా నిర్మించుకొనడానికి వీలుంటుందేమో ఆలోచించమని ఒక నూచన వచ్చింది. దానిపై చీఫ్ ఇంజనీరుగారు అది చాలా మంచి నూచనఅని, ప్రభుత్వమే దానినిగూర్చి శ్రద్ధ వహించాలని ఇంజనీయర్లు చేసేది ఏమిలేదని ఆ సమావేశంలోనే చెప్పారు. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం ఏమి ఆలోచించిందీ మంత్రిగారు చెప్పవలసియుంది. అవిధంగా కేంద్రంతో సంప్రదించి ఆ నిర్మాణం గావించినట్లయితే రైతాంగం ఆందోళన పడవలసిన అవసరం వుండదని మరొకసారి చెబుతూ దీనినిగూర్చి తెలియచేయవలసిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

ఈ సంవత్సరం డెబ్బా ఏరియాలో పంటలు చాలా చెబ్బితిన్నవి. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో నక్కలకాల్వ ఉంది. ఆ కాల్వకు ఇరుప్రక్కల వున్న భూములు ప్రతి సంవత్సరం మునిగిపోయి చెబ్బి తింటున్నవి. అక్కడ రెమిషన్ ఇవ్వడంకూడ జరుగుతున్నది. ఆ కాల్వ గోదావరిలోకి పోతున్నది. దానిని త్రోవ్విస్తే మురుగు అంతా పోయి పంటల మంపు తొలగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. దీని విషయంలో అనేక సంవత్సరాలుగా ఆందోళన జరుగుతున్నది. ప్రభుత్వం యంతవరకు చర్య తీసుకోలేదు. ఈ సంవత్సరం అదనంగా అక్కడ ధాన్యంకూడా యివ్వడానికి ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది కాబట్టి వెంటనే ఆ కాల్వను త్రవ్వించడం, ఇరువైపుల వంద-కొద్దీలు పోయించడం చేయిస్తే ఆ భూములు మునిగిపోకుండా ఉంటాయని మనవి చేస్తున్నాను. ఇది పదిలక్షల రూపాయలతో అయిపోతుంది. ఇది పెద్దమొత్తమేమీ కాదు, దీనినిగూర్చి వెంటనే ఆలోచించవలసిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

లోక రైజేషన్ స్కీముగూర్చి గత సమావేశంలో చెప్పాను. దీనివలన కొన్ని యిబ్బందులు కలుగుతున్నాయి. పాలకొల్లులో షుగర్ ఫ్యాక్టరీ ఏర్పాటు చేశారు. గత సంవత్సరంనుండి అది పడుస్తున్నది. కాని దానికి చెరుకు లేదు. శాసనసభ్యులని అనేకమంది తెలియజేశాము. ఆ భూముల నన్నింటినీ ఆ పెడ్యూలలో చేర్చారు. షుగర్ ఫ్యాక్టరీకి సంబంధించి జిన్నూరు గ్రామంలో భూములున్నాయి. వాటిని, ఏక్లాసులోను చేర్చకపోవడంవల్ల వాటికి నీటి సదుపాయం లేకుండా పోయింది. అక్కడ ఏడవనంబరుపైపు వుంది. ఈ సంవత్సరం బి-క్లాసునుండి తొలగించడంవల్ల, దానిని మూసివేశారు. చెరుకు వేయడానికిగాని, 50, 60 ఏళ్ళనుండి వున్న నిమ్మ, కొబ్బరి-మొదలైన తోటలకు నీరు పెట్టుకొనడానికిగాని అవకాశం లేకపోతున్నది. రైతాంగం అనేక యిబ్బందులకు గురి అవుతున్నారు.

రైతాంగం పడుతున్న ఆవస్థ యింతింతని చెప్పడానికి వీలులేదు. పశ్చిమగోదావరి పిటిషనులకూడ పెట్టారు. కాని, యంతవరకు చర్య ఏమీ లేదు. తోటలు మాడిపోతు

న్నాయి. నీరు లేదు. వైపు మూసివేసిన చర్యను ఆపుచేసి—ప్లే చేసి—నీటిసప్లయ చేసి పంటలు కాపాడాలని ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా ఆచంట ఫిర్కా ఉంది. అక్కడ సారవంతమైన భూమి, ఎకరానికి 80 బస్తాలు పండు తుంది. ఈ సంవత్సరం ఎకరానికి పన్నెండు పదమూడు బస్తాలకంటే ఎక్కువ పండ లేదు. దాశవా లేని సంవత్సరాలలో ఆ భూములలో పిల్లిపెసర, వేరుశనగ పైరులు వేసుకుంటారు. పిల్లిపెసర పశు గ్రాసానికి ఉపయోగపడుతుంది. ఈ సంవత్సరం లోకరైజేషను స్కీము అమలు చేయడంవల్ల అదికూడ వేసుకోడానికి వీలులేదని గ్రామంలో దండోరా వేయించారు. వేసినా, నీరు పెట్టడానికి వీలులేదని, పెట్టినట్లయితే పెనాల్టీలు వేస్తామని దండోరా వేసి చెప్పడం జరిగింది. ఆచంట ఫిర్కాలో పెనుమంచిలి గ్రామంలో గామీమాధికారి దండోరా వేయించారు. మేము అది ప్రభుత్వదృష్టికికూడ తెచ్చాము. ధవళేశ్వరం మీటింగులో మంత్రిగారి దృష్టికికూడ తెచ్చాము. హైదరాబాదులో శాసనసభ్యుల సమావేశంలోకూడ చెప్పాము. మంత్రిగారు ఏమీ అభ్యంతరంలేదు, నీరు పెట్టుకోవచ్చునని నోటిమాట చెబుతున్నారు. వీలులేదని అక్కడి గామీమాధికారులు అటకాయిస్తున్నారు. పైరులు వేసిన రైతాంగం ఏమైపోయింది? ఈ విషయం జాగ్రత్తగా అలోచించాలి. గోదావరిపైన బ్యారేజీ, రైలరోడ్లు, రోడ్లు బ్రిడ్జి—ఈ మూడు కలిపి కట్టినట్లయితే చాలా బాగుంటుంది. కేంద్రప్రభుత్వంతో అలోచించి యీ పథకం వెంటనే అమలు జరిగేట్లు చూడాలి. అట్లా చేస్తే ప్రభుత్వ వాటాధనంలో రైతాంగం ఆప్య రూపంలో కావాలంటే యివ్వడానికి సిద్ధంగా వున్నారు. దీనిని టేకప్ చేయాలని కోరుతూ ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ పి. సిద్దయ్యనాయుడు (నూశూర్ పేట) :— అధ్యక్షా, ఇరిగేషను కాళామాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు చెబుతున్నాను. నెల్లూరుజిల్లా దురదృష్టవశాత్తు పెద్ద నీటివనగ్లకు, మధ్యరకం నీటివనగ్లకూడ నోరుకో లేదు. మా జిల్లా కేవలం చిన్న నీటివనగ్లమీద ఆధారపడి యున్నదనే విషయం మంత్రి వర్యులకు బాగా తెలుసు. ఇటీవల వారు నెల్లూరు వచ్చినప్పుడు మా జిల్లా ప్రజానీకం, నూశూరు పేట నియోజకవర్గంవారు అంతా చెప్పారు. వారు కొన్ని వాగ్దానాలు చేశారు. అయితే మాకు ఒక భయంవుంది. మంత్రిగారు నెల్లూరుజిల్లా వారైనందు వల్ల వారి జిల్లాలో చేసుకున్నారనే అపోహ కలుగుతుందని వారు భయపడతారేమోనని మాకు భయంగావుంది. మనసులో అటువంటి ఉద్దేశం పెట్టుకోకుండా కృషి చేయాలి. మా జిల్లా పెద్ద ప్రాజెక్టులకు నోరుకోలేదు. మైనర్ ఇరిగేషన్ శరణ్యం కాకట్టి దానినిగురించి అలోచించాలని కోరుతున్నాను. నూశూరు పేట తాలూకాలో ఒక్క

ప్రాజెక్టుకూడా లేదు. పురాతనపు కర్రకాలవ ప్రాజెక్టువున్నది. అది సరిగాలేదు. ఇటీవల ప్రభుత్వం డబ్బు శాంక్షను చేసింది. పని పూర్తి చేయమన్నారు. పాముల కాల్య ప్రాజెక్టు ఒకటి చాలా రోజులనుంచి investigation లో వున్నది. దానిని గురించి శ్రద్ధవహించాలని చెప్పాము. దానివల్ల దాదాపు 5 వేల ఎకరాలు పాగులోకి వస్తుంది. త్వరగా investigation పూర్తి చేయించి, అమలుచేయవలసిందిగా ప్రార్థిస్తున్నాను. గూడూరులో పంచలేరు నదికి ఆనకట్ట వున్నది. దానివల్ల గూడూరుకు నీటిపారుదల అవుతుంది. దానినుంచే గూడూరు టాంకుకు నీరు వస్తుంది. దాని క్రింద 3,500 ఎకరాలున్నవి. ప్రతి సంవత్సరం మర్రపల్లి మడుగు తెగిపోతుంది. పంచలేరుకు దిగువ ఒక పొల్లకట్ట కట్టినట్లయితే ఆ నీరు వచ్చి గూడూరుమీద పడకుండా divert అయిపోతుందని చెబుతున్నారు. 1-2 లక్షల రూపాయల ఖర్చుతో ఈ పనులు అవుతాయి. Investigate చేసి, దానిని రికార్డు చేసివున్నారు. చెన్నూరు కాల్య ఆనకట్టనుంచి గూడూరు ఆనకట్టవరకు ఒక పొల్లకాల్య కట్టేటట్లయితే వెల్లువను అరికట్టవచ్చు. దీనివల్ల ప్రతిసంవత్సరం తెగిపోయే మర్రపల్లి మడుగు తెగిపోకుండా వుంటుంది. దీనివల్ల ప్రతిసంవత్సరం గూడూరులో పల్లం ప్రాంతమంతా మునిగిపోతున్నది. 1957, 1959, 1960 సంవత్సరాలలో వెల్లువవచ్చి కొత్తగా వేసిన డ్రైవర్స్ రోడ్డు కొట్టుకుపోయి నష్టాలు కలిగాయి. దాని నరకట్టడానికి వీలుంటుంది కనుక ఈ స్కీము విషయంలో శ్రద్ధవహించాలి. బావులమీద ఆధారపడిన మెట్టతాలూకాలు కూడా వున్నాయి. అందులో నూళ్ళూరు పేట తాలూకా ముఖ్యమైనది. జిల్లాపరిషత్తులద్వారా బావుల వసతి కలిగించాలని కోరుతున్నాను. నూళ్ళూరు పేట సమితికి మైనరు ఇరిగేషను క్రింద కొన్ని బావులిచ్చారు. ఇంకా కొంచెం ఎక్కువగా యివ్వాలని చెబుతున్నాను. ఇక power సంగతి వుంది. బావులవల్ల ఇరిగేషను జరుగుతోంది. Minimum 25 రు.ల నుంచి 50 రూపాయలవరకు పెంచారు. Average న 7½ H.P. 10 H.P. కావాలని ప్రజలు తెలిపారు. ఇందులో ప్రభుత్వంవారి ఒత్తిడి ఏమీలేదు. ఎక్కువ consumption చూపించినట్లయితే power వస్తుందని 3 H.P. కావలసినవారుకూడ 10 H.P. కావాలని చెప్పినమాట వాస్తవం. ఇందులో అధికారుల ఒత్తిడి ఏమీలేదు, నాకు బాగా తెలుసు. ఇప్పుడు minimum rate హెచ్చించేసరికి ప్రాణకంటకంగా ఏర్పడింది. డిపార్టుమెంటుకు, మంత్రిగారికికూడ ఈ విషయం బాగా తెలుసు. కరివేడు గ్రామంవున్నది. విద్యుచ్ఛక్తి కావాలన్నప్పుడు ఇంత H. P. కావాలని agreement చేస్తే ఇస్తామని చెప్పినందవల్ల అట్లా చేశారు. ఇప్పటికి 7 ఏండ్లనుంచి ఎన్నివిధాల చెప్పినా ఆ పని కాకుండావుంది. చెప్పగా చెప్పగా, Executive Engineer గారి మనసుకు నచ్చితరువాత recommend చేశారు. Minimum

rate ఒకేసారి రెట్టింపుచేయడంవల్ల చాలమంది బాధపడుతున్నారు. నెలకు 10-5-8 రూపాయల ఖర్చుతో తోటలకు నీరు పెట్టుకొంటున్నారు. నిమ్మతోటలున్నాయి, పెట్టపైర్లు రాగి మున్నగునవి వున్నాయి. Consumption ఎక్కువ అక్కర్లేదు. ఒక H.P. కి 20 రూపాయలు కట్టాలంటే కష్టం.

మైకామైనాగు విషయంలో ప్రభుత్వంవారు కొంత పరిశీలించి చర్య తీసుకోవలసి ఉన్నది. బొగ్గు మొదలైనవాటిలోవలె మైకావిషయంలో ఇంత వీరియాలో ఒక పది సంవత్సరాలువరకు ఇన్ని మిలియన్ల టన్నులు సప్లయ అవుతుందని assess చేయడానికి వీలుకాదు. చాలా fluctuating గా ఉంటుంది.

మిస్టర్ తెంపరే చైర్మన్:- మైనాగు గురించి కాకుండా డిమాండును గురించి చెప్పండి.

శ్రీ పి. సిద్దయ్యనాయుడు:- మైనలకు పవర్ సప్లయచేసే విషయమే చెబుతున్నాను, Lease ఇచ్చేటప్పుడు ప్రభుత్వం పవర్ ఇచ్చేపద్ధతి ఉంటే తప్పనిసరిగా తీసుకోవాలని condition పెట్టండి, పవర్ తీసుకుంటామని అగ్రిమెంటు ఇచ్చిన తరువాత పది సంవత్సరాలకు minimum అని నిర్ణయించారు. మంత్రి సుబ్బారెడ్డి గారికి తెలియని విషయంకాదు. మొదట కొన్ని సంవత్సరాలు prosperous గా ఉంటాయి. తరువాత fail అవుతాయి. ఆపుడుకూడా minimum, 10 సంవత్సరాలు ఉండడం న్యాయంకాదు. కొన్నిచోట్ల lease అయిపోవచ్చు. మైనాగుకు 10 సంవత్సరాలు పెట్టటం న్యాయంకాదని ఒకవేళ పెట్టవలసివస్తే మూడు సంవత్సరాలు పెట్టి పరిష్కారం చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఆర్. నారాయణరెడ్డి (రాయచోటి): ఆధ్యక్షా, ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని వెనుకబడిన జిల్లాలలో కడపజిల్లాను మొదటిదానిగా చెప్పవచ్చు. వ్యవసాయంపైనే ఆ జిల్లా ఆధారపడివున్నా అక్కడ నీటిపారుదల వసతులేమీలేవు. కడపజిల్లాలో పీఠా ప్రాజెక్టు ఒకటి ఉన్నది. పోయిన శాసనసభలో తీసుకున్నట్లు చెప్పినారు కాని అది రెండు గ్రామాలకు తప్ప ఎవరికి ఉపయోగపడదు. చూస్తే మంత్రిగారికి తెలుస్తుంది. శాసనసభ్యులకు తప్ప ఎవరికి ఉపయోగంలేదనే విషయం తెలుస్తుంది. మంత్రులు కడపజిల్లాకు వస్తున్నారు, వెళుతున్నారంటే బై ఎలక్షన్లతో ఎన్. డి. ఎఫ్. కలెక్షన్లతో వస్తున్నారు, అంతేకాని ప్రజల కష్టనిష్ఠులను మాత్రం చూడడంలేదు, మంత్రులు అక్కడకు వచ్చినపుడు రెండు దినాలైనా వుండి గ్రామాలను దర్శించి ప్రజల కష్టనిష్ఠులను చూస్తే నేకాని ప్రజలకు ఏ మేలు జరిగే అవకాశంలేదు. నా నియోజక

వర్గమైన రాయచోటిలో ఎక్కువగా dry lands ఉన్నాయి. సీటి వనరులు ఏమీ లేవు. పవర్ పైనే పూర్తిగా ఆధారపడాలి. అక్కడ బావులలోనుంచి నీరు బైటకు లేవాలంటే విద్యుచ్ఛక్తి యుక్తం. విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయ చేయాలంటే డైకంలేదు అన్నారు. అప్పట్లో డైకం లేకపోయినా, ఇప్పుడు అత్యవసర పరిస్థితి ఏర్పడి ఆహారోత్పత్తిని అధికం చేయాలంటున్నాము కాబట్టి మంత్రిగారు కూడా మావంటి డైకు విడ్డో కాబట్టి గ్రామాలలో వ్యవసాయానికి విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయ ఎక్కువ చేస్తారని మనవి చేస్తున్నాను. కడపజిల్లాలోని పులివెందుల తాలూకా, నెను పుట్టిన తాలూకా కాబట్టి నాకు తెలుసు. అక్కడ నీటివసతి బాగా ఉంది. బావులులేవు. చెరువులు కూడా చెప్పుకోతగ్గవి లేవు. అక్కడ ఏ ప్రాజెక్టు లేదు, అక్కడవుండే బావులనుండి నీళ్ళు తీయడానికి విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయ చేయాలని నా మనవి. పులివెందుల తాలూకా ఎక్కువగా చీనీతోటలపై ఆధారపడి ఉన్నది. అక్కడనుంచి చీనీపండ్లు మద్రాసు, మైసూరు రాష్ట్రాలకు పోతాయి. హైదరాబాదు జిల్లాలకు ఆంధ్రప్రాంతానికి సప్లయ చేసే పీలు, శక్తి ఉన్నా పులివెందులనుంచి సరియైన transport facilities లేనందు వల్ల పంపలేకపోతున్నాము. వేల ఎకరాలలో చీనీతోటలు వేస్తున్నాము. ఆంధ్రలో ఎక్కడా అటువంటివిలేవు. ప్రతిపక్షంలోని మేము చెప్పిన మాటలను వినకూడదని అనుకోకుండా ప్రజల కష్ట నిష్ఠురాలను చూడవలసిఉంది. అధికారోత్పత్తికి కావలసినది నీటివసతులు, విద్యుచ్ఛక్తి, వెనుకబడ్డ తాలూకాలకు ఆ రెండు అవసరాలు తీరేటట్లు చూడాలని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ జి. సి. కొండయ్య (నెల్లూరు) :- అధ్యక్షా, ఇంగ్లెండ్, విద్యుచ్ఛక్తి కాఫీనూత్రులు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును నేను బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు మనవి చేస్తున్నాను. సుబ్బారెడ్డిగారు మంత్రి అయినతరువాత పని చురుగ్గా జరగడం వాస్తవమే అయినా ఉన్న పరిస్థితిని చూస్తే ఇంగ్లెండ్, విద్యుచ్ఛక్తికి సంబంధించి ఒక స్పష్టమైన విధానం లేదేమో అనిపిస్తుంది. అందువల్లనే మనం ఆశించిన ఫలితాలు రావడంలేదేమో అనిపిస్తుంది. మొదటి, రెండు, మూడు ప్రణాళికలలో ప్రధానమైన ప్రాజెక్టులనుకాని వాటికి ఆక్టిలీగావున్న ప్రాజెక్టులనుకాని చూస్తే నెల్లూరు జిల్లాకు ఏ ప్రాజెక్టు లేదనేది స్పష్టం. నాగార్జునసాగర్ రెండవదశలో నెల్లూరుజిల్లాకు కొంత భాగం నీరు వస్తుందని అప్పుడు చెప్పబడింది. ఈ రోజున కృష్ణా, గోదావరి నీళ్ళ వివాదం చూస్తే నాగార్జునసాగర్ first phase క్రిందనే నీరు సప్లయ అనుమానం అన్నప్పుడు రెండవదశ అనేది వుంటుందో, వుండదో, నెల్లూరుజిల్లాకు వస్తుందో రాదో తెలియని స్థితి ఏర్పడింది. మేజర్ ప్రాజెక్టులలో నెల్లూరు జిల్లాకు ఏమీ ఉండదనేది స్పష్టం

అవుతుంది. నెల్లూరుజిల్లాలోని మొత్తం 18 తాలూకాల్లో పెండు తాలూకాలు మన హాగా మిగిలిన 11 తాలూకాలు మెట్టతాలూకాలునే సంగతి అందరికీ తెలిసినదే. సోనో, మీడియం ప్రాజెక్టులేవీ ఆ జిల్లాకు లేనపుడు మైసూర్ ఇరిగేషను ద్వారాను విద్యుత్ సృష్టి ద్వారాను, ఆ జిల్లా పెంపొందించడానికి ఏదైనా ప్రత్యామ్నాయ ఉన్నదా అంటే లేదని చెప్పకోవలసివస్తుంది. అదేవిధంగా రాష్ట్రాన్ని ఆభివృద్ధిచెందిన ప్రాంతాలుగను వెనుకబడిన ప్రాంతాలుగను కేటాయించి, వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో చిన్నవైనా పెద్దవైనా ఇరిగేషన్ వసతులుంటే, ఇరిగేషను విద్యుచ్ఛక్తిని co-ordinate చేసుకొని, ఆ ప్రాంతాలలో వ్యవసాయం ఆభివృద్ధి చేసేందుకు పథకాలనువేసి ఒక driver ఇస్తే త్వరితగతినీ ఆహారోత్పత్తిని సాధించే వీలుంటుందని ఆభిప్రాయపడుతున్నాను. ఆ దృష్టిలోనే దీనిని చూడాలని మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. గోపాలకృష్ణయ్య గారు మాట్లాడుతూ యుఖ్యమంత్రిగారు మద్రాసుకు నీటి సప్లయ ఇస్తామని అన్నారని ఆవేగపడ్డారు. నిజానికి వారు అన్నది— పెన్నార్ నుండి సోమశిలవద్ద డైవర్స్ కాని రిజర్వాయరుకాని కట్టికృష్ణా, గోదావరి నీటిని అందులోనికి మళ్ళించి అనుకున్న ప్రాంతాలలో పారుదల లభించిన రైతువాత మిగిలిన నీటిని మద్రాసుకు ఇవ్వవచ్చునని అన్నారు. మదరాసుకు అవిధవిముగా త్రాగు నీటినియివ్వడానికి అభ్యంతరం అక్కరలేదు. మా నెల్లూరుజిల్లా ప్రజల స్వార్థం ఏమంటే మదరాసు ప్రభుత్వం పేరుతోనయినా సరే పెన్ననిదిమీద ఏదైనా డైవర్స్ కాదామో, చిన్న రిజర్వాయరు కట్టుకునే పుణ్యం లభించి నట్లయితే పెన్న నీటిని కొంత ఆపుచేయడానికి వీలుంది. అవిధముగా పెన్నకు ఇరువైపులా సప్లయ చానల్స్ తీసుకొని వెళ్ళితే నెల్లూరు మెట్ట ప్రాంతాలకు కొంత లాభం కలుగుతుంది. ఆ ప్రపాజలు వ్యాయవిరుద్ధం ఏమీ కాదు. కేవలం మదరాసు ప్రజలను ఉద్దేశించి చేసినదని నేను అనుకోవడంలేదు. అంధ్ర ప్రజలకుకూడా, వెనుకబడిన నెల్లూరుజిల్లా ప్రజలకు అది ఉపయోగకరంగా ఉంటుందికనుక దానిని oppose చేయవలసిన అవసరం లేదు. మొత్తం ఇరిగేషనుసమస్య వివాదంలో పడిపోయింది అనే వార్తలు విన్న మొన్న పత్రికలో చూసినపుడు అనుకున్న ఆశలు, వేసుకున్న ప్రాజెక్టులు కొంత వరకు చెబ్బు తింటాయని ఊహించవలసివస్తుంది. అందుచేత ప్రభుత్వం 'వాటికి చెబ్బు తగలకుండా' నిక్కచ్చిగా నిలబడి ప్రతిష్టంభన క్రియేటుచేసి హక్కులకోసం పోట్లాడవలసిన అవసరమందని గుర్తించాలి. నెల్లూరుకి ప్రయోజనం వస్తుంది, oppose చేయవద్దని అనెంట్ల సభ్యులను కోరుతున్నాను. మంత్రిగారు గట్టిగా కృషి చేయాలని కోరుతున్నాను. మైనరు ఇరిగేషనుగరించి ఏమీ పథకం లేదా అనిపిస్తుంది. పంచాయతీ సమితులకు పరిమితులకు వాటి రి పేర్లు ఇచ్చారు. ఎంతవరకు పూర్తి చేయగలుగుతారో, ఎంతవరకు

చేశాలో నాకు తెలియదు. దాదాపు 8-9 సంవత్సరాలనుంచి ఓ పేరు కాకుండా చిన్న చిన్న నీటివనతులున్నాయి. కాలువలు, చెరువులు ఉన్నాయి. ఎందుకు ఇంతకాలం నుంచి మరమ్మత్తులు కాకుండా ఉన్నాయి. ఎస్టి మేట్సు లోపమా, డిపార్టుమెంటు డ్రైవు యిచ్చి చేయలేకుండా పోతోందా? క్రొత్తవి చేయాలనుకున్న రోజులలో పాతవి మూలపడడం విచిత్రమయిన విషయం. ఆందుచేత సిస్టమాటిక్ సర్వేచేసి పంచాయతీ సమితులు నిర్దితకాలంలో జూర్తి చేయించాలనే పద్ధతి ఏర్పాటు చేయాలి. క్రొత్తవాటి ద్వారా లాభం కలిగించేమును పాతవి మూలపడకుండా ఉండడం జరగాలి. ఒక టైము లేకుంటా యిష్టం వచ్చినంతకాలం తీసుకొంటే ఉపయోగం లేకుండా పోతుంది. ఆ డిస్క్రిపెన్సీ లేకుండా చూడాలి. పెద్దపెద్ద ప్యాజెట్టులు రాకుంటా ఆవుచేసిన పరిస్థితులు ఉన్నాయి. పెద్దప్యాజెట్టుల వివాదం పరిష్కారమై ఎవ్వడయినా అమలులోకి వస్తే వాటివల్ల జరిగే ప్రయోజనం ఎప్పుడో భవిష్యత్తులో జరుగుతుందికాబట్టి అంతకాలం ఈ ఏరియాస్ క్రింద carve out చేసిన ప్యాంతాలలో పెద్ద ప్యాజెట్టుక్రింద ఉందికాబట్టి చిన్న ప్యాజెట్టు రావడానికి వీలులేదని అనడం సరియైనది కాదు. పెద్ద ప్యాజెట్టు వచ్చినప్పటికీ ఉపయోగపడే పద్ధతిలో మైనరు ఇరిగేషను సాధించి ఆ విధముగా ఉత్పత్తికి తోడ్పడి అన్ని link up చేస్తే perennial water supply ఉంటుంది. ఆ దృష్టిలో ఆలోచిస్తే ఎక్కువ ప్రయోజనం ఉంటుందని అభిప్రాయపడుతున్నాను. ఎలక్ట్రిసిటీయొక్క రేట్లు పెరగడం వింటున్నాం. ఎందుకు రేట్లు పెరుగుతున్నాయో నాకుకూడా అర్థం కావడంలేదు. మైనూరులో పెట్టిన పెట్టుబడిమీద 39% లాభం వస్తున్నట్లు వారి బడ్జెటులో చెప్పినారు. మన పెట్టుబడిమీద నష్టం వస్తుందా అని చూడాలి. ఎక్కడ లోపం ఉంది? కారణం ఏమిటని తీవ్రమయిన పరిశీలన చేయాలి. ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు ఒకటి ఉంది. బోర్డుకి వదిలేస్తే ప్రయోజనం లేదు. బోర్డు గవర్న మెంటు క్రింద పని చేయాలి. నిర్ణయించడం ప్రభుత్వం పూనుకుని, చెక్ చేయడం, సక్రమంగా అమలులో పెట్టడంకోసం ప్రయత్నం చేయవలసి ఉంటుంది. ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటుకి ప్రత్యేకంగా కొంత గ్రాంటు చేసి ఆ విధముగా ఉత్పత్తి పెంచడం ద్వారా రేట్లు తగ్గించడం అయినా చేసుకోవలసి ఉంటుంది. ఇరిగేషను ద్వారా మేజరు ప్రాజెక్టుల ద్వారా నీరు అందని ఏరియాస్ చాలా ఉన్నాయి. విద్యుచ్ఛక్తిని వ్యవసాయావ్వారకు మాత్రమే సరఫరా చేయడం పెట్టుకోవాలి. Street decorations కి ఉత్పత్తి కాకుండా యితర మైనవాటికి యిచ్చే పద్ధతిని ఆవుచేసి కేవలం ఉత్పత్తికి మాత్రమే factories కి కానియండి వ్యవసాయానికి production potential ఉన్న ప్రాంతాలకు మాత్రమే విద్యుచ్ఛక్తి నివ్వాలి. విద్యుచ్ఛక్తికి కరువుగా వున్న రోజులలో ఆ విధముగా చేస్తే బాగుంటుందని అభిప్రాయపడుతున్నాను. ఎవ్వరెన్నో కాలంలో ఒక సివిల్ మారుపు కట్ చేస్తే ప్రమాదం లేదని అభిప్రాయపడుతున్నాను. Heavy load విద్యుచ్ఛక్తి

లాక్కుంటే పరిశ్రమలకు విద్యుచ్ఛక్తి అందకుండా తగినంత స్వల్పమైన లేనందువల్ల పరిశ్రమలు చెబ్బు తింటున్నాయని ఒక రిపోర్టు ద్వారా తెలుస్తోంది. అందుచేత సౌకర్యం కొంత కట్ ఆయినందువల్ల వచ్చే నష్ట లేదని అభిప్రాయపడుతున్నాను. ఈ సూచన కూడా ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. ఎలక్ట్రిసిటీ కాఖలో large scale retrenchment జరిగినట్లు పత్రికలో విన్నాం, పరిష్కారం చేస్తారని మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పినట్లు విన్నాము. ఒక వైపు రైతులను చేస్తూ గెండవవైపు కొత్తవారిని వేసుకొనడం జరుగుతున్నదని తెలుస్తోంది. పాతవారిని తీసివేయడానికి కొత్తవారిని వేసుకొనడానికి అవినాభావ సంబంధం ఎట్లా ఉందో అర్థం కాదు. కొంతకాలం సర్వీసు ఫుటవ్ చేసిన వారిని ఏ పరిస్థితిలోనూ తీసివేయకుండా ఉండి, విధిలేనప్పుడు తీసివేయవచ్చునుగాని కొత్తవారిని వేసేటప్పుడు పాత లిస్టును దృష్టిలో పెట్టుకుని రైతులను అయినవారిని తీసుకోవాలనే సాంప్రదాయాన్ని అనుసరించడం బాగుంటుందని అది ఏదయినా ఉంటే ఆలోచించమని కోరుతున్నాను. ఎలక్ట్రిసిటీ వర్కర్స్లోకూడా నికందరాబాదు ఎలక్ట్రిసిటీ డివిజనులో 1958 తరువాతనుంచి గోజుకూలీ యిస్తూ నెలకొనసారి పేచేసే వర్కర్స్న్నారు. వారు 1958 నుంచి అస్థిశేషస్థులు పెట్టుకుంటున్నారు. హనుమంతరావు కమిటీ చేసిన సిఫార్సుల ప్రకారం రిటైర్డ్ స్కేల్కు యివ్వాలని 1958 నుంచి year after year, petition after petition పెడుతున్నారు. రిటైర్డ్ చేసిన స్కేళ్ళు అదేరకమైన తరహాలో పని చేస్తున్న వారికి యిచ్చినవి మాకుకూడా ఇవ్వాలని నవాబు హయాంనుంచి పెట్టుకున్న అర్జీలు యింతవరకే పరిష్కారం కాలేదు. ఇంతవరకు రిటైర్డ్ స్కేల్కు అప్లయ్ కాలేదు అని వింటున్నాం. అటువంటివి అక్కడక్కడ డిపార్టుమెంటులో ఉన్నాయని వింటున్నాం. మంత్రిగారు డిపార్టుమెంటుని డిపార్టుమెంటల్ హెడ్ కి వదిలేయకుండా యిటువంటివి వచ్చినప్పుడు personal interest తీసుకుని న్యాయం కలుగజేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తే బాగుంటుందనే అభిప్రాయపడుతూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ జె. లక్ష్మీనారాయణ చౌదరి:—(చీరాల) అధ్యక్షా, ఇరిగేషన్ పద్ధతిని మనస్సుర్తిగా మంత్రిగారి ప్రతిపాదనను బలపరుస్తున్నాను అనుకొండి. ప్రకారం కారణ పూర్తయి రూ 3,70,000,00లు వాదాపు ఖర్చుపెట్టి 1:1 అక్ష ఎకరాలకు మాత్రమే ఇందులో అయకట్టు పెంచగలిగామని ప్రకటించారు. కాని దీనినియంపించుకున్న ప్రత్యేక అనుభవం బట్టి ఆలోచిస్తే క్విల్లెనెడ్డర్స్ డివిజనులో ఆ కాలకు గ్రెండనే కారణ కట్టకపూర్వమే వాదాపు బాపట్లతాయాకాలోను రేపల్లె తాయాకాలోను 1,50,000 ఎకరాలు unauthorizedగా వ్యవసాయం ఇంగ్లీషువారి ప్రైవేటు

నుంచి జరుగుతూనే ఉన్నది. ఆయతే రు. 8,70,00,000లు ఖర్చుపెట్టినతరువాత authorised assumed ayacut క్రింద లీగలైజు మాత్రమే చేశారు. నీరులేక మిగిలినది కూడా లోకలైజు చేయలేకపోయినారు. ఇన్ని సంవత్సరాలు 1,50,000 ఎకరాలు సాగుయే భూమిని టీసు కోవడంలో లోపం చేస్తున్నారు. సరే ఇంజనీరింగు లెక్కలను బట్టి ఆలోచిస్తే వారి లెక్కలు ఎప్పుడూ అలాగే ఉంటాయి. కృష్ణ రిజర్వాయరులో నీళ్ళు ఉన్నట్లే కనిపించదు. ఆక్రమ సాగుదార్లు పండిస్తూనే ఉంటారు. అందుచేత యిలాంటి అవకాశం ఉన్నప్పుడు ఏదో మహాబెట్ట వచ్చి కృష్ణ ఎండిపోయి monsoon fail అయిపోయి బెట్టవస్తే అందరం బాధపడదాం. మొత్తం ఆయకట్టుక్రింద పడవచ్చు. అలాంటిది నేను పుట్టిన తరువాత జరుగలేదు. అందుచేత సాగులో ఉన్న ఆయకట్టును లీగలైజు చేయటానికి ప్రయత్నించాలి. కృష్ణ వెస్టర్న్ డివిజన్ లో కొమ్మమూరు కాలువ, బకింగుహముకాలువలను widen చేసి ఆక్విడక్టును లాకుట్టేవన్నను, తూములను అదనంగా ఖర్చుతో ఏర్పరిస్తే సముద్రంపాలైన కృష్ణ అదనపు నీటినిగా కొమ్మమూరు కాలువ మీదుగా దక్షిణానికి తరలించ నట్లయితే ఆ బాధకూడ నివృత్తి అయ్యేది. హమీకూడ వచ్చేది ఈ ఆక్రమ సాగుకు. అలాంటి కొమ్మమూరు కాల్వ విషయము తలపెట్టలేదు. అదనముగా సాధించిన నీరు కృష్ణలోనే వుంచుకొంటారా? దానికి బదులు దగ్గుసాగు high level channelను ఇవ్వడానికి నీలువుండికూడ ఇవ్వలేకపోన్నారు. బారేజి క్రిందవున్న మరికొన్ని లోట్లు మంత్రిగారి దృష్టికి లేదనిచాను కొమ్మమూరు కాల్వ వెడల్పు చేయలేకపోతే assured ayacut క్రిందవున్న ప్రాంతాలలో అయినా localisation schemeని అమలు జరిపి పిల్లికాల్వతీసి ఇచ్చినట్లయితే తగాదాలు లేకుండా సకాలములో నాట్లు వేసుకొని పంటలు పండించుకొంటారు. లక్షలు కావు, కోట్లు కావు. కొన్ని వేలు ఖర్చుపెట్టి ఈ స్కీమును పూర్తిచేసి నట్లయితే కొన్ని లక్షల ఎకరాలు సాగులోకి తీసుకొని రావడానికి నీలువుంటుంది. Assured ఆయకట్టులో ఇచ్చిన స్కీములు మాజిల్లాలో 5, 6 వున్నవి. తోట వానిపాలెం వంటివి స్కీముకు 10 లక్షలు ఖర్చుపెట్టారు. కాలువలు తీయడానికి 2 లక్షలు ఖర్చు పెట్టవలసి వున్నది. దానిని ఆపి వుంచారు. రైతులు ఇదివరకు contribution ఇస్తామని అన్నారు అని మాటవుంది. ఆ ఏరియాలో వున్న వారంతా fishermen, ఓరుగంటి రెడ్లు, యాదవులు. వారు contribution ఇచ్చే స్థితిలో లేరు. 2 లక్షల రూపాయల ఖర్చును ఆపి పెట్టి వుంచడము న్యాయముకాదు. అలాగే ఎమ్మీలేరు, రాజబంగారపు

కాలవ assured ఆయకట్టలోనివే. జూన్ మాసములో ఆయినా ప్రారంభోత్సవం చేసి వ్యవసాయానికి నీరు వదలుతారని ఆశిస్తున్నాను. కొమ్మమూరు కాలవ బకింగుహామ్ canal ప్రాంతాలలో వరదనీటిని మళ్ళించక పోవడంవల్ల, ఎకాయికి కాల్యాలమీదకే మళ్ళించడము వల్ల పంటలు నాశనమవుతున్నవి. కట్టలు బాగు చేయించడానికి ప్రతి సంవత్సరము కొన్ని వేల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టవలసి వస్తున్నది. కాబట్టి under tunnel పద్ధతిని develop చేసివున్న తూములను widen చేసినట్లయితే కాళ్ళతముగా ఈ పనిదబాధ తీరుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. కృష్ణలోని అదనపునీటిని ఇవ్వలేకపోయినా వైన చెప్పిన విధముగా చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. దిగ్గపాడు హైలెవెల్ చానల్ కు బడ్జెటులో రు. 20,000/-లు provide చేసేవారు. ఈ సంవత్సరములో రు. 100/-లైనా చూపించినట్లయితే సంతోషించేవారము. కాని షేరుకూడ లేకుండాపోయినది. లక్ష ఎకరాలు ఆయకట్టవుంది. 3 కోట్లు ఖర్చు అవుతుంది అని అంచనావేసి వున్నారు. ఏటా 30 రూపాయలుచొప్పున 10 సంవత్సరాలలో ఎకరానికి రు. 300/-లు భరించడానికి రైతులు సిద్ధమవుతున్నారు. ప్రభుత్వము దమ్మిడి ఖర్చుపెట్టనక్కరలేదు. ప్రభుత్వానికి ఎక్కువ ఆదాయము వస్తుంది. ఇన్నాళ్ళనుంచి ఏ కారణముచేత ఆగిపోయినదో తెలియదు. మంగళగిరినుంచి ఇంకొల్లువరకువున్న 20 మైళ్ళలోవున్న గ్రామాలవారు వేసవి కాలమునచ్చేటప్పటికి 5, 10 మైళ్ళుపోయి మంచినీరు తెచ్చుకొంటారు. శరీరముమీదపోసుకో దానికికూడ నీళ్ళుఉండవు. ఎన్ని కోట్ల రూపాయలైనా ఖర్చు పెట్టి త్రాగటానికి మంచినీరు తీసుకొని వెళ్ళాలని కాయరాజనాథార్ గారు అనుకొంటున్నారు మంచినీరు ఇవ్వాలనే సుహృద్భావముతో మనమంత్రులు వున్నారు. ఇదంతా చూస్తున్నప్పుడు మంగళగిరి వీరియానుంచి ఇంకొల్లువరకు త్రాగడానికి మంచినీటిని తీసుకొని వెడతాము. ఈ పథకాన్ని ఆమోదించాలని మంత్రిగారిని బ్రతిమలాడములో ఆశ్చర్యం లేదనుకొంటాను. ఇక్కడ 30 వేల ఎకరాలలో వర్షినీయాపాగాకు పండే వీరియా ఉంది. I.L.T.D. ఈ వీరియా పనికిరాదని చెప్పినది. నీరుకనుక ఇచ్చినట్లయితే లక్ష ఎకరాలలోను 30 వేల ఎకరాలలో అదనముగా పండించుకోడానికి ఉపయోగపడుతుంది. ఈ ప్రాంతములో డబ్బు వున్న రైతులు వున్నారు. నీరు ఇచ్చినవెంటనే మాగాణిచేసి సస్యశ్యామలం చేస్తారు. తుంగభద్ర కె. సి. కానాల్ వీరియాలో 5, 6 సంవత్సరాలు అయినా భూమి సాగుకు రాలేదంటే వెనకపడ్డ రైతులుండటమే. లక్ష ఎకరాలకు నీరు ఇస్తే లక్షన్నర ఎకరాలు సాగుచేయడానికి దొంగతనముగా నీరు తీసుకొని అయినా పృథుత్వము చేస్తారు. నాగార్జునసాగార్ రైట్ కనాలుక్రింద ఈ వీరియాలోని కొంత

భాగము వుంది. ఈ కాలువ ఇచ్చినట్లయితే right canalని ఆపివేసుకొని ఒక కోటి రూపాయలు మిగుల్చుకోవచ్చు. నెల్లూరుజిల్లాకుకూడ నీరు తరలించుకొనిపోయే అవకాశం వుంది. బాగుపడ్డ ప్రాంతమే ఇంకా బాగుపడాలని అంటారేమిటి అని ప్రశ్న వేయవచ్చు. కృష్ణా బారేజీక్రింద వున్న నీటితోనే మేము సాగు చేసుకొంటున్నాము. నాగార్జునసాగర్ పా)జెక్కునుంచి నీరురాయలసీమవారు తీసుకోవలసినదని బౌదార్యాన్ని చూపిస్తున్నాము. ఇక electricity విషయంలో పథకాలు వేసి ధనాభావమువల్ల చేయలేకపోతున్నాము అని చెబుతున్నారు. కొన్ని గ్రామాలలో అప్పు అడుగుతున్నట్లు తెలుస్తున్నది. పంచాయితీ బోర్డులకు తాహతు వున్నదా లేదా అనేది చూడాలి. కొన్ని గ్రామాలు ఇవ్వలేకపోలేవు అనుకోండి. N.S.C. Bonds వసూలుచేసినట్లుగానే ప్రజల సహకారము తీసుకొని అప్పులు పుట్టించవచ్చు. తక్కువ ఆదాయము వచ్చే పంచాయితీలను వత్తిడి చేయడము మంచిది కాదు. ప్రత్యేకమయిన శ్రద్ధ తీసుకొని N.S.C. Bonds మాదిరి ఇచ్చినట్లయితే అప్పు రాకపోదు. మా గ్రామానికి electricity ఇస్తాను అని మంత్రిగారు అన్నట్లయితే మా గ్రామములో ఆప్పును నేను ఇప్పిస్తాను. మంత్రిగారు మా గ్రామానికి మంజూరు చేస్తారా అని అడుగుతున్నాను. మిగిలిన గ్రామాలు ఇలా ఇవ్వగలిగిన తాహతును కలిగి వుండవు కాబట్టి మిగిలిన గ్రామాల విషయములోకూడ liberal గా వుండాలని మనవి చేస్తున్నాను. Backward ఏరియాస్లో అప్పులు ఇవ్వలేరు కాబట్టి ప్రత్యేకమయిన పథకాల ద్వారా వసూలుచేసి electricity ని గ్రామాలకు ఇవ్వాలని మనవి చేస్తున్నాను.

(శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి (నీటి పారుదల విద్యుచ్ఛక్తి శాఖల మంత్రి):— అప్పు ఇచ్చినట్లయితే గౌరవసభ్యుల గ్రామానికి తప్పకుండా electricity ని ఇస్తాము.

(శ్రీ జి. సూర్యనారాయణ (గామతీర్థం):— అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన విద్యుచ్ఛక్తి శాఖామాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన ప్రతిమాండును బలపరుస్తూ మీద్వారా వారి దృష్టికి కొన్ని విషయాలను తీసుకురాదలుచుకొన్నాను.

దేశంలో ఆహారధాన్యాలు ఎక్కువగా పండించటానికి నీటి పారుదల సౌకర్యాలు చాలా అవసరం. అది మన దేశంలో ప్రధాన సమస్య. విజయనగరం తాలూకాలో చిన్నచిన్న పా)జెక్కులు ఉన్నాయి. తాతావారి కిట్లగడ్డలో లక్షలకు ఎన్సీ మేటుని వేశారు. దానిక్రింద 15, 16 వేల ఎకరాలకు నీటి సరఫరా అవుతుంది. గౌరవనీయులైన మంత్రి గారు అటు పర్యటనకు వచ్చినప్పుడు ఒక మెమొరాండం సమర్పించబడింది. చంపావతి నదికి లింగాలవలస గడ్డవద్ద లక్ష రూపాయల ఖర్చుతో ఒక ఆనకట్ట కట్టవచ్చును. దాని నుండి కాల్వలు త్రవ్వటానికి ప్రజలు శ్రమదానం చేయటానికి సంసిద్ధంగా వున్నారు.

అటువంటి చిన్న చిన్న ప్రాజెక్టులు త్వరగా కడితే తక్షణం ప్రభుత్వానికి ఆదాయం రావటానికి అవకాశం వుంటుంది. మూడవ పంచవర్ష ప్రాజెక్టులో ఈ సంవత్సరం విశాఖపట్టణం జిల్లాలో తాండవ విజర్వాయర్ ను కేంద్రప్రభుత్వం ఆంగీకరించకపోయినా ఆంధ్ర ప్రభుత్వం తప్పకుండా చేసిన తామని మంత్రిగారు బడ్జెటు ప్రసంగంలో చెప్పారు. అందుకు వానిని ఆర్డర్ చేస్తున్నాను. విజయనగరం తాలూకాలో చంపావతి నదిమీద ఆంధ్రదగ్గర 30 లక్షల రూపాయలతో విజర్వాయర్ కట్టటానికి ఒక స్కీము వుంది. అది ఈ బడ్జెటులో వస్తుందని ఆశించాము కాని రాలేదు. ఇటువంటి చిన్న మొత్తాలతో అయ్యే ప్రాజెక్టులను ముందుగా తీసుకొని పూర్తి చేస్తే ఆహారధాన్యాల కొరత లేకుండా వుంటుంది. కనుక మంత్రిగారు వాటి విషయంలో తక్షణమే పరిశీలన చేసి పీటిని పూర్తి చేయించటానికి పూనుకోవాలని కోరుతున్నాను.

ఇక, విద్యుచ్ఛక్తి విషయం చూస్తే ఏ గ్రామంలో చూసిన విద్యుచ్ఛక్తి కొరతగా వుంది. కారణమేమిటో నాకు తెలియదు. రామతీర్థం నియోజకవర్గంలో సామపల్లి, రామతీర్థం మొదలైన గ్రామాలు పది వున్నాయి. ఇవన్నీ 2, 3 మైళ్ళ దూరంలో వున్నాయి. అక్కడ విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరాకు 1 లక్ష 26 వేల 180 రూపాయలకు ఎస్టి మేట్టు తయారు చేసి మూడు సంవత్సరములనుండి డబ్బు లేదని ఆపారు. విద్యుచ్ఛక్తి అక్కడి రైతులకు వ్యవసాయానికి చాలా అవసరం. రామతీర్థంలో కివరాత్రి, శ్రీరామనవమి బ్రహ్మాండంగా జరుగుతాయి. అది అరణ్యప్రాంతంగా వుంది. అక్కడకు వేలకొలది యాత్రికులు వస్తావుంటారు. అక్కడ విద్యుచ్ఛక్తి సౌకర్యాలు కలుగజేయాలని కోరుతున్నాను. విజయనగరంలో ప్రతి వీధిలోనూ వీధిలైట్లు సగం తీసేశారు. పెద్ద పెద్ద షాపుకాళ్లు, పెట్టుబడిదార్లు వున్న వీధులలో వుంచి బీదవారు వుండే వీధులలో తీసేశారు. అక్కడ దొంగలభయం ఎక్కువగా వుంటుంది. చాలామంది రెండో ఆట సినిమాకు వెళుతూ వుంటారు. కనుక వీధిలైట్లు వుంచాలని కోరుతున్నాను. గ్రామాలలో వ్యవసాయంకోసం రైతులు, ప్రజలు, వ్యవసాయ కూలీలు, అనే లేదా లేకుండా అందరం ఒక అణా, బేడా వేసుకొని ఒకచోట వుంచుకొన్నారు. వారు వుండే ప్రాంతాలలో వీధిలైట్లు లేవు. కనుక అక్కడ వీధిలైట్లు వేయించవలసిన అవసరం వుందని నునవి చేస్తున్నాను. కనుక ప్రభుత్వం ఆ పంచాయితీలకు తాళిదులు పంపించి హరిజన వాడలలో లైట్లు వేయించటానికి పూనుకోవాలని కోరుతున్నాను. గామంలో కావలసిన పనులు ప్రభుత్వం ఎప్పుడైతే చేస్తుందో అప్పుడే ప్రజలు ప్రభుత్వానికి అండగా వుంటారు. కనుక వారికి కావలసిన సదుపాయాలు కలుగజేయాలని కోరుతూ నెలపు తీసుకుంటున్నాను.

*శ్రీ ఎ. సంజీవరెడ్డి (ఆత్మకూరు) :- అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన ఇరిగేషన్ మంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తూ నెల్లూరు జిల్లాలోని ప్రజలు గుల్తాతి

కమిషన్ రిపోర్టును రాష్ట్ర, కేంద్రప్రభుత్వాలు ఏవిధంగా చూస్తాయోననే భయం దోళనలోనే వున్నారనే విషయాన్ని వ్యక్తం చేయటానికి నేను ఈ అవకాశం తీసుకొని మాట్లాడుతున్నాను. సెల్లూరుజిల్లాలో పెద్ద ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టు లేదు. కాకత సీటి వనరులు లేవు. ఉన్న పెన్నానది తగినంత నీరులేదు. సోమశిల ప్రాజెక్టు కట్టి వెల్లూరు దక్షిణప్రాంతం అంతా సస్యశ్యామలం చేయాలంటే కృష్ణనుండి పెన్నానదికి నీరు మళ్ళించాలి. కృష్ణ పెన్నా నదులను మిట్టకొండలు డివైడ్ చేస్తున్నాయి. వీటిలోనుండి నిష్పవాగుమీదుగా కుందునుండి పెన్నలోని నీరు ప్రవహింపచేయాలన్నది ఒక పద్ధతయి వుంది. మిట్టకొండలు తొలించి కృష్ణనీరు పెన్నలోకి రావాలి. అప్పుడు మద్రాసుకు నీరు రావాలని కోరటం సంతోషదాయకము. వాచిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు ఆనాడు మద్రాసుప్రభుత్వం వున్నప్పుడు కృష్ణపెన్నార్ కు అడ్డుపడ్డారు. ఈనాడు మద్రాసువాసు నీరు అడుగుతున్నారు. ఈ సంవత్సరంతో మేము సోమశిల ప్యాజెక్టు కట్టుకొని మాజిల్లాను సస్యశ్యామలం చేసుకొంటే మద్రాసువారు వైప్స్ ద్వారా నీరు తీసుకొంటారని చెబుతూ మరల సైంధవుడిమాదిరి అడ్డుపడుతున్నారు. వైపులద్వారా తీసుకు పోతుంటే సెల్లూరుజిల్లా ప్రజలు ఆసమర్థులుగా వుండరు. కృష్ణ గోదావరి జిల్లాలలోని ప్రజలమాదిరి మాట్లాడలేకపోయినా మద్రాసుకు వైపులద్వారా కృష్ణ నీరు మద్రాసుకు పోవని ఖాయంగా అనుకోవచ్చు. మద్రాసుకు సోమశిలద్వారా మంచినీరు ఇస్తామని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పటంబట్టి 200 మైళ్ళు ఆంధ్రప్రాంతంనుండా బోవాలికదా అప్పుడు అంతా పారకుండా ఎట్లా వుంటుందని మాజిల్లా ప్రజలు హస్తం ప్రకటిస్తున్నారు. సోమశిల ప్రాజెక్టువల్ల మా సెల్లూరు ప్రాంతం అంతా సస్యశ్యామలం అయిన తరువాత మద్రాసుకు మంచినీరు పోతుందని చెప్పివుంటే బాగుండేది. నాగార్జునసాగర్ అంత ఒకటే ఫేజ్ ఆని వాడుకకు, డబ్బునుబట్టి రెండవ ఫేజ్ ఆని అంటున్నట్లు ప్రభుత్వం అంటున్నది. Second phase లో సోమశిలదగ్గర ఆది పెన్నలో కలిసినపుడు, మా ఉత్తరతాలూకాలన్నీకూడా సస్యశ్యామలం అవుతాయి. సోమశిల ప్రాజెక్టువల్ల, దాదాపు 7 లక్షల ఎకరాలు, రావూరు, అత్తూరు, మామూరుపేట, గూడూరు, మది, అటు చిత్తూరు తాలూకాలో ఉండే సత్యవీడు, ఆ ప్రాంతాలన్నీ irrigate అవుతాయి. అందువల్ల దీనిని ముఖ్యంగా చేపట్టాలని, మద్రాసుకు మంచినీటి సరఫరాకుగాను మద్రాసువారుకూడా డింట్లో కలిపి వస్తే దీని cost భరించుకొనేదానికి వారుకూడ సిద్ధంగా ఉన్నారని అనుకొంటున్నారు. కాబట్టి మనకుకూడా ఇది లక్షిస్తుందని అనుకొంటున్నాము. తరువాత 1951 agreement ను తిరగదోడుతున్నారనే విషయంలో, మన irrigation కాళామాత్యులు జతహర్ లాల్ సెహ్లాగారికి చెప్పి వారు మధ్యస్థంగా ఉండి పరిష్కరించాలని కోరితే పొగుంటుందని మన నాయకులందరు, ప్రతి సభ్యుడుకూడ చెప్పడం జరుగుతున్నది. అయితే జతహర్ లాల్ సెహ్లాగారు

ఇటువంటి ఏదైనా గాని తేలుస్తారా! వారి non-alignment policy States లో కూడా ప్రవేశపెడతారేమో అనిపిస్తుంది. ఎందుకంటే అది వారి రక్తంలోనే ఇమిడిపోయింది. అటు మహారాష్ట్రవారిని గుర్తిస్తారా, మనలను గుర్తిస్తారా, ఇటు మైనూరును గుర్తిస్తారా? ఇందులో పెద్ద ఎవరు చిన్న ఎవరు తేలుకోలేని పరిస్థితులలో వారు దీనికి ఏదైనా పరిష్కారం చేస్తారా అంటే ఎవరికీ దాంట్లో నమ్మకం లేదు. ఓబుల్ రెడ్డిగారు చెప్పినట్లు అందరు రాజీనామాలు ఇస్తే తేలే విషయం కాదు ఇది. ఆవిధంగా చేయడంవల్ల ఇది సాఫల్యం అయ్యే విషయం కాదు అనేది అందరికీ తెలిసిన విషయమే. అందరు కలిసి రాజీనామాలు ఇవ్వడము అనేది, High Command దానిని accept చేయడం అనేది ఇవన్నీ జరగవు. ఏదైనా practical గా జరిగేది చేయవలసియుంటుంది. ముఖ్యమంత్రి అందరు సమావేశమై దీనిని పరిష్కరిస్తే బాగుంటుంది. అందులో మన ముఖ్యమంత్రిగారు హోదాకి పెద్దకాబట్టి వీరు ముఖ్యమంత్రిల సమావేశమొకటి ఏర్పాటు చేసి ఆ సమావేశంలో దీనికి ఒక రూపం దిద్దడం ఆవశ్యకమని చెప్పుతున్నాను. అంతేగాని, ఏదో ఇద్దరిని పార్లమెంటు సభ్యులను రావించడం మరీ ఒక నలుగురు శాసనసభ్యులను రావించడం దాంట్లో అన్ని పార్టీలు ఉండాలనడం, ఒదంతాకూడా జరిగేది కాదు. త్వరలోనే మన ముఖ్యమంత్రిగారు తక్కిన ముఖ్యమంత్రిలతో కలిసి ఈ సమస్యను పరిష్కరించుకోవడం బాగుంటుందని నేను భావిస్తున్నాను.

తరువాత నానియోజక వర్గంలో, క్రిష్ణదేవరాయలనాటి చెరువు ఒకటి వున్నది. ఆత్మకూరు చెరువు. దాని క్రింద దాదాపు మూడువేల ఎకరములు సాగవుతుంది. దానికి శాగ్గేరు నుంచి supply channel వస్తుంది. దానిక్రింద అంతకుముందు ఆత్మకూరు చెరువు ఒకటే వుంటూవుండినది. ఇప్పుడు దాదాపు 10, 15 చెరువుల కంటే ఎక్కువగా కట్టడం జరిగింది. దానివలన ఆనీళ్ళు సరిఅయిన timeకు రాకుండా, వచ్చిన supply channelలో పట్టకుండా ఆవస్తపడుతున్నారు. దానికి ఒక అనకట్ట కట్టించవలసిందని Irrigation శాఖామౌఖ్యులను చాలాసార్లు కోరడం జరిగింది. దానికోరకు estimate కూడా తయారుచేశారు. అది రి. 4 లక్షల రూపాయలలోనే అయ్యేట్లున్నది. కనుక దానిని ఖచ్చితంగా చేయిస్తారని అనిపిస్తున్నాను.

ఇక electricity విషయంలో, నా constituencyలో electricity ఒక గ్రామానికి ఉన్నది. దానిని విస్తరింప జేయాలి. ఇటు కావలి, వింజమూరు, ఆత్మకూరు line వున్నది కాబట్టి అది త్వరలో విస్తరింప జేయాలని కోరుతున్నాను. వారు అడిగిన loan కూడా ఇవ్వడానికి అనేక ప్రజలు సిద్ధంగావున్నారు. అందులో జిల్లాపరిషత్తు కూడా loan float చేయడానికి దాదాపు 2 లక్షలు ఇవ్వడానికి Planning Department ను అడిగింది. రెండు లక్షల రూపాయలను మేము loanగా ఇస్తాము, ఫలానా

గ్రామంలో మీరువేయండి అని చెప్పారని మనవిచేస్తు. ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు
అద్యక్షులవారికి నమస్కారములు అర్పిస్తు విరమించుకొంటున్నాను.

(Mr. Speaker in the Chair)

శ్రీ పేట బాపయ్య :- (చిరువూపు) అధ్యక్షా, నీటిపారుదల, విద్యుచ్ఛక్తి
కాళామాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన ఈ డిమాండును నేను బలపరుస్తున్నాను. ముఖ్యంగా
నిన్న ఈవేళ, పెద్దలు విశ్వసాంధ్యము గాను, గోపాలకృష్ణయ్య గారు, వారి ఉపన్యాసాలు
విన్నవరువాత పత్రికలలో చూస్తున్నటువంటి వార్తలనుబట్టి, ఈనదీజలాల సమస్యను
ఎంతప్రమాదంగా ఎదుర్కొనవలసి వస్తున్నదో దీనివలన బోధపడుతున్నది. అవతల
వారు, మైసూరుగాని, మహారాష్ట్రవారు గాని ఈ పాతజిప్సంబాలను పాటించడం
గాని లేక ఏదైనా ఒకమధ్యస్థ పరిష్కారానికి గాని న్యాయమైన తాను గాని
అంగీకరించడంగాని ఇవన్నీ ఏమీలేకుండా, ఏమీనానలే. మేము పట్టినకుంజేలుకు
మూడేకాళ్ళు అనేటటువంటి మాదిరిగా ఆ ఒప్పందానికి మాకేమి సంబంధంలేదు
అనేవిధంగా ఉంటూ వ్యవహరించేస్తున్నారు మరి ఈ పరిస్థితులలో మన ఓబుల
రెడ్డిగారు చెప్పినట్లు ఆర్థులు సంయం పిచ్చినపుడు ఎటువంటి త్యాగానికైనా
వెనుకంజ చేసేటటువంటివారు కాదు అనేది అందరికీ తెలిసినవిషయమే మరి
వారు చెప్పిన ప్రకారంగా మనముఖ్యమంత్రిగారికి వెనుక కానవసరం, ఆంధ్రప్రజా
సీకము అంతకూడ ఉన్నారు. కాబట్టి ఎట్టిపరిస్థితులలో కూడ మనకునష్టము రాకుండా
చూడవలసిన బాధ్యత వారిమీద ఉన్నది నేను మనవిచేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా
మనము ప్రాణకుల్యంగా చావించుకొన్నటువంటి నాగార్జునసాగర్, శ్రీశైలము
ఈ రెండుకూడ లేకుండాపోతే ఇక ఆంధ్రదేశానికి భవిష్యత్తు ఏమున్నది?
ఈ రెండు లేకపోయినప్పుడు ఆంధ్రదేశము ఆంధ్రకార బంధురమని చెప్పడానికి
ఏమీ సందేహంలేదు. ఇది శ్రీశైలం నస్తుంది, electricity మనకు వస్తుందని
ఎంతో ఆశలు పెట్టుకొని ఉన్నాము. నాగార్జునసాగర్ ఎడమ కాలవకు 140
మైళ్ళ దూరములో చిరువూపు ఉన్నది. ఈ ఎడమ కాలవ అక్కడికివస్తుందని, అది
వచ్చిన తరువాత మా తాలూకా అంతకూడ, వెజవాడ వద్దనున్న రెడ్డా మాదిరి
అవుతుందని ఆశలు పెట్టుకొని ఉన్నారు. అయితే ఈ విధ్యన కొంతకాలము
పెద్ద నాగార్జునసాగర్ వస్తుందికాబట్టి చిన్న చిన్న స్కీములు చేయకుండా అనేకారు.
ఇప్పుడు చిన్న చిన్న స్కీములకూడ చేస్తున్నారు. కనుక అటువంటి ఆశలు పెట్టు
కొన్నప్పుడు, ఈ పత్రికాప్రకటనలు, ఆ సెంట్రీలో వారు చేసేటటువంటి ఉపన్యాసాలు
అన్నీకూడ ప్రజలను ఎంతో అందోళన పరుస్తున్నాయి. అందువల్ల ఈ విషయంలో
ప్రభుత్వము, మననీటి పారుదల కాళామాత్యులు బాగానిలబడి పనిచేయాలని కోరు
తున్నాను. ఇక ముఖ్యంగా మా నియోజకవర్గముగురించి మనవి చేస్తున్నాను. నీటి

పారుదల కాళామార్కులు minor irrigationకు ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత ఇస్తామని అన్నాడు. వారు minor irrigation విషయంలో ఎన్ని పనులు తీసుకవచ్చినా నేను చేస్తానని చెప్పకున్నారు. చేస్తారుకూడ. మాకు ధైర్యం ఉన్నది. అయితే పనులు జరగాలీ. ఈ సంవత్సరం 4 కోట్లు minor irrigation మిద ఖర్చు పెడుతున్నామని చెప్పారు. అది చాల సంశోషణ. అయితే నానియోజకవర్గంలో ఎదుళ్ళిద్దామని అనే స్క్రీము ఉన్నది. దీని estimate 2 లక్షల 60 వేలు. ఇది 1958 సంవత్సరంలో కర్నూలు ప్రభుత్వం పచ్చినపుడు ప్రారంభమై ఇప్పటిదాకా ఏవో కారణాలవల్ల అట్లాగే నిలబడిపోయి ఉన్నది. Executive Engineer నుంచి Superintending Engineerకు, అతనిదగ్గరనుంచి Chief Engineer దగ్గరకు, మరిల వెనుకకు ఈ విధముగా పైకి క్రిందికి 3, 4 సార్లు తిరిగినూ ఇంకా sanction కాకుండా ఉన్నది. దీనిని ప్రస్తుతం ఉన్న ఈ సంవత్సరం తీసుకొని చేయవలెనని కోరుతున్నాను. చింతలపాడు దగ్గర గొడ్డెపు వాగు స్క్రీము ఒకటి ఉంది. అది రెండు లక్షల లోపులో అయ్యే స్క్రీము. మొగలిరాజు స్క్రీము అని మరొకటి ఉంది. అది కూడ రెండు లక్షల లోపు స్క్రీము. వీటికి ఎస్టిమేట్స్ తయారై చీఫ్ ఇంజనీరు దగ్గరో, సూపరంటెండెంట్ ఇంజనీరు దగ్గరలో నిలిచిపోయి ఉన్నవి ఇవిగాక అనేక చిన్న చిన్న స్క్రీములున్నవి. వాటిని తొందరగా ఇన్ వెస్టిగేట్ చేయించి, ఎస్టిమేట్స్ తయారు చేయించి పని ప్రారంభించాలని కోరుతున్నాను. పండు, రెండు వందల ఎకరాలకు సిటిఫికేషన్ల సమకూర్చగల చిన్న చిన్న స్క్రీములు ఎన్నో అక్కడ ఉన్నవి. అవి పెంటునే అమలుజరపాలని కోరుతున్నాను. నానియోజకవర్గం పూర్వం జమిందారీ ఏరియా. జమిందారు కాలంలో ఉన్న చెరువులు ఇప్పటికీ ఉన్నవి. వాటిని కొంతవరకు రిపేర్ చేస్తున్నారకాని ఇదివరకు 50 ఎకరాలు, 100 ఎకరాలు రిజర్వు ఉన్న ఆనకట్ట ఉన్న చెరువుల క్రింద ఇప్పుడు 400 ఎకరాల వరకు ఆయకట్టు పెరిగినది. ప్రతి సంవత్సరం 3, 4 సార్లు చెరువునిండితేగాని, దాని క్రింద పంటలు పండటానికి అవకాశం లేకుండా ఉంది. కొన్ని చెరువులలో సిల్టింగ్—మెరకపేసి ఆ చెరువునిండినా అందులో ఒక రోజు కూడా నీరు ఉండకుండాపోయే పరిస్థితి ఉంది. చింతలపాడు అనే చెరువు ఉంది. ఆ చెరువులో సిల్ట్ బాగా పైకి వచ్చింది. అందులో హెచ్చునీరు నిలవకుండటానికి విల్లేకుండా ఉంది. ఆ చెరువులో నీరు నిలవడానికి తగిన లోతు లేకుండా ఉంది. జనపరిలో శ్రీ కె. యల్. రావుగారు ఆ ప్రాంతానికి వచ్చి చూశారు. ఆ ప్రాంతం కూడా వారి నయోజకవర్గంలోని భాగమే కాబట్టి వచ్చి చూశారు. వారు this is badly silted up. To increase the capacity of the tank, either the tank has to

be depended on the weir height raised the tank is an excellent source of water supply. అని వ్యాసీ ముషరెంటిండిగ్ ఇంజనీరుకు పంపించారు. కెగువలలో సిల్టింగ్ చేయడం మైనర్ ఇంజనీరు వర్కు కాదని అంటున్నారు. గండ్లుపడితే టేంకర్ చేయటం తప్పని నిబంధన వేయటం మైనర్ ఇంజనీరు వర్కు క్రింద. రాదని చెబుతున్నారు. కాబట్టి ఆ చెరువులో సిల్టింగ్ చేయించి, మరమ్మత్తు చేయించి వాటిలో హెచ్చునీరు ఉండే ఏర్పాట్లు చేయించాలని కోరుతున్నాను. నా నియోజక వర్గంలో కొన్ని గ్రామాలకు ఎలక్ట్రిసిటీ వచ్చింది. ఒక్కడైనైతులు బావులకు పెంట్లు పెట్టుకొంటూ ఎంతో ఉత్సాహంతో అధిక పంటలు పండిస్తుంటే ప్రక్క ఉన్న గ్రామాలవారు తమకు కూడా ఎలక్ట్రిసిటీ రావాలని కోరుతున్నారు. తమకు ఎలక్ట్రిసిటీ రానందుకు ఎంతో బాధపడుతున్నారు. మెట్ట ప్రాంతాలలో ఎలక్ట్రిసిటీ ఎంతో ఆవసరము. మంత్రిగారు ఆ గ్రామాలకు ఎలక్ట్రిసిటీ ఇస్తే ఒక్కడైనైతులు మంత్రిగారి పేరును కాశ్యంతంగా చెప్పుకొంటారు. కొందరు బావులు త్రవ్వకొని ఎలక్ట్రిసిటీ కోసం ఎదురుచూస్తూ ఉన్నారు. వారికి ఎలక్ట్రిసిటీ ఇవ్వటానికి బిల్లేదని ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు వారు చెబుతున్నారు. స్థంభాలు వేయటానికి, ట్రాన్స్ ఫార్మర్ ఏర్పాటు చేయటానికి డబ్బు లేదంటున్నారు. మంత్రిగారు తప్పక ఇనివరకు ఎలక్ట్రిసిటీ ఇచ్చిన ప్రక్రియ గ్రామాలకు తప్పకుండా ఎలక్ట్రిసిటీ ఎక్స్ టెండు చేయించాలని కోరుతూ పెంపు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ వి. కె. ఆదినారాయణ రెడ్డి :-(గుత్తి) అధ్యక్షా, ఈ సోజు ఆంధ్రదేశం చాలా దురదృష్టకరమైన పరిస్థితి ఎదుర్కొంటున్నది. ఆంధ్రదేశాన్ని సస్యశ్యామలా చేసే ప్రధానమైన ప్రాజెక్టులన్నీ ఈ నాడు తగాదాలలో పడ్డాయి. మనభవిష్యత్తు 10, 15 సంవత్సరాల తేలిపోయే పరిస్థితికి వచ్చాయి. ఈ తగాదాలలో తుంగభద్ర ఎక్వ కాల్వ రెండవ దశకూడా పడి, కరువు ప్రాంతాలకు ఎంతో ఉపయోగపడే ఆదికూడ ఎగిరిపోయే ప్రమాదాన్ని మనం ఎదుర్కొంటున్నాము. దీనిని ఆంధ్రదేశమంతా వికారంతో ఎదుర్కొంటుంది. మొన్న సంజీవరెడ్డిగారు చెప్పినట్లు ఈ సమస్యను కాంతి యంతంగా పరిష్కరించటానికి ఎవరికి ఏలాంటి ఆభ్యంతరం లేదు. ఇందుకు అవసరమైతే మద్రాసుకు త్రాగటానికి నీరు ఇవ్వటానికి కూడా ఎవరికీ ఆభ్యంతరము లేదు. ఈ నాడు నాలుగు రాష్ట్రాల కాంగ్రెసు ప్రభుత్వాల మధ్య ఉన్న తగాదాలలో కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రవర్తన చూస్తుంటే పాతకాలంలో పాట్లొస్తారాములు ద్వారా ఎట్లాగంటే ఆంధ్ర రాష్ట్రం సంపాదించామో అదే పద్ధతి తిరిగి ఈ నాడు మనం అవలంబించకపోతే చాలా కష్టమైన పరిస్థితిని మనం ఎదుర్కొనవలసి వస్తుందనేది స్పష్టము. కేంద్ర ప్రభుత్వం

ఈ సమస్యను సృష్టించింది. కేంద్రప్రభుత్వ ప్రవర్తనవల్ల తనక్రిందకున్న రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు 51లో జరిగిన ఒప్పందాన్ని మరో ఒప్పందం చేసుకోవడానికి కూడా వారు నిజాయితీగా కట్టుబడి ఉంటారని నమ్మబం కష్టము. ఈనాడు 1951 ఎగ్రిమెంటును తిరగచూడటానికి ప్రయత్నించటము చూస్తుంటే కేంద్రప్రభుత్వం చాల ప్రత్యేకంగా ఇందులో శ్రేయం కలిగించుకొని ఆంధ్రదేశానికి అన్యాయం చేయడానికి పూను కొంటున్నదనేది స్పష్టము అవుతున్నది. కేంద్రప్రభుత్వం ఆంధ్రదేశానికి విద్యుచ్ఛక్తిలో అన్యాయం చేస్తున్నది. ఇరిగేషన్లో అన్యాయం చేస్తున్నది. ఆంధ్రదేశం భారత దేశంలో ఒక వలసరాజ్యంగా తయారౌతున్నది. ఈ వలసరాజ్యానికి అధిపతులు మన మంత్రులు. వారికితోడు మనం—ఎం. ఎల్. ఎ.లము. ప్రభుత్వము వాస్తవవిషయాలు ప్రజలకు చెప్పి, వారిని కాన్ఫిడెన్స్ లోకి తీసుకొని, మనకు అన్యాయం జరగకుండా పెద్దఎత్తున ఆందోళన లేవనెత్తాలని నేను విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఎగువకాల్య రెండవ భాగం తిప్పనిసరిగా అమలులోకి వచ్చితీరుతుందని ప్రభుత్వము హామీ ఇవ్వగలిగితే కరువుప్రాంతమైన రాయలసీమ ప్రజానీకానికి ఊపిరాడుతుంది. లేకపోతే చాలా తీవ్రమైన పరిస్థితి ఏర్పడుతుందనేది స్పష్టము. ఎగువకాల్య మొదటిదశ 1959 నుండి ప్రారంభమైంది—ఇప్పటికి రు. 7 కోట్లు, 7½ కోట్లకుమించి ఖర్చుపెట్టలేదు. గత సంవత్సరంలో కోటి 80 లక్షల రూపాయలు grant చేస్తే ఈ సంవత్సరం కోటి 50 లక్షల రూపాయలు పాత్రమే grant చేశారు. అంతకుమునుపు కోటి 90 లక్షల రూపాయలు అయితే నిరుటిసంవత్సరం కోటి 80 లక్షలు. ఈ సంవత్సరం కోటి 50 లక్షల రూపాయలు బహుశః వచ్చేసంవత్సరానికి ఇంకా తగ్గకుండాపోయింది. ఈ లెక్కలు పుస్తకాలలోనుంచి తీశామకనుక correctగా ఉన్నాయనే అనుకొంటున్నాను. ఈరకంగా తగ్గించడానికి ప్రయత్నిస్తే ఈ ప్రాజెక్టు 4వ plan అంతానికీ కూడా అందుబాటులోకి రాజేమానని అనుమానముగా ఉన్నది. ఈ సంవత్సరం రు. 1½ కోట్లు ఖర్చు అయిన తరువాత రాబోయే రెండు ఏండ్ల కాలంలో 5 కోట్లు రూపాయలైనా దీనికి ఖర్చు పెట్టడానికి పూనుకుంటే తప్ప plan ప్రకారం 65 లోపల ముగియదు. లేకపోతే మరొక 10 ఏళ్ళకాలం ఎగువ కాలవ క్రింద ప్రాంతాలలో ఉండే ప్రజానీకం కరువుతో బాధపడక తప్పదు. ఈ సందర్భంలో ఒక విషయం స్పష్టం చేయక తప్పదు! ఈ ప్రాజెక్టు 1945లో ప్రారంభం అయింది. పెద్దమొత్తం పెడుతున్నాము. ఆ capital క కావలసిన returns రావటంలేదు. అంటే కారణం—చాల కంటిపడకతో ఈ ప్రాజెక్టు కొనసాగిస్తూ ఉండడంవల్ల ఆంధ్రదేశ అభివృద్ధి కంటుపడుతున్నది. ఈ ప్రాజెక్టును 1965కు తప్పనిసరిగా ముగిస్తాము అనే హామీ మంత్రివర్గం ఈ రోజుకైనా ఇస్తుందా అని అడుగుతున్నాను. ఆ హామీ ఈ రోజువరకు అగుపడడంలేదు. ఎప్పుడో వేసిన estimates ప్రకారం రు. 19½ కోట్లు. అది ఈ రోజు రు. 17½ కోట్లకు

ఎందుకు పోతున్నది. దాని estimate అంతా ఖర్చుపెడితేగాని అది వెరవేరదు. అని చాల బాధ్యతగలపదవులలో ఉన్నవాళ్ళే చెబుతున్నారు. ఆ ప్రకారం 6, 6½ కోట్ల రూపాయలు రాబోయే 2 సంవత్సరాల కాలంలో ఖర్చుపెడితేతప్ప 65 నాటికి ఈ project అమలులోకిరాదు. ఆంగుకు మంత్రివర్గం ఒకస్పష్టమైన నిర్ణయానికిరావాలి. ఏమైనాసరే ఈ ప్రాజెక్టును 65 సంవత్సరానికి ముగించితేరాలి అనేనిర్ణయానికి వచ్చి అలాంటిపోమి రాయలసీమ ప్రజానీకానికి యివ్వాలి. నిత్యము కరువుకాటకాలకు గురి అవుతున్నవాళ్ళను యింకా ఆ చాధలకే గురిచేయడము భావ్యముకాదు, న్యాయముకాదు. ఇదిచేయాలంటే low level canal క్రిందఉండే అనుభవము తీసుకోవాలి. ప్రాజెక్టుముగిసినా దాని క్రిందఉండే భూమిని సాగులోకి తీసుకరావాలంటే చాల దీర్ఘకాలము పట్టింది. ఆ ప్రాజెక్టుముగిసిన తరువాత 5, 6 ఏళ్ళకుగాని ఎక్కువ భాగం ఆయకట్టు సాగులోకిరాలేదు. ఎందుకురాలేదు అనిపరిశీలిస్తే ఒకవిషయం స్పష్టం అవుతుంది. కాలవముగిసినతరువాత localization ప్రారంభించడం. అక్కడ localizationకు ప్రత్యేకశ్రద్ధ తీసుకోవడం జరగనందువల్లనే ఈ రోజుకు గాని సంపూర్తిగా ఆయకట్టు సాగులోకి రాలేదు. ఈ అనుభవాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఎగువకాలవక్రిందఉండే భూమిని సాగుచేయడానికి వెంటనే localization కొరకు చర్యలు ప్రారంభించాలి. ఈ సందర్భంలో ఒకవిషయాన్ని మంత్రిగారిదృష్టికి తీసుకరావాలి. ఈ రోజున Mid Pennar Project ఉన్నది. ఆ reservoir దాదాపు complete అవుతుంది. North canal, South canal లో ఎక్కువభాగంత్ర వ్వారు. ఈ సంవత్సరం వర్షం బాగావస్తుందని నమ్ముతున్నాం. నీళ్ళు ఎక్కువగా నిలుస్తాయి. North canal వైపు పూర్తిభాగం South canal వైపు వడియంపేట వరకు వెంటనే భూమిని సాగులోనికి తీసుకరావడానికి వీలు ఉన్నది. అందుచేత ఆ భూవానికి localization పని వెంటనే ప్రారంభిస్తే అదనమైన ఖర్చులేకుండానే new constructions ఏమి అవసరంలేకుండానే South canal లో వడియంపేట వరకు, North canal లో మామలూరువరకు మొత్తంభూమిని సాగులోకి తీసుకు రావచ్చును. నేను అక్కడ ఇంజనీరులను సప్రదించనప్పడు రాబోయే సంవత్సరంలోనే North canalలో కనీసం మూడువేల ఎకరాలు సాగుచేయడానికి వీలు అవుతుంది, 4, 5 bull dozers పంపిస్తే ఆకిల్లకాలవకు అవసరమైన డబ్బు grant చేస్తే వర్షం వస్తూనే సాగుచేయడానికి వీలు అవుతుందన్నారు. ఈ పనిని యధాప్రకారంగా కొనసాగిస్తే వచ్చేసంవత్సరానికి South canalలో వడియం పేటవరకు, North canal లో మామలూరు వరకు మొత్తం ఆయకట్టును సాగుచేయడానికి వీలుఅవుతుంది. Localization ముందుగాచేయడంవల్ల ప్రభుత్వానికి వచ్చేనష్టం ఏమిలేదు. High

level canal నుంచి నీళ్ళువస్తూనే సాగుచేయడానికి అవకాశం ఉంటుంది. వెంటనే ఆ కర్తవ్యాన్ని నిర్వహించకపోతే యింకా ఆలస్యం అవుతుందని, దానివల్ల కరువుకు గురి అయిన ప్రాంతాన్ని మరింత తీవ్రంగా దెబ్బతీసినవాళ్ళు అవుతామని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఈ విషయందృష్టిలో పెట్టుకొని localization కు ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకొని వెంటనే పని ప్రారంభించాలని మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తిచేస్తున్నాను. ఈ మధ్యన Engineersలో మాట్లాడినప్పుడు కొన్ని విషయాలు తెలిసినాయి. పెద్ద ఆగిరి, చిన్న ఆగిరి కాలవపైన తక్కువఖర్చుతో ఎక్కువభూమిని సాగుచేయడానికి వీలైన కొన్ని plans ఉన్నాయి. దానినికూడ మంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. వివరాలు మంత్రిగారిని కలిసినప్పుడు వారిముందర పెడతాను. అదిజాగ్రత్తగా అలోచించమని మంత్రిగారికి చెబుతున్నాను. Minor irrigation projects గురించి ఒకటి మాత్రం స్పష్టంగా అనుపడుతున్నది. ఇంతవరకు మేముయితడబ్బు ఖర్చుపెట్టగా, రాబోయేసంవత్సరంలో యితడబ్బు ఖర్చుపెడతాను అని budgetలో ఎక్కడచూసినా ఉంటుంది. ఎంత అయ్యకట్టు ఈ సంవత్సరం సాగుచేయాలి అనుకున్నాను, ఎంత అయ్యకట్టు సాగులోకి వచ్చినదని ఉంటే ముందు plan వేసుకోవడానికి కూడ లాభదాయకంగా ఉంటుంది గాని మాశారా మేముయిన్ని రూపాయలు ఖర్చుపెడుతున్నాము, ఇన్నిరూపాయలు ఖర్చుపెట్టాము అనుకుంటే లాభంలేదు. Minor irrigation క్రింద మూడవపంచవర్ ప్రణాళికలో 20 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెడుతున్నారు. గత ఆ సంవత్సరంలో సుబ్బారెడ్డి గారు ఒక వాదనం యిచ్చారు. Minor irrigationలో ప్రత్యేకంగా drought affected areasకు preference యిస్తాను, దానిని దృష్టిలో పెట్టుకొని మేము అలోచిస్తాము అని చెప్పారు. Preference యిస్తాము అని చెప్పడంతోలే ఈ పని నెరవేరు. Drought affected areasకు ఒక master plan వేయాలి. ఏ ఏ projects ఉన్నాయో పరిశీలించేసి వాటికి estimates తయారుచేయాలి. ఏ ఏ projects ఏ సంవత్సరం తీసుకుందామని అని plan వేయడం, ఆ plan ప్రకారంవాటిని కొనసాగించడానికి పూనుకుంటే తప్ప drought affected areasకు priorities రావు. Drought affected areasలో ఉండే పనులు ముగియవు. అందుచేత ఓపికతో సహనంలో మంత్రిగారు drought affected areasకు ఒక master plan తయారుచేసి ఏ ఏ irrigation projects ఏ సంవత్సరంలో ముగించవలెనో నిర్ణయం తీసుకొని దాని ప్రకారం అవసరమైనదబ్బు కేటాయించి కొనసాగిస్తే తప్ప drought affected areasలో పనులు కొనసాగవు. ఈ సందర్భంలో ఒకవిషయం మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకరావాలి. రోజూఅనేక క్రొత్త projects estimate చేస్తున్నారు. ఈ estimates గుంటూరు technical officeకు పోవాలి. అక్కడనుంచి Hydera-

badకు రావాలంటే దీర్ఘకాలం పడుతుంది. నేను ఈ మధ్య కొంతమంది ఆఫీసులను కలుసుకుంటే అక్కడనుంచి కాగితాలు యింకోచోటికి పంపడానికి ఆఫీసులచుట్టూ తిరగాలి. ఇట్లా ప్రతిఆఫీసులో 4, 5 రోజులు అక్కడఉండి పనిచేయస్తే తప్ప ఆ paper పైకిరాదండి. మీరుకూడ వెళ్ళి గుంటూరు ఆఫీసులోకూర్చుని నిదానంగా బైటికి పంపించేటట్లు చూడాలని కోరారు. మామూలు reservoir గత 2½ సంవత్సరాలనుంచి estimateలో ఉన్నది. ఆ సంవత్సరం జిల్లాలో ఈలాంటి projects అనేకం ఉన్నాయి. ఈ మధ్య నేను చల్లపల్లి గ్రామానికి పోయాను. అక్కడ ఉండేచెరువు 800 ఎకరాలు, 900 ఎకరాలు సాగుఅవుతుంది. వర్షంవచ్చిన ప్రతి రోజు ఆ గ్రామంలో ఉండే గైతులంతా వెళ్ళి గొడ్డళ్ళతోను పాఠలతోను ఆ చెరువును కాపలాకాయాలి. ఎప్పుడు తెగిపోతుందో తెలియదు. గత 7, 8 ఏండ్లగా వాళ్ళు విజ్ఞప్తులు చేస్తున్నారు. సమితులుచేస్తున్నాయి. జిల్లాపరిషత్ చేసినది ఆయినా దానినిగురించి అడిగేవాడులేడు. ఏమిచేయాలో తోచడంలేదు. ఇలాంటివన్నీ జరుగుతున్నాయి. Drought affected areasకు master plan ఉండాలి. ఆ master planను అమలులో పెట్టడానికి అవసరమైనచర్యలు తీసుకోవాలి. ఈ చర్యలు జయప్రదంగా అమలులోకి రావాలంటే drought affected areasకు ఒక technical office పెట్టాలి. దాని వల్ల పనులు త్వరగా సాగడానికి ఉపయోగపడుతుందనే విషయం కూడ దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి.

ఈ సందర్భంలో ఇచ్చిన ఎలాట్ మెంటును జాగ్రత్తగా చూడండి. 61-62 వ సంవత్సరంలో జిల్లాపరిషత్తులకు దాదాపు 62 లక్షల రూపాయలు కేటాయించారు. అందులో 46 లక్షలు మాత్రమే ఖర్చుఅయింది. 16 లక్షల రూపాయలు మిగిలి పోయింది. అంటే నూటికి 25 రూపాయలు ఖర్చు కాకుండా నిలిచిపోయిందన్నమాట. చెన్నా రెడ్డిగారు ఈ అలాట్ మెంటును వచ్చేసంవత్సరానికికూడా వాడుకోవచ్చునన్నారు. కాని, ఆవసరాలెలా నెరవేరుతాయి; ఎప్పుడు ఎలాట్ మెంటు వస్తాయో ఇంజనీర్లకుకూడా తెలియదు. ఆవసరమైనదగ్గర మొదలుపెట్టరు, wastage ఎక్కువగా జరుగుతున్నది. దీనినిగూర్చి ఆలోచించాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఆంధ్రప్రాంతంలో ఇరిగేషన్ యాక్టు ఒకటివున్నది. అది తెలంగాణాలో అమలుజరగకపోవడంవల్ల చెరువు ఆయకట్టుదార్లకు చాలా యిబ్బందులు కలుగుతున్నవి. లోపాలు వున్నప్పటికీ, తక్షణమే ఈ యాక్టును తెలంగాణా ప్రాంతంలో కూడ అమలు జరుపవలసినదిగా కోరుతున్నాను. ఆనంతపురం జిల్లాలో మైసూరు ప్రాంతానికి దరిదాపులలో చాలా ఆపాయకరమైన పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది. చిత్ర, పెన్నారు నదులు మైసూరు ప్రాంతంలో పుట్టి మా ప్రాంతములో పారుతున్నవి. నేటిపరస్థితిని బట్టి మైసూరువారు వాటిపై

అనేక కట్టలకట్టి నీటిని అటువైపుకే మళ్ళించుకుంటున్నారు. టుక్కపట్నంలాంటి చెరువులోకూడ నీరు తక్కువగాయన్నది. పెనుగొండ, హిందూపురం, ధర్మవరం, కళ్యాణగుడ్డం తాలూకాలలో చూస్తే చెరువులలో నీరు ఏమీ మిగలడంలేదు. దీనికి కారణం మైసూరువారు వీటిపై చెరువులు అనేకం కట్టుకొనడమే. రాయలసీమలోని అనంతపురం మొదలైన తాలూకాలలో ఆవసరమైన నీళ్లు అందడంలేదు. ఆ ప్రాంతాల వారుమాత్రం పన్నులు కట్టడంలో మిగతావారికి ఏమీ తీసిపోవడంలేదు. ప్రభుత్వం దీనినొక సమస్యగా తీసుకొని మైసూరువారు చేస్తున్న దాడినుండి అనంతపురం జిల్లా వారిని కాపాడటానికి తగుచర్యలు తీసుకొనకపోతే మొత్తం పొంతమంతా ఎండి పోవలసివస్తుందని మనవిజేస్తున్నాను. జాగ్రత్తగా ఈ విషయాన్ని అక్కడి సభ్యులలో, ఇతరులలో చర్చించవలసిందిగా మంత్రిగారికి తమద్వారా మరొకసారి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఇంతకుముందే నా కొకవార్త వచ్చింది. విజయవాడ, నెల్లూరు, విశాఖ పట్నం ముఖ్యమైనచోట్ల ధర్మల్ స్టేషన్లలో 220 మందికిపైగా వర్కర్లను రిటైండ్ చేస్తున్నట్లు తెలిసింది. ఎందువలన ఈ విధంగా జరుగుతున్నది! అంతేగాక పవర్ ఉత్పత్తి చాలా అధికంగా చేసుకొనవలసిన ఈ సమయంలో ధర్మల్ స్టేషన్స్ పనిలేక కాలాన్ని ఎందుకు తగ్గిస్తున్నారు! వర్కర్లను ఈవిధంగా రిటైండ్ చేయకుండా ఇంతకంటే ఎక్కువ కాలం ధర్మల్ స్టేషన్లలో పని కొనసాగించి మనరాష్ట్ర ఆవసరం కొరకైనా పవర్ ఉత్పత్తిచేయడానికి ప్రయత్నించవలసిందిగా మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఈ మధ్య విద్యుచ్ఛక్తి ధరలు పెద్దఎత్తున పెంచేశారు. మామూలుగా ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని రైతులు దీనివలన కష్టపడడం జరుగుతున్నదనీ, ముఖ్యంగా నిత్యం కరువు కాటకాలకు గురిఅవుతున్న ప్రాంతాలలోని రైతులు మరింత ఎక్కువ కష్టాలను ఎదుర్కొనవలసివస్తున్నదని మనవి జేస్తున్నాను. గడచిన నాలుగైదేళ్ళుగా వర్షాలు లేకపోవడంవల్ల బావులలో నీళ్లు రైతుకు రెండు గంటలకూడా రావడం జరగడంలేదు. గైతాంగం నీళ్లు లేకపోవడంవల్ల ఈ హార్వెస్టర్ ఫూర్తిగా ఉపయోగించుకొనడానికి కూడా వీలులేకపోతున్నది. అందువలన తప్పనిసరిగా వారు తమ అవసరాలను తగ్గించుకొనవలసివస్తున్నది. అందుకు ప్రభుత్వం అనుమతి యివ్వకపోతే వారు తక్కువ వాడుకొని ఎక్కువ డబ్బు కట్టవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. ఇప్పుడు మా ప్రాంతం గైతాంగం దీనికి సంబంధించి నా కొక జాబు వ్రాశారు. ట్రామిషియన్లమైన రాయల సీమ పొంతాన్ని గమనించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. వారికి వర్షాలు లేవు, చెరువులలో నీళ్లు వుండవు. ఏమీ పవర్ వాడుకోకపోయినా డబ్బు చెల్లించమనడం న్యాయమైన విషయంకాదు. ఇట్లాగే అనేకరకమైన పన్నులు వసూలుచేస్తున్నారు. ఈ గైతాంగం గూర్చి సానుభూతితో ఆలోచించి చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

బావినుండి విద్యుచ్ఛక్తి వున్నప్పుడు ఏ రైతు పవర్ను ఉపయోగించుకొని భూమి సాగు చేసుకోడు ? ఏ రైతూ వృధాగా దున్ని వదిలివెయ్యడని, సౌకర్యాన్ని ఉపయోగించు కొనడానికే ప్రయత్నిస్తాడని చెబుతున్నాను. సోమరిగా వదిలివేస్తారనే వాదన మాత్రం సరియైనది కాదని మనవిజేస్తున్నాను. కనుక ఈ మినిమమ్ను రైతు ఉపయోగించేకొరకు వసూలుచేయవలసిందిగా మరొకసారి కోరుతున్నాను. రాయలసీమ ప్రాంతాలలోని ఏ బావిలో పంపు వేసినా రెండుగంటలకంటే నీళ్ళు రావడంలేదు. ఆ టైమపీడిత ప్రాంతాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని అక్కడ కన్సిషన్ ఇవ్వడానికి ప్రయత్నించవలసిందిగా సుబ్బారెడ్డిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఈ మూడవ ప్రణాళికాకాలంలో మనకు రావలసిన పవర్ స్లాంటు కొన్ని వున్నాయి. బహుశా మైదరా బాదులో గానోటరైబ్స్, సెల్లూరు ధర్మల్ స్టేషన్ మైసూరు ప్రభుత్వ మేమిఆటంకాలు కల్పించకపోతే హంపీ పవర్ స్కీము మొదలైనవి వున్నాయి. హంపీ పవర్ స్కీము యిరకాట మైన పరిస్థితిలో వున్నది. గతంలో దీనినిగూర్చి చెప్పారు. ఓజర్వాయరుకట్టి నీళ్లు మళ్ళించాలంటే మైసూరు ప్రభుత్వం అనేక సమస్యలు లేవదీస్తున్నది. హంపీ లోని పవర్ స్లాంటు రెండూ వచ్చేవిధంగా ప్రయత్నించవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. అప్పకీలేరు విషయమున్నది. ఇది పూర్తిగా మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో వస్తుంది. 70, 79 మెగోవాట్లవరకు మూడవ ప్రణాళికలో వస్తుందను కుంటాను. మొన్న సంజీవరెడ్డిగారు దీనినిగూర్చి చెప్పారు. కేంద్రప్రభుత్వం చిన్న చూపు చూడడంవల్ల, మనరాష్ట్రం జాగ్రత్తగా ప్లాన్ బౌట్ లేతో ముందుకు పోక పోవడంవల్ల నష్టమైనదని, వారు చెప్పడం కేంద్రప్రభుత్వంపై కొంతవరకు ద్వేషాన్ని తగ్గించడానికి వేసిన ప్రయత్నంలా కనబడుతున్నది.

పరిస్థితి మొత్తంగా చూస్తే ఆంధ్రదేశం పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి కాకూడదని పసికట్టుకొని ఈ నిర్ణయానికి వచ్చినట్లు తెలుస్తోంది. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో విద్యుచ్ఛక్తికి ఈ రాష్ట్రంలో 25 కోట్లు కేటాయిస్తే, రెండవ ప్రణాళికలో 21 కోటి రూపాయలు కేటాయించడంలో ఆగ్గం మరొకటిలేదు. మొత్తం భారతదేశంలో ఏ రాష్ట్రంలో అయినా విద్యుచ్ఛక్తి కేటాయింపు హెచ్చింపుకు కేంద్రప్రభుత్వం అంగీకరించింది. బెంగాల్ వంటి ప్రదేశంలో 80 శాతంవరకు రెండవప్లానులో కేంద్రం అంగీకరించింది. మూడవ ప్లానులో కూడ మనకు అన్యాయమే సాగుతోంది. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలోనే తుంగభద్ర దగ్గర power station పెట్టాము. దానికి రెండవ ప్రణాళికలో foreign exchange లేదని, మూడవ ప్లానులో కూడ ముగించగలమా లేదా అనే పరిస్థితికివచ్చాము. మనం hydro electric power పైననే ఎక్కువ కేంద్రీకరించాము. Alternative plans ఏమీ లేవు. హిందూ

దేశంలో ఏ రాష్ట్రంలో చూచినా ధర్మశాస్త్రం ఎక్కడ మోతాదులో వుంది, హైదరాబాద్ తక్కువ మోతాదులో వుంది. మనం 4వ ప్రణాళికలో అయినా గెం డింటికి ఆవసరమైన స్లాసులు వేసుకోవాలి. ఒక్కదానిపైననే నమ్మి లాభంలేదు.

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి (జమీరాబాద్) :- అధ్యక్షా, దేశం ఈనాడు ఎదురు కొంటున్న పరిస్థితుల దృష్ట్యా ప్రతి పద్ధతికీ అంతో యంతో డబ్బు తక్కువ చూప బడ్డది. కాని minor irrigationకు మాత్రం కొద్దిగా హెచ్చించారు. ఇది చాల సంతోషించవలసిన విషయం. కేంద్రప్రభుత్వం ఈనాటికైనా మైనరు ఇరిగేషను ప్రాచుర్యతను గుర్తించడం సంతోషించవలసిన విషయం. మన రాష్ట్రంలో ఆసలు 12.50 కోట్లు మైనరు ఇరిగేషనుకు పెట్టితే రైతుబాచేసినదాన్ని 20 కోట్లు 9 లక్ష లున్నది. 1963-64 బడ్జెటులో 2.43 కోట్లు మన రాష్ట్రానికి provide చేస్తే అది 4 కోట్లవరకు పెంచబడింది. శ్రీ సుబ్బారెడ్డిగారు తలచుకుంటే 4 కోట్లు కంటే ఎక్కువ తేగలరనే నమ్మకం అందరికీ వుంది. వా రెట్లయినా తెస్తారని నేను విశ్వసిస్తున్నాను. 4-5 కోట్ల రూపాయలు వస్తే 20 జిల్లాలలో జిల్లాకు 20 లక్షలకంటే ఎక్కువ వస్తుంది. మా జిల్లాలో మైనరు ఇరిగేషను ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరును ఇంత డబ్బు ready గావుంది, ఎట్లా ఖర్చుచేస్తారు అంటే scheme లేదంటున్నారు. 4 లక్షల రూపాయల స్కీము కాంక్షను చేయగలమంటున్నారు. సర్వేఅయిన స్కీములు కూడ కొన్ని వున్నాయి. Technical and administrative sanction మాత్రం జరగడంలేదు. మెదక్ జిల్లాలో 1955-56 నుంచి సర్వేఅయిన చిన్నచిన్న స్కీములు restorationకు మెయింట్రినెన్సుకు వున్నాయి. అవి ఎగురుకు కాంక్షను కావడంలేదని చూస్తే— రూల్సు, రెగ్యులేషనుకు సంబంధించి ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీర్లు, నూపగెంటెం డెంట్ ఇంజనీరుల attitude కారణంగా కనుపిస్తోంది. మాదుపల్లి ట్యాంక్, ఎలుగు ట్యాంకులకు 1956లో సర్వే అయి estimates తయారైనాయి. అవి 1959 నాటికి S. E Minor Irrigationకు వచ్చాయి. 30 కేల వరకు S.E.కి sanctioning power వుండేది. వారు 30 కేలకంటే 2 లేక 3 వందలు పెంచి Chief Engineersకు పంపించారు. వారు 29 కేలు ఆవ్యాళికదా, ఎందుకు పెరిగాయి అని తిరిగిపంపించారు. నీరు కారణాలతో— గెండేళ్ళలో rates పెరిగాయని మళ్ళా Chief Engineer'కు పంపించారు. ఇంతలో S.E.కి పవర్స్ ఎక్కువ అయినాయి. మీ కీ powers ఎక్కువ అయినాయికదా, మీరే కాంక్షను చేయండి అని S.E.కి వాపసువచ్చింది. ఈవిధంగా S.E., C.E. Executive Engineer ఆఫీసులలో ఇవి football తిరిగిపట్లు తిరుగు తున్నాయి. తెలంగాణలో 6 డివిజనులకు 6 మంది ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీర్లు ఒక S.E. ఇతర staff వుంది. వారి T.A., D.A.లకు అయ్యేంత ఖర్చయ్యే scheme సర్వే

చేసి కాంక్షను చేస్తున్నారా అనిచూస్తే సంశయమే వస్తుంది. ప్రభుత్వం ఏ డివిజన్ ఎన్ని స్కీములు సర్వే చేసింది, ఎన్ని complete చేసిందని రిపోర్టు తెప్పించి చూస్తే వారి T.A. D.A.లకు అద్దెటంత స్కీములు కూడా కాంక్షను చేయడంలేదని తెలుస్తుంది. ఒక్క ఎక్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు 7 వేలకంటే ఎక్కువమొత్తంవేసి S.E.కి పంపిస్తాడు. S.F. 1000 గాని, 1500 గాని ఎక్కువవేసి C.E.కి పంపిస్తాడు. ఆ ఇంజనీర్లు తమ burden ఇంకొకరిమీదకు పెట్టే పద్ధతిలో చేస్తున్నారు. అది దేశానికి హానికరంగా ఉంది. Breaches పడ్డ చెరువులు చాలవున్నాయి. Remunerative గా వున్నాయా లేవా అని చూచి 2.5% return లేదని cold storage లో పెట్టడం జరుగుతోంది. ఒకప్రక్క మైనరు ఇరిగేషనుకు ప్రాముఖ్యత ఇవ్వబడుతోంది. ఎలుగేరు, బాడిమల్కూ పూర్ టాంకులు 2.5 per cent return రావని రిజెక్టు చేశారు. మెదక్ జిల్లాలో 50 సంవత్సరాలనుంచి ఒక్క కొత్త మీడియం ఇరిగేషను ప్రాజెక్టుకూడలేదు. సుబ్బారెడ్డిగారు మంత్రి అయినతరువాత 3 లక్షల ప్యాజెక్టు మెదక్ జిల్లాలో కాంక్షను అయింది. మొదటిప్లానులో మెదక్ జిల్లాలోని 8 మైనరు, మీడియం ఇరిగేషను ప్యాజెక్టులను include చేశారు. దేవనాగరుహస్తీ, నల్లవాగు, నక్కవాగు, నందివాగు medium irrigation projects include చేశారు. దేవనూరు మొదటి, రెండవప్లానులలో వున్నా ఆగిపోయింది. దానిబదులు సింగూరు ప్యాజెక్టు అని సర్వేచేయబడ్డది. కోటి 60 లక్షల రూపాయలకు estimate వుంది. దేవనూరుకు చాల ఎక్కువ estimate వుండేది. దీనిని 3వ ప్లానులో తీసుకోవడానికి వీలులేదని C.E. గారంటున్నారు. ఇది కొత్త ప్యాజెక్టు కానేకాదు. మొదటి ప్లానులోవున్న దేవనూరుకు ఈ సింగూరు ప్యాజెక్టు substitute మాత్రమే. కొత్తదని తీసేయకుండా ఈ విషయం C.W.P.C.కి కేంద్రప్రభుత్వానికి recommend చేస్తే కాంక్షను రాగలదనుకొంటున్నాను. హస్తీ ప్యాజెక్టును మూడవ ప్లానులో తీసేశారు. Estimates తయారైనా యంతవరకు తీసుకోలేదు. దీనినికూడ తీసుకోవడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతున్నాను. నారాయణఖేడ్ తాలూకాలో సర్వే కంప్లీటయిన నల్లవాగు ప్రాజెక్టువుంది. అది కేంద్రప్రభుత్వానికికూడ recommend చేయబడింది. ఏవో కొన్ని objections వచ్చి return అయింది. మన ప్రభుత్వం మళ్ళా రికమెండ్ చేసి పంపించినట్లు తెలుస్తోంది. అక్కడ rain fall తక్కువ వుందని, అది drought affected area అని, special situation వుందని వారికి చెప్పవచ్చు. 1.5 per cent return వస్తే కాంక్షను చేయవచ్చునని వారే చెప్పారు. ప్రభుత్వం అట్లా వ్రాస్తే కాంక్షను వస్తుంది. నారాయణఖేడ్ కనుకబడ్డ తాలూకా. ఈ ప్యాజెక్టు వస్తే దానికి లాభం కలుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. Lift Irrigation కోసం జమీరాబాద్ తాలూ

కాలో పాంపాడ్, హట్టీ, నారింజ మున్నగునవి అగ్రికల్చర్ కాళ్ళవారు సర్వేచేకారు. సమితులు, జిల్లాపరిషత్లు కూడ సర్వే చేయించాయి. Plan, blue print, ఎస్టి మేట్స్ తయారుచేయబడ్డాయి. కాని, ఎవరు వాటిని execute చేయాలనే సమస్య వచ్చింది. అగ్రికల్చర్ కాళ్ళ సర్వే చేకాము కాని డబ్బు లేదంటోంది. Irrigation కాళ్ళ మాకు సంబంధం లేదంటోంది. ఎవరుచేయాలో తొందరగా తేలి పూర్తిచేస్తే అక్కడ లాభం కలుగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. మెదక్ జిల్లాలో సర్వే డివిజను ఎక్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు, ఎక్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు I.V. వేరువేరుగా వున్నారు. సర్వే డివిజనులో ఎక్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు మెదక్ జిల్లా, నిజామాబాద్ జిల్లా, చూస్తుంటారు. ఇరిగేషను ఎక్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు మెదక్, హైదరాబాదు జిల్లాలు చూస్తుంటారు. ఒక డిస్ట్రిక్టులో హైదరాబాదు జిల్లా పరిషత్తును attend చేయాలి, సమితులను attend చేయాలి, మెదక్ జిల్లా పరిషత్ మీటింగులకు సమితుల మీటింగులకు attend చేయాలి; స్టాన్డింగ్ కమిటీలమీటింగులకుకూడా attend చేయాలి. రెండుజిల్లాలలోను ఇవన్నీ attend అయి execution work సరిగా చూడాలంటే time ఉండదు. అందుచేత మెదక్ జిల్లాకు సెపరేట్ గా Executive Engineer, irrigationకు ఇచ్చి హైదరాబాదుజిల్లాకు separate గాను ఇచ్చి సర్వేకు వేరు వేరుగా ఇస్తే బాగుంటుంది. అనకట్ట Assistant Engineer, సర్వే Assistant Engineer, Execution Assistant Engineer, వారందరు జిల్లాలో ఒక్కొక్క తాలూకాకు వెళ్ళినపుడు వేరు వేరుగా తమపని చేసుకురావడమే. వారిమధ్య co-ordination ఉండదు. అలాకాకుండా సబ్ డివిజన్ లో రెండుతాలూకాలకు ఒక్క Assistant Engineer సర్వేకు, executionకు అన్నిటికీ పెట్టుకుంటే జిల్లాంతా తిరుగవలసిన ఆవసరంఉండదు. పనికూడా speedగా అవుతుంది. టి. ఎ. మొదలైనవాటిమీద ప్రభుత్వపురుగుకూడా తగ్గుతుంది. విద్యుచ్ఛక్తి విషయంలో మెదక్ జిల్లాలో పెద్దప్రాజెక్టులేవీలేవు. ఇంతవరకు ఏవీరాలేదు. సరాజ్ వైన ఒకప్రాజెక్టు తీసుకోవాలని సర్వేచేస్తున్నారు. దానినితొందరగా తీసుకరావాలని కోరుతున్నాను. రోడ్డు breach అయిపోయింది. అక్కడ బ్యారేజి కడితే మూడువేల ఎకరాలకునీరుపారగలవని అనుకుంటున్నారు. సిద్దిపేట, జహీరాబాదు లలో బావులు ఎక్కువగా ఉన్నాయి. అక్కడ విద్యుచ్ఛక్తి ఎక్కువగాయిచ్చారు. సిద్దిపేటలో ఎక్కువగాయిచ్చినా జహీరాబాదులో సదాశివ పేటవరకు 11 కె. వి. లైన్ మాత్రమే ఉన్నది. ఇంకాకొన్ని గ్రామాలకు లైన్ extension అయినది. poles వేయబడ్డాయి. ఇప్పుడున్న గ్రామాలకే వోల్టేజి సరిపోక రోజూ ఒకటి రెండుమోటార్లు కాలిపోతున్నాయి. ఇప్పుడు లైన్సువేసి poles వేసిన గ్రామాలకే విద్యుచ్ఛక్తి ఇవ్వలేని పరిస్థితులున్నాయి. సదాశివ పేటనుంచి జహీరాబాదువరకు 33 కె. వి. లైన్ కంప్లీటుచేసి సబ్ స్టేషన్ ఉంటేనే లాభం అవుతుంది కానిలేకపోలేకాదు. మంజీరా

వాటర్ సప్లయస్క్రీము కూడా దీనితో link అయివున్నది. అందువల్ల 33 కె. వి. లైక్ కంప్లీట్ చేసి సబ్ స్టేషన్ పెట్టించి గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి ఇస్తే వ్యవసాయానికి లాభం అవుతుందని మనవి చేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

డా. క్లర్ కె. నాగన్న :- (అచ్చం పేట) :- అధ్యక్షా, నీటిపారుదల, విద్యుచ్ఛక్తి శాఖామంత్రిగారు ప్రతిపాదించిన డిమాండును బలపరచుతూ నేను కొన్ని విషయాలు ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకురాదలచుకున్నాను. బడ్జెటు సమావేశాలలో ప్రతిసారి ప్రతి సభ్యుడు తననియోజకవర్గానికి సంబంధించిన విషయాలు మనవి చేసుకోవడం, తరువాత ఎక్కడివక్కడే ఉండడం సాంప్రదాయంగా జరుగుతోంది. మహబూబ్ నగర్ జిల్లా అచ్చం పేట తాలూకా నానియోజకవర్గం. అది ఏజన్సీ ఏరియా. నీటి సౌకర్యాలుకాని విద్యుచ్ఛక్తి సౌకర్యాలుకాని వ్యవసాయానికి సంబంధించి ఏ ఇతర సౌకర్యాలుకాని అక్కడి ప్రజలకు లేవు. నూటికి నూరుపాళ్ళు వ్యవసాయవృత్తిపై జీవించే ప్రజలు వారు. చెంచు, లంబాడీ మొదలైన జాతుల వారందరూ ఉన్నారు. ఏ జెన్సిల్వ్ కు కూడా ఆయినది. విద్యుచ్ఛక్తి సౌకర్యాలు ఇస్తే నేకాని అక్కడి ప్రజలు జీవించడం కష్టమని అందుచేత విద్యుచ్ఛక్తి సౌకర్యాలు కలిగించాలని పిటిషన్లు పెట్టుకొని ఉన్నారు. ఇంతవరకు ఏమీ జరుగలేదు. అమ్రాబాదా చాలా వెనుకబడిన ప్రాంతము. మైనర్ ఇరిగేషన్ ఛెరువులు కొన్ని ఉన్నా సక్రమంగా పనులు జరగడంలేదు. బావులనుండి తోడాలన్నా కష్టంగా ఉంది. అచ్చం పేటకు current వచ్చిఉండే దానినుండి అమ్రాబాదాకు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయాలని మనవి చేసుకున్నారు. సర్వే అయినది. నేరుగా అచ్చం పేట నుంచి విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయ చేస్తామని అంటారుకాని ఇంతవరకు ఏమీ లేదు. మేము ఏమి చెప్పినా ఎక్కడ ఉండేది అక్కడే ఉంటోంది. ఇప్పటికైనా విద్యుచ్ఛక్తి మంత్రిగారు విద్యుచ్ఛక్తి అత్యవసరమైనచోట్లు పరిశీలించి ఇస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఛెరువులు, నదులు ఉండేచోట్ల విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయ చేస్తున్నారు వారికి ఇవ్వకూడదనికాదు. ఏజలాధారం లేని స్థలాల్లో విద్యుచ్ఛక్తి, నీటిపారుదల సప్లయ చేస్తే ప్రజలు జీవించడానికి అవకాశాలుంటాయి. అచ్చం పేటకు 24 గంటలు కరెంటు వచ్చినా ప్రక్కనున్న ఇతర గ్రామాలకు వ్యవసాయానికి కూడా కరెంటు లభ్యం కావడంలేదు. నేను ఎన్నిసార్లు ఇంజనీరు ఆఫీసుకుపోయి మనవి చేసుకున్నా ఇంకా పరిశోధనలలోనే ఉన్నారాకాని సప్లయ మాత్రములేదు. అచ్చం పేట తాలూకాలోని అనేక గ్రామాలవారు విద్యుచ్ఛక్తి కావాలని కోరుతున్నారు. కల్వక్రొత్తి తాలూకా రఘుపతి పేటకు కరెంటు ఇస్తామని సర్వే చేశారు. కాబట్టి అటువంటి వెనుకబడిన ఏజన్సీ ప్రాంతాలలో బీద తాలూకాల కోసం జలాధారములను ప్రభుత్వము కలిగించితే

ప్రజలందరూ డేమం గాఁగటారు. వారి ప్రభుత్వాన్ని కొనియాడుతూ ఁటారని మనవిచేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ పి. శేషావతారం :-(నరసాపురం):-అధ్యక్షా, సీటిపారుదల, విద్యుచ్ఛక్తి డిమాండులను ఆమోదిస్తూ డిమాండులో చూపించబడిన ఖర్చు దాఖలావచ్చేస్తేముల యొక్క పరిస్థితులను చూసుకున్నప్పుడుమాత్రం గోదావరి డెల్టాయొక్క ప్రాంతాలకు మాత్రం నిరాశజనకంగా ఁదని చెప్పక తప్పడంలేదు. అఖిలభారతంలో ఆంధ్ర దేశం ఎలాంటిచిన్నచూపు చూపబడుతోందని భాదపడుతున్నామో ఆంధ్రదేశంలో గోదావరి డెల్టాలు అట్టి చిన్నచూపు చూడబడుతున్నాయని భావించబడుతుంది. కారణం ఏమంటే గోదావరిమీద ఏనాటినుంచో రామపాదసాగర్ ప్రాజెక్టు అనుకున్నాము. అదిఎక్కడా మనకంటికి కనపడడంలేదు. ఇచ్చపల్లి అనుకున్నాం, మచ్చుకు కనపడడంలేదు. మరి, ఇప్పుడువద్దదాము నిర్మాణము అనుకున్నాము. అది సులభసాధ్యం. 24 కోట్ల రూపాయలైతే 20 అడుగుల పునాది జరిగే ప్రదేశంలో రెండువైపులా బ్రష్ట్రండ్మైన పర్వతాలు నిలచిఁగడేచోట కడితే 10 లక్షల ఎకరాల భూమి రెండుపంటలు సలక్షణంగా పండే అవకాశం ఁంది. భూమిలో ఁండే ఏవిని పోకుండా పండటంద్వారా అక్కడఁగడే ప్రతిఎకరానికి సుమారు నాలుగు మొదలు ఆరు బస్తాలవరకు ధాన్యం ఎక్కువగాపండే అవకాశంఁంది. సకాలంలో ఁడ్డని ఫలితముగా “చేతిలో ఁన్నపనకంటే చేలోఁన్నపన ముదురు” అనే సామెత ప్రకారం ఇంకో 5—6 బస్తాలు ఎక్కువపండించే అవకాశంఁంది. అంతేకాకుండా చప్పున ఁడ్డులు కోతలు అయిపోయినతరువాత రెండవపంటకు సిద్ధంచేయడానికి తగినసమయం భూమి విక్రాంతిసీసుకోవడం ఫలితముగా బలముచేకూరుతుంది. తద్రీత్యా రెట్టింపుపంట సాధించడానికి అవకాశంఁంది. 40 లక్షల టన్నుల ఆహార ధాన్యాలు అధికంగా ఁత్పత్తిచేసి, తక్కువఖర్చుతో యివ్వగలిగే సాధన సదుపాయాలను ఇందులో ప్రస్తావించకపోవడం దురదృష్టం. పెద్ద పెద్ద విషయాలకు పోయి హెచ్చుమొత్తాన్ని దీర్ఘ కాలానికిగాని ఫలితంరాని విషయాలకు ఁర్చుపెడుతున్నాంకాని వెనుకంటున్నే ఫలితాలను చేకూర్చేవి తక్కువఖర్చుతో ఎక్కువపంట సాధించేవి హెచ్చురివిన్యూను తెచ్చిపెట్టే సాధనసదుపాయాలను మనం విస్మరించడం గాని చిన్నచూపుచూడడంగాని న్యాయంకాదని మనవిచేస్తున్నాను. అదేవిధముగా పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో కొల్లేరుస్కీము 1942లో ఒకసారి investigation చేసి పథకం రూపొందించబడినది. 60 లక్షల రూపాయల పథకం అనిచెప్పారు. 800 చదరపుమైళ్ళపైకాల్యం ఁన్న రెండులక్షల ఎకరాల భూమిని సాగులోకితీసుకొని రావడమేకాకుండా మంచిఫలితాలను ఇచ్చేస్తేము కొల్లేరుచెరువు గర్భలోనే 50వేల

five years and have earned remission to be given permanent second crop zone.” మొదటి నూత్రం ప్రకారం చూస్తే మొదటిపంట పూర్తిగా పోయి రెండవపంటమీద మాత్రం ఆధారపడే ప్రాంతాలు లేదా రెండవపంట పూర్తిగా పోయిన చవుడు భూములకు ఈ ప్రకారంగా ఉన్న categoryలో ఉన్న భూములన్నీ కూడ రెండవపంట యొక్క permanent cropలోకి రాకుండాపోయే ప్రమాదం ఈ మొదటివిషయంలో ఉంది, రెండవ పేరాచూస్తే “.....All special rotation areas to be converted either into permanent second crop or biennial rotation depending on whether it satisfied the condition of No. 1 specified above.....”

5 సంవత్సరాలలో 3 సంవత్సరాలకు మాత్రమే remission ఇచ్చిన ప్రాంతాలుగా దృష్టిలో పెట్టుకొని, permanent zone లో వుండడానికి అర్హత కలిగి వున్నప్పటికీ నీటిని సప్లయ చేసే సాధన సదుపాయాలు లేక special rotation లో చేర్చిన భూములను తిరిగి తీసుకొనివచ్చి biennial rotation లో చేర్చే ప్రమాదము దీనిద్వారా వస్తున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. “As much biennial area as possible be converted into biennial zone.”

మంచి భూములను తీసుకొనివచ్చి పేదభూములతో సమానముగా చేర్చి biennial zoneలో చేర్చే పరిస్థితి వుంది. తత్ఫలితంగా పేదభూములన్నీ permanent zone నుంచి విముక్తి కావడము, మంచి భూములు వెనుకబడ్డ భూములతో సమానముగా సౌఖ్యాన్ని అనుభవించే పరిస్థితి కల్గడము జరుగుతున్నది. ఇది చాలా అందోళనకరమయిన పరిస్థితి. కొన్ని సందర్భాలలో అన్యాయము జరిగినదనే అపోహ వారికి వుంటే వాటిని తిరగ తోడాలనే అభిప్రాయము కల్గడము న్యాయము కాదు. అన్యాయము జరిగినదని అభిప్రాయము వున్నచోట వాటిని తొలగించే అవకాశము తీసుకోవాలి తప్ప 3 డెల్టాలలోని యావత్తు ఆయకట్టులో వున్న పేదభూములను గురించి దురదృష్టకరమయిన పరిస్థితులలో ఆలోచించడము చాల ప్రమాదకరమయిన విషయమని మనవి చేస్తున్నాను. అక్కడ కొట్టేటిస్కీమున లేవు, అనకట్ట బాగుచేతలు లేవు. బ్యారేజీస్కీము గురించి ఏమీ ఆలోచన లేదు. ఉభయ గోదావరి జిల్లాలలో మురుగునీటి పారుదల సౌకర్యమునూ చేసినట్లుంటే ఎక్కువపంట పండడానికి అవకాశము వుంటుంది. అదీ లేదు. పన్నులు ఇచ్చుకొనడములో ఎక్కువవారము. పన్నులు వేయించుకొనడములో ఎక్కువవారము. రక్షణనిధి ఈ జిల్లాలనుంచి సుమారు ఒక కోటిరూపాయలు వచ్చినది అని అందరికీ తెలిసినదే. ఆంధ్రదేశము భారతదేశానికి ధాన్యగారము అయితే ఈ జిల్లాలు ఆంధ్రదేశానికి ఆన్న పూర్ణవంటి ప్రాంతాలు. ఈ ప్రాంతాలు suffer అయి

నది అంటే ఆంధ్రదేశమే దురదృష్టకరమైన పరిస్థితులలో పడిందనే విషయాన్ని గుర్తుంచుకొని, localisation scheme విషయములో ఇచ్చిన సూచనలను పునఃవిమర్శ చేయాలని కోరుతూ తెలపు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ కె. అప్పారావు (కైకలూరు) :- అధ్యక్షా, P. W. D. శాఖామంత్యులు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తున్నాను. నదీజలాల తగాదా విషయములో బాగా పరిజ్ఞానము వున్న విశ్వనాథముగారు, గోపాలకృష్ణయ్యగారు, స్వపక్షమునుండి ఓబుల రెడ్డిగారు మాట్లాడినతరువాత, స్థిరచిత్తుడయిన మన ముఖ్యమంత్రిగారు, కార్యదక్షుడైన ఇరిగేషను శాఖామంత్రి వున్నపుడు ఈ subject పైన ఆదనముగా ఏమీ మాట్లాడ దలచుకోలేదు. వారిని బలపరచడమే మన ఆందరి కర్తవ్యము. కొల్లేరు ప్రాంతానికి సంబంధించిన drainage విషయముగురించి 4మాటలు చెప్పదలచుకొన్నాను. ఇరిగేషను పదము, డ్రెయినేజి పదము ఖాయముచేసి ఈ శాఖను పిలిచినట్లయితే బాగుంటుందని అనుకొంటున్నాను. ఈ డ్రెయినేజి విషయము గత 8 సంవత్సరాలుగా కర్నూలులోను, హైదరాబాదు సభలలోను అనేక సభలలోను అనేకసార్లు చెప్పివున్నాను. దీనికి తగిన ప్రాధాన్యత ఇవ్వడములేదు. ఇరిగేషన్ విషయము డెల్టావారు మాట్లాడితే కొంచెము పేలవముగా వుంటుంది. రాయలసీమలోను, తెలంగాణాలోను వేలాదిమైళ్ళు రాళ్ళు, రప్పలతో నిండివుండి నీటిబాట్టులేని ప్రాంతము వున్నపుడు కృష్ణా, గోదావరి నీటితో సస్యశ్యామలం చేసుకొని ముందుకు వెళ్ళిన ప్రాంతాలవారు గోదావరి ప్రాంతములోను, కృష్ణా ప్రాంతములోను వున్న లోట్లు చెబుతూవుంటే కొంత పేలవముగా వుంటుంది. Tail end ప్రాంతాలలో బాధలు పడుతూ వుంటాము. ఉప్పులేరు, కొల్లేరు ప్రాంతాలు సివారుప్రాంతాలు అవడమువల్ల సకాలములో నీరు అందక అనేక బాధలకు లోన గుతూ వుంటాము. అసలేనీరులేని ప్రాంతాలతో పోల్చుకొని జూన్, జూలై, ఆగస్టులలో నై నా నీరు అందుతుందని మిగిలిన మిత్రులు చెప్పవచ్చు. కాబట్టి దానిజోలికి పోద లచుకోలేదు. Drainage విషయము మూడు భాగాలుగావుంది. బుడమేరు డైవర్స్ న్ స్కీమును పూర్తిచేసివున్నారు. దాని ఫలితము అనుభవించడానికి ప్రాప్తిలేకుండా వుంది. డైవర్స్ ని విధానములోని లోటు అని ఆనను. పెద్ద వరదలు వచ్చినపుడు ఆరించి నంతగా ఉపయోగపడడములేదు. క్రిందటి సంవత్సరము బుడమేరుకు బ్రహ్మాండమైన వరదలు వచ్చినవి. తమ్మిలేరు, ఎర్రకాలువ వరదలు కొల్లేటిలో పడినవి బుడమేరు వరదవల్లనే ఎన్నో వేల ఎకరాలు జలమయమై పోతూవుంటే వీటన్నింటివల్ల ఎంత ఆస్తి నష్టము, ఎంత పశునష్టము వచ్చినదో వేరే చెప్పనక్కరలేదనుకొంటాను. ఎర్రకాల్వ నీరు కొల్లేటి నీరు బయటకుపోకుండా అడ్డుపడడమువల్ల కొల్లేరు ప్రాంతములో విపరీత మయిన నష్టము జరుగుతున్నది. అనేక స్కీము వేశారు. సంజీవరెడ్డిగారు P. W. D.

మంత్రిగా వున్న పుడు ఆ రెండు ప్రాంతాల M.L.As. కలెక్టర్లతో కై కలూరు ట్రావలర్సు బంగళాలో conference జరిపించివున్నారు. కొల్లేరు నీటిని సముద్రములోకి తీసుకొని పోయే ఉప్పు టేరును వంకరలు తీయడము, వెడల్పు చేయాలని నిర్ణయము చేయడము జరిగినది. ఉప్పు టేరుకని ప్రారంభించి 10 లక్షలు ఖర్చు పెట్టారు. అది పూర్తికాలేదు. దాని ఫలితముగా 1959లో వరద నష్టానికి గురిఅయ్యాము. ప్రభుత్వ లెక్కల ప్రకారం మాస్తే 50 వేల ఎకరాలకు రెమిషన్ వచ్చినది. సుమారు ఒకకోటి రూపాయల నష్టము వచ్చింది. గతసంవత్సరం అంటే 1962లో 30 వేల ఎకరాలకు నష్టము కట్టినది, వేలాది ఎకరాలకు partial damage జరిగింది. 20 బస్తాలు పండేది 10 బస్తాలు 10 పండేది 5 బస్తాలు పండినవి. వరద వచ్చినపుడు యస్. ఆర్. అప్పారావుగారు అక్కడకు వచ్చారు. తాళూకా కచేరి కాంపౌండులోకి సేరు వచ్చినది. బుడమేరుకు కట్టలు పోయాలని, ఉప్పు టేరుకు వంకరలు తీయాలని కోరుతున్నాను. అనేక కాలములు మేము త్రవ్వకొన్నాము. కాని పోలరాజు డ్రైన్ అనే పెద్ద మురుగు కాలువ త్రవ్వటం జరగలేదు. దానికి కట్టలుకూడా లేవు. రానురాను కొల్లేరులో పడే చోట సన్నమైంది. పైనుండి వెడల్పుగావుండి కొల్లేరులో కలిసేచోట సన్నంగా వుండటంవల్ల పెద్ద వరదలు వచ్చినప్పుడు అది వేలకొలది ఎకరాలను పొట్టిన పెట్టుకొంటున్నది. 70, 80 లక్షల పెట్టుబడితో ఉప్పు టేరు పనిచేస్తే, 20, 30 లక్షలతో చిన్నచిన్న మురుగుకాల్వల మరమ్మత్తు చేస్తే తరువాత ప్రభుత్వ ఖజానాకు శిస్తు రూపంలో డబ్బు రావటానికి అవకాశం ఉంది. తక్కువ పెట్టుబడి పెట్టిలే ఎక్కువ ఆదాయం రావటానికి అవకాశంవుంది. అందువల్ల దీనిని నిర్లక్ష్యం చేయకుండా పని ప్రారంభించవలసిందని కోరుతున్నాను. కోట్లు కావలసినచోట లక్షలు పెడితే పని జరుగకపోగా చేయి జారిపోతుందని సుబ్బారెడ్డిగారు చెప్పారు. నిజమే. ద్రవ్యభావం వల్లకాని పనులు కాకపోవచ్చు కాని కోట్లు కావాలని మేము అడగటంలేదు. లక్షల రూపాయల పెట్టుబడితో కొట్లకొలది వచ్చే నష్టాన్ని రాబట్టుకోవచ్చు. ప్రభుత్వ ఖజానాకు ఆదాయం ఎక్కువ వస్తుంది. అందువల్ల ఇరిగేషన్ తో పాటు డ్రైన్స్ కు కూడ ఖర్చు పెట్టాలని సవినయంగా మనవిచేస్తున్నాను. ఈనాడు మనం టాక్సులు బాగా పెంచుకొంటున్నాము. 3, 5, 7 తరాల లోపు వారిపై వున్న శిట్లు ఈనాడు 27½కు పెరిగింది. ముఖ్యమంత్రిగారు చెబుతూ పైలెండ్ లాండ్స్ కు, సలైన్ లాండ్స్ కు ఎక్కడ వర్తిస్తుందో అక్కడ కొంత రిలీఫ్ ఇస్తామని వారు చెప్పినందుకు వారిని అభినందిస్తున్నాను. అంతమాత్రాన రైతాంగం సంతోషపడదు. ముఖ్యంగా డ్రైన్స్ కు సంబంధించిన వ్యవహారాలు పూర్తిచేస్తే వారు 27½ ఇవ్వటానికి కూడా వెనుకాడరు. పి. డబ్ల్యు. డి. మంత్రిగారు ఒకసారి ఆర్థరాత్రివేళ చాలా అవస్థపడి కైకలూరు రావటం జరిగింది. అప్పుడు వారు కొల్లేరు, ఉప్పు టేరులను బాగా చూసివుండలేదు.

అందుచేత మరల ఒకసారి అటు పర్యటించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. 2. గోపాల రెడ్డిగారు, సుంజీవరెడ్డిగారు, నరసింగరావుగారు రెవిన్యూ మంత్రిగారు గతంలో నాలుగు సార్లు ఆ ప్రాంతాలు పర్యటించారు. వారు ఎన్ని చెప్పినా ఏమీ ఆచరణలో పెట్టలేదు. కార్యదక్షులైన ఈ పి. డబ్ల్యు. డి. మంత్రిగారు కీటన్నింటిని ఆచరణలో పెట్టవలసిందని విషయపూర్వకంగా కోరుతున్నాను. సెకండ్ గ్రాప్ లోకలైజేషన్ గోదావరి డెల్టాలో జరిగింది. కృష్ణా డెల్టాలో కొద్దిగోడలలో చేయబోతున్నారని విన్నాను. అది ముదావహమైన విషయం. ఈనాడు ఉన్న చోట్లనే ఉండటం, లేని చోట్ల అసలు లేకపోవటం జరుగుతున్నది. లోకలైజేషను చేస్తున్నందుకు మంత్రిగారిని ఆశీర్వాదిస్తున్నాను. ఈ లోకలైజేషను స్పీమ్స్ పార్సెంట్ చేయించు బాధ్యులైన ప్రజాప్రతినిధులనేగాక అక్కడ ఉన్న పంచాయితీ సమితి అధ్యక్షులను కూడ సంప్రదించిన తరువాతనే వారి ప్రపోజల్స్ బైటపెడితే బాగుంటుందని నేను నువని చేస్తున్నాను. లోకలైజేషన్ ప్రపోజల్స్ కానివ్వండి, సెకండ్ గ్రాప్ కు వాటర్ కానివ్వండి, పి. డబ్ల్యు. డి. వారు కొన్ని ప్రపోజల్స్ తయారుచేసి ఏదో సమయంలో ఏవో కాన్ఫరెన్స్ జరిగే సమయంలో అక్కడ చదవటం, వాటినిగురించి ఆలోచించే వ్యవధి కలెక్టర్ కు, తహశీల్దారుకు లేకపోవటం, ఏమైనా లోట్లు ఉంటే వాటిని సవరించటానికి మంత్రి చుట్టూ తిరగటం మొదలైన ఇబ్బందులన్నీవున్నాయి. కాబట్టి ముందుగా స్థానిక ప్రతినిధులతో సంప్రతిస్తే బాగుంటుంది. అలాచేస్తే చేసిన కాన్ఫరెన్సులోనే ప్రజలముందు ఆ ప్రపోజల్స్ పెడితే కొంత అన్యాయం మొదట్లోనే సవరించటానికి పీటంటుంది కనుక అలా చేయాలని మంత్రిగారిని కోరుతూ నాకీ అవకాశం ఇచ్చిన మీకు నా ధన్యవాదాలు తెలియచేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ కె. నారాయణస్వామి (పాదిలి) :- అధ్యక్షా, ఈ గోజు ఇన్క్వేస్ట్ విద్యుచ్ఛక్తి కాభామాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తూ మాకు సంబంధించిన ఒకటి రెండు విషయాలు తమద్వారా వారిదృష్టికి తీసుకురాదలచుకొన్నాను.

నాగార్జునసాగరు మొత్తం పూర్తిజేస్తూ జిల్లాకు ఎక్కువ ఉపయోగకరంగా ఉంటుందని ఇప్పటివరకూ మేము ఆనుకొంటున్నాము. కాని ఇప్పుడు ఉండే పరిస్థితి చూస్తుంటే నాగార్జునసాగరు గెండవదశ వుంటుందా లేదా అనేది అనుమానంగా ఉందని, లేదా ఆ సమస్య వాగ్వివాదాలలో ఉన్నట్లు తోస్తున్నది. ఒకవేళ రెండవదశ అనేది లేకపోతే గుంటూరుజిల్లాలోని పొగాకు పండే పొగింతాలను మొదటి దశ క్రింద వచ్చేట్లుగా చూడాలని కోరుతున్నాను. ఫారిన్ ఎక్స్ఛేంజ్ దృష్ట్యా కూడా మనం పొగాకును ఎక్కువగా పండించటం చాలా అవసరమని అందరూ తెలిసిందే. అందువల్ల నెల్లూరుజిల్లాలో మొసి మొదలు పాలేరుమధ్య ఉండే పొగింతాలను కలప

గట్టితే మూడు తాలూకాలకు నాగార్జునసాగరుయొక్క ఫలరం నెల్లూరుజిల్లాకు దక్కుతుంది. అది చేయకపోతే ఏ ప్రాజెక్టు కట్టినా ఆ ప్రాంతానికి వచ్చే అవకాశంలేదు. అందుచేత తప్పకుండా దీనికోసం తప్పక ఖర్చు చేయాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. నాగార్జునసాగరు కేరుతో కొన్ని చిన్న నీటివనరులకు ఎస్టి మేట్సు వేయకుండా నిలుపుదల చేస్తూ వచ్చారు. నాగార్జునసాగరు యొక్క రెండవ ఫేజ్ విషయం కొంత వరకూ తేలింది కనుక ఇప్పటికైనా ఆ ప్రాంతంలో ఉండే చిన్న నీటి వనరులకు అభ్యంతరం చెప్పకుండా కనీసం 1.5 రిటరన్ వచ్చినా అవన్నీ చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. చిన్న నీటి వనరులు ఇన్వెస్టిగేషన్ ఆయిన తరువాత కాంక్లూజన్ కావటానికి కనీసం రెండు సంవత్సరాలు పడుతోంది. అసిస్టెంట్ ఇంజనీరు ఇన్వెస్టిగేట్ చేసి నూపరెంటు డెంటి ఇంజనీరు లెవెల్ కు వచ్చేసరికి ఎవరైనా దానివెంబడే తిరిగి పని జరుపుకొంటూ పోతేనే 6, 7 మాసాలు పడుతోంది. మా కాన్స్ట్రక్షన్ యన్సికి సంబంధించి దుంగేరు వాగు ఎస్టి మేషను ఎనిమిది మాసాలక్రిందట జరిగితే వారంరోజుల క్రిందట చీఫ్ ఇంజనీరు వద్దకు వచ్చినట్లు తెలిసింది. ఒక స్క్రీమును అమలు జరపటానికి ప్రయత్నాలు మొదలుపెట్టినా ఎప్పటికీ పూర్తి అవుతుందో తెలియని పరిస్థితి వుంది. అలాకాక ఎస్టి మేట్సు అయిన స్క్రీములను వెంటనే అమలు జరిపి త్వరగా పూర్తి అయ్యేట్లు చేయాలని కోరుతున్నాను. అవసరమైతే ఇన్వెస్టిగేషనుకొరకు గాని, ఇంకా డేనికొరకైనాగానీ అదనంగా ప్లాఫ్ వేసినా సరే పనులు త్వరగా అయ్యేట్లు చూడాలని కోరుతున్నాను. ఈ మధ్య ఇరిగేషను సమితులకు అప్పగించినట్లు తెలుస్తున్నది. అని సమితులకు అప్పగించటం అంటే వాటిలో రాజకీయాలకు స్థానం కల్పించినట్లే అవుతుంది. ఉపయోగకరమైన అవసరమైన చెరువులను కానీ, మరి ఏ ఇరిగేషను కార్యక్రమాలను వారు చేపడతారని అనుకోటానికి పీలులేదు. చెరువులు పీ, డబ్ల్యు. డి. క్రింద వుంటే కొంత ఆలస్యమైనా సక్రమంగా కావటానికి అవకాశంవుంది. ఇప్పుడు జిల్లా పరిషత్తులకు, సమితులకు అప్పగిస్తే గ్రూప్ తత్వంలో పడి వారివారి మనుష్యులకోసం, వారి పార్టీకోసం అయితేనే ఉపయోగం వున్నారేకపోయినా వారికి సంబంధించిన పనులు చేస్తారు కాని వారికి వ్యతిరేకంగా వుండేవారి ప్రాంతాలలో అవసరమైన కార్యక్రమాలు కూడా, పనికివచ్చే కార్యక్రమాలనుకూడా పనికిరాదనే పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది.

వాళ్ళకుకాని వారికి సంబంధించినదైతే, వాళ్ళకువ్యతిరేకులైన వారికి సంబంధించినదైతే, అది పనికివచ్చేదిఅయినాసరే, పనికి రాదనేస్థితికి వస్తుంది. అందువల్ల అవసరమైతే, 50 ఎకరాల లోపల ఉండేచెరువులను పూర్తిచేసినతరువాత, వాటిని maintain చేయవలసిందని వాళ్ళకు ఇవ్వడం సబబుగాని, అంతకుమించి ఈ చెరువులను వాళ్ళకు

*Annual Financial Statement
(Budget) for the year 1963—
1964—Voting of Demands for
Grants.*

12th March, 1963 291

ఇవ్వడంగాని, లేక చిన్న చెరువులై నాసలే. investigate చేయడంగాని, execute చేయడంగాని, P. W. D. క్రింద ఉండడమే బాగుంటుందని నా ఆభీప్రాయము. ఇక Electricity విషయంలో, ముందుకువచ్చిన ప్రాంతాలుగా బాగా భాగ్యవంతులు ఉండే ప్రదేశాల్లోనే ఈ Electricity ఇవ్వడం ఆసేది ఇప్పటివరకు జరుగుతున్నది. ఇప్పుడు మంత్రిగారు ఒక పద్ధతిని ప్రవేశపెడుతున్నారు. ఇకమీదట జరగబోయే స్కీముకు ఎవరుఅయితే ఆ స్కీముఖరీదు అంత loan ఇస్తే వాడికిని, లేక మూడవవంతు విరాళం యిచ్చినవారికిని ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడుతుందనే ఒక policy చూపించినారు. బాగానే ఉంది. ఇప్పటిదాక ఏ ప్రదేశాలైతే భాగ్యవంతుగా ఉంటే, ప్రభుత్వములో పలుకుబడికలిగిఉంటే, electricity యొక్క ఫలితములు పొందగలుగుతున్నాయో, ఆ ప్రదేశాలలో ఉన్నవారికే ఇదిఇంకా ఉపయోగపడుతుంది తప్పితే మెట్టప్రాంతాలలో భావులమీద ఆధారపడి వ్యవసాయంచేసుకోనేయోట్ల, అక్కడ electricity నిజంగా ఎంతో అవసరం ఉన్నప్పటికీ, అటువంటిచోట్ల ఈ పద్ధతిప్రకారం ఆ సౌకర్యం పొందటానికి వీలులేదు. ఎందుకంటే ఏ స్కీములోఅయినా ఒకచోటనుంచి ఒక చోటికి line వేయాలంటే, 3, 4 లక్షలకు estimate వేస్తారు. ఈ estimate మొత్తానికి, ఆయాగ్రామాలలో 50, 60 భావులకు అది కావలసిఉంటే, అక్కడ అందరిని భరించమంటే తలకు 3, 4 వేలు loanగా ఇవ్వాలంటే, అదిజరిగేపనికాదు. అందువల్ల ఈ పద్ధతి, ఇదివరకే ఈ electricity ఫలితమును అనుభవిస్తున్నటువంటి భాగ్యవంతులైన ప్రదేశాలకే ఇంకా ఎక్కువగా ఉపయోగపడుతుందని చెప్పవలసి యున్నది. అందువల్ల దీనికి loan float చేయడం మంచిది. అయితే ఈస్కీము క్రింద కాకుంటే, మొత్తంమీద ఎక్కడైతే, ఎవరైతే electricity వల్ల ఆదాయము పొందుతున్నారో వాళ్ళ దగ్గరనుంచి loan float చేసి ఎక్కడైతే electricity అవసరమో అక్కడ ఖర్చుపెట్టడం మంచిది. ఇంతవరకు, భాగ్యవంతులైనవారు, బాగా పలుకుబడిగలవారు మాత్రమే ఆ ప్రదేశాలలో electricity అవసరమండినా లేక పోయినా, ఈ electricity యొక్క సదుపాయాలను పొందగలిగారు. ఎక్కడైతే నిజంగా అవసరమున్నదో అటువంటి మెట్టప్రాంతాలు, బీద ప్రాంతాలు అట్లాగే మిగిలిపోయి ఉన్నాయి. వాటిని కావాలనేటప్పటికీ, ప్రభుత్వము ఈ పద్ధతిని loan గాని, విరాళముగాని ఇచ్చినచోట్లకే ప్రాధాన్యత ఇస్తామనే పద్ధతిని తీసుకువచ్చారు. సమితులలో, జిల్లాపరిషత్ లలో ఇస్తున్నారకదా ఆ విధంగా పనిఅయితే సమితులలో జిల్లాపరిషత్ లలో భావులకొరకుగాని, roads వేయటంకొరకుగాని estimate చేయడము, అందులో నాల్గవవంతు విరాళంగా ఇస్తామని statement ఇవ్వడము జరుగుతూ ఉన్నది. కాని వాస్తవంగా ఆ estimate చేసినదాంట్లో 50% మాత్రమే పనిజరుగుతున్నది. $\frac{1}{4}$ th contribution క్రింద జరిగిపోతుంది. ఇంకొక $\frac{1}{4}$ th ఇతర

ఖర్చులక్రింద జరిగిపోతున్నది. అందువల్ల ఎవరికేమీ ఇబ్బందిలేదు. ఎవరు ఏమీ ఇచ్చేపనిలేదు. ఇట్లాగే జరుగుతున్నదిగాని, ఏ సమితిలోగాని, జిల్లాపరిషత్ లోగాని విరాళంగా ఇస్తామని వాగ్దానం చేసినడబ్బు ఎవరైనా సరే ఇచ్చిందేమీలేదు. అట్లా ఎవరైనా ఇచ్చిఉంటారని నాకు నమ్మకంకూడలేదు. ఎందుకంటే, అట్లా జరుగుతున్న పనులు ఏమీలేవు. అటువంటి estimates లేవు. ఏమి జరుగుతుంది? Wire, poles అయినా ప్రభుత్వము supply చేస్తుందని; అందువల్ల రైతులు శ్రమదానంలోగాని, ఇంకొకరూపములోగాని ఏ మాత్రం సహాయం చేయడానికి వీలుంటే, రైతులు ఏదైనా చేసుకోడానికి వీలుండేవి. మూడవవంతైనా, నాల్గవవంతైనా ఆ విధంగా పెట్టడానికి వీలుండేవి. ఇందులో ఆ విధంగా ఏమీ వీలులేదు. కాకపోతే స్థంభాలు పాతవచ్చు కాని అది ఎంతోపనికాదు. ఒక line వేయాలంటే, ఒక నూరుమంది కూలీలు 4 రోజులలో పాతేస్తారు. అందువల్ల, శ్రమదానంవల్ల మూడవవంతు చెల్లించుకొంటా నన్నా వీలులేకుండా ఉన్నది. అందువల్ల ఈ స్కీముల ఖరీదు ఎక్కడైతే అప్పుగా ఇస్తారో లేక one-third of the amount విరాళంగా ఇస్తారో అక్కడే ఇస్తాము అనేటటువంటి పద్ధతి ప్రకారం అయితే, వాస్తవంగా మెట్టప్రాంతాలలో భావులమీద ఆధారపడి వ్యవసాయం చేసుకొనేవాళ్ళకు electricity వచ్చే అవకాశం కన్నడటం లేదు. అందువల్ల ఆ పద్ధతిని మార్చవలసిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎ. కృష్ణయ్య :-(వెంకటగిరి):-అధ్యక్షా, Irrigation మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన demandను బలపరుస్తూనేను కొన్ని సూచనలు మీద్వారా వారికి చేయ దలచుకొన్నాను. మనము మూడవ ప్రణాళికలో ప్రవేశించినాము. ఆంధ్రరాష్ట్రము ముఖ్యంగా వ్యవసాయానికి ప్రసిద్ధిచెందిన రాష్ట్రము. అటువంటి ఈ రాష్ట్రానికి ముఖ్య ఆధారమైనటువంటి 1, 2 నదులు, అనగా కృష్ణా, గోదావరి, ఈ నదులనీటి పంపకం విషయంలో పేచీపడి ఈ రోజు 3 కోట్ల 30 లక్షల ఆంధ్రులయొక్క భవిష్యత్తు అంతాకూడ ఆ పేచీ పరిష్కారంమార్గంమీద ఆధారపడి ఉన్నది. అటువంటి సమయంలో, కేవలం మాజిల్లవారము చాలాకాలంగా నాగార్జునసాగర్ right channel వస్తుందని, తద్వారా సోమశిలవస్తుందని, జిల్లాలోని దక్షిణ తాలూకాలలో అంతా నీటికొరత తీరుతుందని ఎక్కువగా ఆశపెట్టుకొన్నాము. అటువంటి ఆశ నెరవేరే సమయం ఆసన్నమయ్యేటప్పటికి, ఇటువంటి విపత్తువచ్చింది. అందుచేత ముఖ్యంగా నాతోటి కాననసభ్యులు కోరిన కోరికకూడా జరగటం అసంభవమని నిజంగా జిల్లాలోఉండే ప్రజలందరికి నిరుత్సాహంగా ఉన్నది. ఇటువంటి సమయంలో నా నియాజకవర్గంలో చిన్న నీటివనరులను గురించి చెప్పడం ధర్మమని నేను భావిస్తున్నాను.

మూడవ ప్రణాళికలో చేర్చబడిన స్వల్పముఖ left channelకు పైగా కావలసినదాని స్క్రీమును, కలవకుంట స్క్రీమును వీటిపై నా మంత్రిగారు దయతో ఆలకించి అందులో చేర్చడానికి సహాయంచేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. మా ప్రాంతమంతా back ward area కాబట్టి నీటి స్క్రీముక్రింద సాగుదల అయ్యే భూములు చాలా తక్కువ. అంతాకూడ చెరువులమీద ఆధారపడి ఉన్నది. ఎప్పుడో పూర్వము జమిందార్ కాలంలో ఆ చెరువులు repair చేయబడినవి. చెరువులు మాత్రం repair చేయబడినవి. గాని వరవలు repair చేయడం ఎప్పుడూ జరగలేదు. ఆ వరవలు repair చేయకపోతే, అవినిండే అవకాశంలేదు. Minor irrigationలో, వరవలకు మాత్రం 15% contribution చెల్లించనిదే వాటిని repair చేయడం జరగదని ప్రభుత్వానికి ఒకపద్ధతి ఉన్నది. అటువంటప్పుడు, ఆ రైతులు అనైక్యతవల్లనో, పేదరికమువల్లనో, చైతన్యంలేకనో, ప్రతిచెరువుకు ఆ వరవలు repairs కావడం జరగలేదు. అందువలన ప్రతిచెరువుక్రింద ఉండే రైతాంగం ప్రతి సంవత్సరం కరువుకు గురి కావలసివస్తున్నది. అందుచేత ఈ 15 percent contribution అనేది ఆ పనులు పూర్తిచేసినతరువాత ఆ రైతుల దగ్గరనుంచి వసూలు చేసుకోడం మంచిదని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఉదాహరణకు వెంకటగిరికి సంబంధించిన చెరువుకు ఆ supply channelకు estimate 40 వేలు అయినందున, దానికి సరిఅయిన contribution పూర్తిగా వసూలుచేయనిదే, ఆపనికి పూనుకొలేదు. ఇప్పుడు ఆ collection పూర్తిఅయిపోయినది. ఈ మధ్యనే ఆ పని ప్రారంభించారు.

అయితే 1951 నుండి ఈ చెరువులన్నీ మైనర్ ఇరిగేషన్ డిపార్టుమెంట్ తాలూకా వ్యాపితంగా రిపేర్ చేయించారుకాని, వెంకటగిరి చెరువు మాత్రం మొన్ననే రిపేర్ చేయించటానికి తగు ఉత్తరువు ఇచ్చారు. దాని విషయంలో జాప్యం ఏర్పడుతున్నది. కంట్రీబ్యూషన్ సిస్టమ్ తొలగించాలని నేనువారికి మనవిచేస్తున్నాను. నా కాన్ స్టిట్యూ యన్సికి సంబంధించిన వైదాపురం ఫీర్డాలో ముఖ్యమైన పెద్ద నీటి వనరులకు అందుబాటులోలేని పెద్ద గ్రామాలు ఏదేనిమిది ఉన్నవి. వంటికాలువ అనేది ఆ గ్రామాలమీదుగా పోతున్నది. దానికి చిన్న డామ్ కడితే, ఆ ఏదేనిమిది గ్రామాలకు నీటి సౌకర్యం కలుగుతుంది. అందుకు ప్రభుత్వానికి ఆక్కడ రైతుల తరపున ప్రత్యేకంగా ఒక రిప్రజెంటేషన్ లో నేను కూడ అధికారులను కలుసుకొని చెప్పాను. ఇప్పటికీ ఈవిషయంలో తగు చర్యలు తీసుకొన్నట్లు కనబడదు. అటువంటి ప్రాంతంలో చిన్న చిన్న నీటివనరులు కల్పించటం అవసరమని మనవి చేస్తున్నాను. కైవల్యనదికి ఎలిగండి ఏరుదగ్గర అలపాయి రివర్స్ స్క్రీము అని ఒకటి మూడు సంవత్సరాలక్రితం నిర్మాణము మొదలు పెట్టి ఇప్పటికీ పూర్తికావస్తున్నది. అయితే మూడురదృష్టవశాత్తు అది కొద్దిపాటి వర్షాలకే బ్రీచ్ అయింది. అందువల్ల అది రైతులకు

ఏమాత్రం ఉపయోగంగా లేదు. ఇకమిదట నైనా అధికారులు ఎక్కువ శ్రద్ధతీసుకొని, ఆస్కీమ్సు నిర్మించే కంట్రాక్టర్స్పై ప్రాపర్ సూపర్ విజన్ ఏర్పాటు చేసి, అది సక్రమంగా పూర్తిచేయించి, ఆ ప్రాంతంలోని గైతులకు వ్యవసాయ అభివృద్ధి కొరకు తోడ్పడాలని మనవి చేస్తున్నాను. కోటాలవాగు అనే స్కీము చాలా రోజుల క్రిందట ప్రారంభం కాబడింది. పనికూడ పూర్తయినది. కాని దానివల్ల ఏ మాత్రం లాభం లభించటం లేదు. నేను తెలివైన స్కీము లన్నీ మంత్రిగారు మనసులో ఉంచు కొని తగు సహాయపడగలరని విశ్వసిస్తూ ఈ అవకాశం ఇచ్చిన తమకు కృతజ్ఞతలు తెలుపు కొంటున్నాను.

శ్రీ కె. రంగదాస్:- (కొల్లాపూరు) అధ్యక్షా, గౌ. పవర్ అండ్ ఇరిగేషన్ కాభామాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండ్స్ బలపరుస్తూ కొన్ని సూచనలు చేయదలచు కొన్నాను. వారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండ్స్లో తెలంగాణానుండి ఆదాయం 45 కోట్ల రూపాయలు ఉన్నట్లు చూపించారు. వారు ప్రవేశపెట్టిన ఇరిగేషన్ డిమాండ్లో పోచంపాడు ప్రాజెక్టు నిమిత్తం 50 లక్షల రూపాయలు మిగులు ఉంటే, ఆ మిగులు అట్లా ఉంచి, తెలంగాణా రీజన్లో కమిటీ ఫండ్ నుండి 50 లక్షల రూపాయలు కోరటంలో మంత్రిగారి యొక్క ఉద్దేశ్యం ఏమిటో బోధపడటంలేదు. తెలంగాణాలో 4 కోట్ల రూపాయలు ఏదైతే మిగులు ఉన్నదో, అది జనరల్ ఫండ్ కు చేర్చాలనేది ప్రభుత్వ ఉద్దేశ్యం కాబోలు. తెలంగాణా ఆదాయంలో మిగులు ఉన్న 4 కోట్ల రూపాయలలో నుంచి పోచంపాడుకు 50 లక్షలు కావలసివస్తే కేటాయించు కొని, మిగతా మూడున్నర కోట్ల రూపాయలు చాలా వెనుకబడిఉన్న తెలంగాణా ప్రాంతానికి మైనర్ ఇరిగేషన్ కొరకు కేటాయించాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. “ఘర్ ఘర్ మె దివానీ—మేరీ ఘర్ మె అంధేరా— అన్న సామెతగా మా ప్రాంతం జాగీర్ ప్రాంతంగా ఉండి, చెరువులు కంటలు మరమ్మత్తులు కాకుండా చాలా వెనకబడి ఉన్నప్పటికీ, పన్నులు మాత్రం అధికంగా చెల్లిస్తున్నారు. గోరుతుట్టు పై రోకలిపోటు అన్న సామెతగా ఇప్పుడు మనం పెంచిన అధికభూమి శిస్తువల్ల జాగీర్దారీ ప్రాంతంలో ఇంకా అధికంగా పన్ను చెల్లించవలసి వస్తున్నది. మా మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలో జాగీర్ ప్రాంతాల్లో పెట్టభూములకు ఎకరానికి 1½ రూపాయలు వరకు కూడ చెల్లించవలసిన దుస్థితి ఏర్పడింది. మా ప్రాంతంలో ఎలాంటి ఇరిగేషన్ సౌకర్యాలు లేవని చెప్పటంలో ఎలాంటి అతిశయోక్తి లేదు. ఒకటి రెండు తాలుకాలలో, కోయిలసాగర్, రాజోలిబండస్కీము సరళాసాగర్ వంటి కొన్ని చిన్న చిన్న స్కీములు మాత్రం ఉన్నవి. మిగతా తాలుకాలలో ఎలాంటి మైనర్ ఇరిగేషన్ స్కీములు కూడ లేవు. కనీసం

మా మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలో ఉన్న వాగులకు ఆనకట్టలు చిన్నచిన్న ప్రాజెక్టులు అయినా కట్ట వలసిందని దాదాపు ఎనిమిది, పది సంవత్సరాలనుండి ప్రభుత్వం దగ్గర మొరపెట్టు కోవడం జరుగుతున్నది. కాని ఇంతవరకు ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోలేదు. వెనుకబడిన ప్రాంతాలు ఎప్పటికీ వెనుక బడిఉంటూ, అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతాలు ఇంకా అభివృద్ధి చెందాలనే ఉద్దేశ్యంతో—ఎవరైతే ఎక్కువ అల్లరి, ఆందోళన చేస్తారో వాళ్ళకే సౌకర్యాలు కలుగుతాయా—అని అనుకోవలసిన దుస్థితి ఏర్పడు తున్నది. మా మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలోని వాగులపై ఆనకట్టలు చిన్న తరగతి రిజర్వాయర్స్ కట్టటానికి అవకాశాలు ఉన్నవి. మంత్రిగారు దయచేసి వెంటనే వాటిని చేపట్టటానికి ప్రయత్నం చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

మొదటి, రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలలో కొల్లాపూర్ తాలూకాకు చెందిన లక్ష్మణసాగర్ ప్రాజెక్టు చేర్చబడింది. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు వస్తుందనే కారణంచేత, దాంట్లో సబ్ మర్జ్ అవుతుందని దానిని తొలగించివేశారు. దానికి కేటాయించిన డబ్బుతో అదే తాలూకాలో బలపాలవార పాల్వెట్టి దిల్లాతిప్ప ప్రాజెక్టు— ఈ రెండూ నిర్మించవలసిందని 8, 10 సంవత్సరాలనుండి ప్రభుత్వానికి మొరపెట్టుకోవటం జరుగు తున్నది. నేను 8, 10 సంవత్సరాలనుండి ఆ ప్రాజెక్టుల కొరకు మైరవి జరుపు తున్నప్పటికీ— వాటి విషయంలో ప్రభుత్వం శ్రద్ధ తీసుకోవటంలేదు. వాటికొరకు నాచేత నైనంత మైరవి చేస్తూనే ఉన్నాను. ఆ మైరవి నాకంటే మించినదిగా ఉన్నది. కాబట్టి మంత్రిగారు సహృదయంతో వాటి నిర్మాణానికి తోడ్పడవలసిందిగా కోరు తున్నాను. లంబాడిలు, చెంచులు, చాలా వెనుకబడిన తరగతులవారు జీవించే ఆ తాలూకాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని, దయతో ఆ రెండు తాలూకాలలో ప్రాజెక్టులు మంజూరుచేయిస్తారని ఆశిస్తున్నాను. చిన్నచిన్న వాగులపై ఆనకట్టలు నిర్మించటానికి గాను కొన్ని స్కీములు డిపార్టుమెంటు దృష్టికి తేబడినవి. అవి ఇంతవరకు కాలేదు. మంత్రిగారు వీటన్నింటినీ దృష్టిలో పెట్టుకొని మా తాలూకాకు, జిల్లాకు న్యాయం చేహర్చాలని ప్రార్థిస్తున్నాను. తెలంగాణా ప్రాంతంలో ప్రజలు మూడోవంతు కంట్రీబ్యూషన్ చెల్లించి ఎలక్ట్రిసిటీ తీసుకోమంటే— అది “ఎలక్ట్రిసిటీ మేము మీకు ఇవ్వము” అనే దానికి మారుపదంగా— ఈ కంట్రీబ్యూషన్ ఇవ్వాలనేది మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టినట్లు ఉన్నది. తెలంగాణాలో మాత్రం ప్రజలు ముందుకువచ్చి మూడో వంతు కంట్రీబ్యూషన్ చెల్లించి మేము ఎలక్ట్రిసిటీ తీసుకోంటామనే స్థాయిలోలేరు. ఏ గ్రామానికైనా ఎలక్ట్రిసిటీ తీసుకురావాలంటే, కనీసం లక్ష రూపాయలైనా ఖర్చు చేయవలసివస్తుంది. లక్ష రూపాయలలో మూడవవంతు రు. 33 వేలు చెల్లించమంటే— తెలంగాణాలో ఏ గ్రామంలోనూడ ప్రజలు అందుకుసిద్ధంగా ఉంటారని నేను అనుకోను.

ఒక బావికి గెండువేల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టవలసినచోట మూడోవంతు కంట్రీబ్యూషన్ చెల్లించాలంటేనే ప్రజలు గోల పెడుతున్న పరిస్థితులలో— తెలంగాణాలో మూడో వంతు కంట్రీబ్యూషన్ ఇచ్చి, ప్రజలు ఎలక్ట్రిసిటీ తేచ్చుకోవాలంటే— అది శక్తికి మించిన మాట. మంత్రిగారు భాగ్యవంతులైన కొన్ని జిల్లాల కొరకు ఆపకం (ప్రజలు మూడోవంతు కంట్రీబ్యూషన్ ఇవ్వాలనేది) పెట్టలేమని గాని— మా తెలంగాణా ప్రాంతానికి మాత్రం అది పెట్టవద్దని మనవి చేస్తున్నాను. మంత్రిగారు తెలంగాణాను ఒక ప్రత్యేక దృష్టితో చూసి, తమ ప్రాంతపు స్థాయికి తీసుకువస్తారని ఆశిస్తూ ఇంతటితో సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ వి. రామారావు (చేవెళ్ళ): అధ్యక్షా, మన రాష్ట్ర నిధిపారుదల శాఖా మాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన demands ను నేను బలపరుస్తున్నాను. Budget general discussion అయిన తరువాత ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రాజెక్టులగురించి ఎంత చెప్పవలెనో అంత చెప్పారు. మన రాష్ట్రం అన్ని రాష్ట్రాలకన్న వెనుకబడిఉన్న సంగతి మన అందరికీ బాగా తెలుసు. Electricity ఎప్పుడు అభివృద్ధి అవుతుందో అప్పుడే మన agriculture అభివృద్ధి, industries యొక్క అభివృద్ధి, మనదేశం అభివృద్ధి కావడానికి మార్గం వీరుడుతుంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం Techno Economic Survey అని అనేక ప్రదేశాలలో చేసినది. అందులో Techno Economic Survey, Andhra Pradesh అనే Blue print కూడ ఉన్నది. ఈ report చదివితే మన ఆంధ్ర దేశానికి గొప్ప భవిష్యత్ ఉన్నదని, ఎన్నో resources ఉన్నాయని తెలుస్తుంది. 1961 నుంచి 1971 వరకు అది వ్రాయబడింది. అప్పుడు భారతదేశంలో ఎంతో ముందంజ వేయడానికి మనకు మార్గం ఉన్నది. చుట్టుప్రక్కల దేశాలకన్న ముందుకు పోయి, భారతదేశంలో రెండవ స్థానంలోనో మూడవ స్థానంలోనో ఉంటాము. ప్రతి వారికి దేశాభిమానం ఉంటుంది. అదే ప్రకారంగా రాష్ట్రాభిమానం ఉంటుంది. అదే ప్రకారంగా జిల్లా అభిమానం ఉంటుంది. నేను నా జిల్లా విషయాలు కొన్ని ప్రభుత్వ దృష్టికి తేవాలి అనుకుంటున్నాను. నేను హైదరాబాద్ జిల్లా యొక్క ప్రతినిధిని. మన రాష్ట్రంలో అన్ని జిల్లాలకన్న హైదరాబాద్ జిల్లా అధునికతలో ఉన్నదని, ఇది అంటరాని జిల్లా అని ఇదివరకు Deputy Chief Minister గా ఉన్న రంగారెడ్డి గారు అనేవారు. ప్రభుత్వం కేటాయించిన major, medium projects యొక్క budgetను జిల్లాలవారీగా చూస్తే మా జిల్లా యొక్క పరిస్థితి చాల దుఃఖకరంగా, చాల విచారంగా ఉన్నది. తెలంగాణా ప్రాజెక్టులన్నీ study చేశాను. తెలంగాణాలో ప్రాజెక్టుల development కొరకు రూ. 85,42,00,000 ఉన్నది. అందులో అదిలాబాద్ జిల్లాకు, అక్కడి పోచంపాడు, కడం మొదలైనటువంటివి ఉండడంవల్ల,

ర. 20,54,00,000 చిల్లర కేటాయించారు. నల్లగొండకు, పెద్దప్రాజెక్టు upper pennar project ఉన్నది, రెండుకోట్ల చిల్లర ఈ ప్రకారంగా కేటాయించారు. First, Second, Third planలలో ఈ డబ్బు ఖర్చు అయింది. ఖర్చు కాబోతుంది. ఈ మూడు planలలో, irrigation facilities కొరకు గాని, medium projects కొరకుగాని, హైదరాబాద్ జిల్లాలో 14 లక్షల రూపాయలలోనే నిలబడి ఉన్నది. రంగారెడ్డిగారు శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారి హయాములో cabinetలో ఈ జిల్లా సంగతులు చెబితే ఈ జిల్లాకు ప్రత్యేకంగా 80 లక్షల రూపాయలు district developmentకు ఇవ్వాలని అనుకున్నట్లుగా నాకు తెలిసింది. అందులోనుంచి 20 లక్షల రూపాయలు ఇచ్చారు. తక్కినది ఇవ్వలేదు. మళ్ళీ నిలబడిపోయిందని తెలిసింది. వెలుతురుక్రింద చీకటి ఉన్నట్లుగానే ముఖ్యపట్టణానికి తగులుకొని ఉన్నది ఈ జిల్లా, ఈ జిల్లా ఇదివరకు నైజాముకు జేబిడబ్బుగా చూడటంవల్ల ఈ జిల్లాలో development కాలేదు. ఈ జిల్లాకు జంట చెరువులు ఉన్నాయి. ఉస్మాన్ సాగర్ అని హిమాయత్ సాగర్ అని. ఈ జంట చెరువులు ఉండటం వల్ల ప్రాజెక్టులు కట్టడానికి గాని, కంటలు చెరువులు మరమ్మత్తుగాని మార్గం లేకపోయింది. ఈ జిల్లా అన్ని జిల్లాలకన్న వెనుకబడిఉన్నది. బావులు నిర్మాణం కాలేదు. నీళ్ళు తీసుకోలేము. పాలాలకు పెట్టుకోలేము, కనుక special staffను నియమించి ఈ జిల్లాకు కావలసిన డబ్బు, electricity యిచ్చి ఈ జిల్లాను కూడ ఇతర జిల్లాలతో సమానంగా చేయవలె నని ఇరిగేషన్ మినిస్టర్ గారిని, ప్రభుత్వమును ప్రార్థిస్తూ విరమించుకుంటున్నాను.

Sri V. Ramaswami Reddy (Punganoor) :- Mr. Speaker, Sir, while rising to support the Demands moved by the hon. Minister for Irrigation and Power, may I just bring the following for consideration of the Government. Some of the big projects are under execution now. But I think we have got to depend more on the smaller projects, like minor irrigation works, which have got to be improved very much. The zamindari areas have been badly neglected, and most of the tanks are in a bad state and all the channels have broken. All these have got to be repaired. The one river in Chittoor district is the only source for our irrigation purposes. And the one way of improving our irrigation is to stop the water of that river getting out, by constructing anicuts here and there so that

there may be stoppage of water. That is the only way we find of improving our district.

Then, Sir, I would like to speak about electricity. When all the ryots have got agreements with the department for supply of power for agricultural purposes, a circular letter is issued from the department to all the consumers to the effect that the terms and conditions are altered. I do not see any reason why these terms and conditions should be revised more often. I am sure, Sir, villagers and specially agriculturists, are finding it very difficult to cope even with the present rates. Every consumer, whether he consumes energy or not, has to pay electricity charges at the rate of Rs. 5/- per H. P. every month. At the present moment, the ryots are paying at 8 nP per K. W. for agricultural supply. We have been paying, say, 9 nP, 8 nP or 6 nP whereas now we are asked to pay 8 nP for all. Only the minimum charges have been increased from Rs. 20 to Rs. 45/ per H. P. I am sure this is far too high. In these districts though we depend for nine months for irrigation on our channels or rivers or tanks, for the remaining three months we depend on these little pumpsets which serve as standbys in the three summer months when we do not have sufficient water in the wells. Now, the minimum has been raised from Rs. 20 to Rs. 45 per H. P. Mr. Speaker, Sir, permit me to say that the ryots have got to leave off their pumpsets and sell away their lands. Again, some of the rates on meters have been increased, and application forms have got to be stamped Three Rupees and Five Rupees. Service charges have been increased; charges for renewing missing seals and cut-out meters have also been increased. I do not see any reason why all these should be done now, because Electricity department is no business

concern.' We have to give all facilities on the agricultural side and we do not need any profits. If, as our hon. Minister has been saying that there has been heavy loss on the electricity side, something must be done, or probably current must be supplied to the agriculturists at a subsidised rate: and this subsidy should be made good by the Agriculture Department to the Electricity Department. That is the only way of helping our districts and making the ryots happy. Otherwise, it may be difficult for the ryots, and they may have to sell away their pumpsets and stop agriculture. And that would be a ruin for the country. Thank you, Sir.

Mr. Speaker:- The House will now adjourn and meet at 8–30 a. m. tomorrow.

The House then adjourned till Half Past Eight of the clock on Wednesday, the 13th March, 1963.

1–30 P. M.

